

Брак и семейни взаимоотношени

варъчник на учител

БРАК И СЕМЕЙНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

НАРЪЧНИК НА УЧИТЕЛЯ

Публикувано от
Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни
Солт Лейк Сити, Юта

Коментари и предложения

Коментарите и предложенията ви относно този наръчник ще бъдат приети с благодарност. Моля изпрацдайте ги до:

Curriculum Planning
50 East North Temple Street, Floor 24
Salt Lake City, UT 84150-3200
USA

Е-поща: cur-development@ldschurch.org

Моля посочете името си, адрес, район и кол. Не пропускайте да посочите заглавието на наръчника. После дайте коментарите и предложенията си за силните страни на наръчника и областите за възможни подобрения.

© 2009 на Intellectual Reserve, Inc.

Всички права запазени.
Отпечатано в САЩ

Одобрено на английски: 8/97

Одобрено за превод: 8/97

Превод на *Marriage and Family Relations: Instructor's Manual*
Bulgarian

ОБЩИ УКАЗАНИЯ

Как следва да бъде използван курсът „Брак и семейни взаимоотношения“?

Този курс има за цел да подпомогне членовете на Църквата да укрепят браковете и семействата и да открият радост в семейните си взаимоотношения. Епископството или президентството на клон носи отговорността този курс да бъде проведен по ефективен начин.

Тъй като членовете на Църквата имат различни нужди и се намират в различни семейни обстоятелства, курсът е разделен на две части. Част А, „Укрепване на брака“, е особено полезна за семейни двойки и членове, които се подготвят за брак. Част Б, „Отговорности на родителите за укрепване на семействата“, помага на родители, баби и дядовци в усилията им да „възпита(ват) (децата) в учение и наставление Господне“ (Ефесяните 6:4). Членовете, които участват в курса, следва да разберат, че имат възможността да посещават курса според своите лични нужди. Например една брачна двойка без деца може да пожелае да участва в част А, но не и в част Б. Един самотен родител може да реши да участва само в уроците в част Б.

Ръководителите на района и клона могат да бъдат гъвкави при провеждането на курса според напътствията на Духа и нуждите на отделните членове. Те следва да обмислят следните идеи:

- Епископствата и президентствата на клон могат да насрочат този курс като клас на Неделното училище. Според напътствията на Духа ръководителите могат да поканят определени членове да го посещават.
- Ръководители на групата на висшите свещеници, президентствата на кворума на старейшините и президентствата на Обществото за взаимопомощ могат да преподават определени уроци за уроците през първата неделя на всеки месец. Ако е уместно, те могат да преподават уроците на срещи край огнището или на специално определени за това уроци през седмични дни или в събота.
- Епископствата и президентствата на клон могат да преподават отделни уроци в обединените събрания на Мелхиседековото свещеничество и Обществото за взаимопомощ в петите недели. Те могат също да преподават уроците на срещи край огнището за млади мъже и жени.

- Съветниците в Аароновото свещеничество и Младите жени могат да използват този наръчник като източник за вечерите за взаимно усъвършенстване. Те могат да използват уроците, за да обучават младите мъже и жени заедно или поотделно в съответните организации.
- Отделни членове и двойки могат самостоятелно да изучават курса.

Кой следва да получи материалите за курса?

Всеки от изброените членове на района или кола следва да получат по един екземпляр на *Брак и семейни взаимоотношения: Наръчник на учителя* и по един екземпляр на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*:

Епископът или президентът на клон
 Ръководителят на групата на
 висшите свещеници
 Президентът на кворума на
 старейшините
 Президентът на Младите мъже

Президентката на Обществото за
 взаимопомощ
 Президентката на Младите жени
 Учителят на курса „Брак и семейни
 взаимоотношения”

Всеки участник в курса следва да получи екземпляр на учебното ръководство.

СЪДЪРЖАНИЕ

Общи указания	iii
„Семейството: прокламация към света“	viii
Въведение	ix
Целта на този курс	ix
Вашите отговорности като учител	ix
Отношение към сериозни семейни проблеми	xii
Материали, които следва да ползвате	xii
Допълнителни източници	xii
ЧАСТ А: УКРЕПВАНЕ НА БРАКА	
1. „Семейството заема централно място в плана на Твореца“	1
Пророците от последните дни провъзгласяват вечното значение на брака и семейството	3
Вечният брак може да донесе радост и големи благословии в този живот и във вечността	4
Курсът „Брак и семейни взаимоотношения“ е предназначен да ни помогне да намерим радост в семейните си взаимоотношения	6
Домовете ни могат да бъдат „късче от небесата“, ако градим „върху канарата на нашия Изкупител“	7
2. Развиване на единство в брака	9
Господ е заповядал съпругът и съпругата да бъдат едно	9
Съпрузите и съпругите трябва да се ценят един друг като равностойни партньори	9
Съпрузите и съпругите следва да позволяват на индивидуалните им черти на характера и способности да се допълват взаимно	11
Съпрузите и съпругите трябва да си бъдат верни	11
3. Подхранване на любовта и приятелството в брака	13
Съпрузите и съпругите трябва да подхранват своята любов един към друг	13
Проявите на привързаност и доброта поддържат любовта и приятелството в брака	14
Благоприличната интимност в брака е израз на любов	15
Семейните двойки следва да се стремят да проявяват милосърдие, чистата любов Христова	17
4. Посрещане на предизвикателствата в брака	19
Всички семейни двойки ще имат трудности	19

Брачните партньори могат да преодолеят всяко предизвикателство, ако гледат на брака като на заветно взаимоотношение	20
Когато се надигнат предизвикателства, можем да изберем да реагираме с търпение и обич, вместо с раздражение или гняв	20
5. Посрещане на предизвикателствата чрез положително общуване	24
Всяка семейна двойка ще има известни различия в мненията	24
Съпрузите и съпругите следва да търсят един у друг онези качества, които са достойни за възхищение	24
Положителното общуване помага да се предотвратят и решават трудностите	26
6. Укрепване на брака чрез вяра и молитва.	29
Съпрузите и съпругите следва да работят заедно, за да увеличават своята вяра в Исус Христос	29
Брачните партньори биват благословени, когато се молят заедно	31
7. Изцеляващата сила на опрощението.	33
Духът на опрощение между брачните партньори помага в постигането на мир и чувство на доверие и сигурност	33
Брачните партньори следва да търсят прошка един от друг за своите недостатъци и да полагат искрени усилия да се усъвършенстват	34
Брачните партньори следва да се стремят да си прощават.	35
8. Ръководене на семейните финанси	38
Правилното ръководене на финансите е съществено за един щастлив брак.	38
Съпрузите и съпругите следва да работят заедно в следването на основните принципи на финансовото управление	39

ЧАСТ Б: ОТГОВОРНОСТИ НА РОДИТЕЛИТЕ ЗА УКРЕПВАНЕ НА СЕМЕЙСТВОТА

9. „Наследство от Господа са чедата“	47
Небесният Отец поверява Своите духовни деца на земни родители	47
Родителите следва да се стремят да посрещат индивидуалните потребности на всяко дете	48
Децата имат право да се радват на отношение на обич от страна на своите родители	50
Малтретирането на деца е оскърбление спрямо Бог.	51
Децата носят голяма радост в живота на родителите си.	52
10. Свещената роля на бащите и майките (част 1: Ролята на бащите)	54
Бащи и майки следва заедно да работят, за да осигурят за всяко свое дете щит на вяра	54
Бащите следва да водят в любов и праведност	55
Бащите трябва да осигуряват на семействата си необходимото за живота и да ги защитават.	57

11. Свещената роля на бащите и майките	
(част 2: Ролята на майките)	59
Майките участват в делото на Бог	59
Майките са отговорни предимно за отглеждането на децата си	60
Бащите и майките трябва да си помагат един на друг като равностойни партньори	62
12. Учене на децата чрез пример и напътствие	64
Родителите са отговорни да учат децата си	64
Родителите могат да получават вдъхновение в процеса на обучение	65
Родителите учат чрез пример и напътствие	66
13. Преподаване евангелски принципи на деца (част 1)	69
Родителското учение може да помогне на децата да останат силни във вярата	69
Родителите трябва да учат децата си на първите принципи и обреди на Евангелието	70
Родителите следва „да учат децата си да се молят и да ходят праведно пред Господа“	71
14. Преподаване евангелски принципи на деца (част 2)	73
Родителите показват любов към децата си, когато ги учат	73
Родителите трябва да учат децата си на състрадание и служене.	74
Родителите трябва да учат децата си на честност и уважение към чуждото имущество	75
Родителите трябва да учат децата си относно благословиите на честния труд	75
Родителите трябва да учат децата си на морална чистота	77
15. Напътстване на децата при вземане на решения	79
Децата се нуждаят от напътствие, когато вземат решения	79
Родителите могат да помогнат на децата да упражняват праведно правото си на свободен избор	80
Родителите следва да позволяват на децата да си вземат поука от последниците на неразумни решения	83
Родителите следва да показват постоянна обич към деца, които са поели по грешен път	83
16. Семейна молитва, семейно изучаване на Писанията и семейна домашна вечер	86
Семейната молитва, изучаването на Писанията и семейната домашна вечер трябва да бъдат висш приоритет за всяко семейство светии от последните дни	86
Семействата получават големи благословии, когато се молят заедно	87
Семейното изучаване на Писанията помага на семействата да се доближат до Бог	88
Семейната домашна вечер помага семействата се укрепят срещу вливанията на света.	89

СЕМЕЙСТВОТО

ПРОКЛАМАЦИЯ

КЪМ СВЕТА

Първото Президентство и Съветът на дванадесетте апостоли на Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни

НИЕ, ПЪРВОТО ПРЕЗИДЕНТСТВО и Съветът на дванадесетте апостоли на Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни, тържествено провъзгласяваме, че бракът между мъжа и жената е постановен от Бог и че семейството заема централно място в плана на Твореца за вечната съдба на Неговите деца.

Всички човешки същества — мъже и жени — са създадени по образа на Бог. Всички те са възлюбени духовни синове или дъщери на небесни родители и като такива всички имат божествена природа и съдба. Полът е съществена характеристика на личността в доземното, земното и вечното самосъзнание и цели.

В ДОЗЕМНАТА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ духовните синове и дъщери познавали и почитали Бог като техен Вечен Отец и приели Неговия план, чрез който децата Му могат да получат физически тела и да придобият земен опит, за да напреднат към съвършенство и напълно да осъзнаят своята божествена съдба като наследници на вечен живот. Божественият план за цястие позволява семейните връзки да се обезсмъртят. Свещените обреди и завети, достъпни в светите храмове, дават възможност на отделните хора да се завърнат в присъствието на Бога, а на семействата да бъдат свързани за вечността.

ПЪРВАТА ЗАПОВЕД, която Бог дал на Адам и Ева, се отнася до възможността им, като съпруг и съпруга, да станат родители. Ние заявяваме, че заповедта на Бог към Неговите деца да се плодят и да изпълват земята остава в сила. Също така заявяваме, че Бог е заповядал свещените сили за създаването на потомство да се използват само между мъж и жена, законно свързани като съпруг и съпруга.

Ние заявяваме, че начинът, по който земният живот се създава, е божествено постановен. Ние потвърждаваме светостта на живота и неговата важност във вечния план на Бог.

СЪПРУГЪТ и СЪПРУГАТА имат важната отговорност да се обичат и да се грижат един за друг и за своите деца. "Ето, наследство от Господа са чадата" (Псалми 127:3).

Родителите имат свещения дълг да отглеждат децата си в любов и праведност, да се грижат за техните физически и духовни нужди, да ги учат да се обичат и да си служат, да съблюдават заповедите Божии и да бъдат граждани, спазващи закона, където и да живеят. Съпрузите и съпругите, майките и бащите ще бъдат отговорни пред Бога за самоосвобождаването си от тези свои задължения.

СЕМЕЙСТВОТО е постановено от Бог. Бракът между мъжа и жената е съществен елемент в Неговия вечен план. Отредено е децата да се раждат в рамките на брачната връзка и да бъдат отгледани от баща и майка, които изцяло почитат брачните завети. Щастието в семейния живот е най-вероятно да се постигне, когато се гради върху ученията на Господ Исус Христос. Успешните бракове и семейства се установяват и се поддържат върху принципите вяра, молитва, покаяние, прошка, уважение, обич, състрадание, работа и благотворни, развлекателни дейности. По божествен проект бащите трябва да водят своите семейства с любов и праведност и са отговорни да осигуряват необходимото за живота и защитата на семействата си. Майките са отговорни предимно за отглеждането на децата си. В тези свещени отговорности бащите и майките са задължени да си помагат като равностойни партньори. Недееспособност, смърт или други обстоятелства могат да изискат индивидуално приспособяване. Роднините трябва да оказват помощ при необходимост.

Ние предупреждаваме тези, които нарушават заветите за целомъдрие, които безчестят брачния партньор или детето си, или които не изпълняват семейните си задължения, че един ден ще бъдат отговорни пред Бога за това. Също така предупреждаваме, че разпадането на семейството ще донесе на отделните хора, общностите и нациите бедствията, предсказани от древните и от съвременните пророци.

Ние призоваваме отговорните граждани и държавните служители навсякъде по света да подкрепят мерките, предназначени да запазят и укрепят семейството като основна единица на обществото.

Тази прокламация бе прочетена от президент Гордън Б. Хинкли като част от неговото послание на общата среща на Обществото за взаимопомощ, състояла се на 23 септември 1995 година, в Солт Лейк Сити, Юта.

ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на този курс Курсът „Брак и семейни взаимоотношения“ има за цел да подпомогне членовете на Църквата да укрепят браковете и семействата и да намират радост в своите семейни взаимоотношения. Той е разделен на 2 части. Част А, „Укрепване на брака“, е особено полезна за семейни двойки и членове, които се подготвят за брак. Част Б, „Отговорности на родителите за укрепване на семействата“, помага на родители, баби и дядовци в усилията им да „възпита(ват) (децата) в учение и наставление Господне“ (Ефесяните 6:4).

Курсът се основава на ученията и принципите, проповядвани в Писанията и от пророците и апостолите от последните дни. Той отделя специално внимание на „Семейството: прокламация към света“, която е включена на стр. viii.

Вашите отговорности като учител

Докато размишлявате върху вечната значимост на брака и семейството и належащата нужда да се укрепват браковете и семействата, вие ще започнете да вниквате в огромната важност на призованието да преподавате този курс. Вашата отдаденост и подготовка с молитва ще донесат благословии на вас и вашето семейство, както и на онези, които участват в курса. Като се стремите да увеличавате призованието си, помнете принципите, изложени на тази страница и на страници x-xi.

Подгответе се да преподавате

Като учител на този курс вашата отговорност е да преподавате ученията на Евангелието чрез силата на Светия Дух. Не ви е нужна професионална подготовка по семейно консултиране, нито се налага да можете да намирате решения за всички предизвикателства, които се случват в семействата. Обсъжданията в клас следва да насърчават участниците да размишляват и да се молят за собствения си живот и да усъвършенстват своите семейства.

За да се подготвите в основните принципи на преподаване на Евангелието, като лична подготовка, обич към онези, на които преподавате и преподаване чрез Духа, се обърнете към следните източници:

- „Преподаване на Евангелието и ръководство“, раздел 16 от *Църковен наръчник с инструкции, Книга 2: Ръководители на свещеничеството и помощните организации* (35209 112 или 35903 112).
- *Преподаването – няма по-велико призование* (36123 112).
- *Ръководство за преподаване* (34595 112).

Не забравяйте широкообхватността на курса

Отделете време да преговорите целия курс преди да преподадете първия урок. Това ще ви помогне да видите начина, по който всички уроци заедно допринасят за укрепването на брака и семейството.

Докато се подготвяте за всеки урок, ще бъде от полза да преговаряте съдържанието (стр. v-vii), което ще ви даде общ поглед върху курса. Преговаряйте онова, което вече сте преподавали и научили и обмислете как ученията и принципите във всеки урок подкрепят целия курс.

Започвайте подготовката си отрано

Подготовката ви ще бъде по-успешна, ако я започвате отрано. Скоро след преподаване на даден урок преговорете следващия. Ако вече имате представа какво ще преподавате, през седмицата ще имате възможност да обмислите урока. Това може да ви помогне да запомните принципите, върху които да наблегнете, методите, които да използвате, и преживяванията, които да споделите.

Избирайте материала в урока, който най-добре да съответства на нуждите на участниците

Внимателно изучавайте ученията и принципите във всеки урок, като търсите напътствието на Духа да ви помогне да изберете материала, който най-добре да съответства на нуждите на участниците. Помнете, че „успехът на даден урок се измерва според влиянието, което той има върху онези, на които преподавате“ (*Преподаването – няма по-велико призвание*, 2002 г, стр. 103).

Решете как да преподавате уроците

В допълнение на това *какво* ще преподадете във всеки урок, също така е важно да решите *как* да го преподадете. Вие винаги трябва да се стремите да преподавате по начин, който ще насърчи участниците да прилагат ученията и принципите, които научават.

Уроците в курса следва да бъдат преподавани по-скоро като обсъждания, отколкото като лекции. Помогнете на членовете да участват по значим за тях начин, като обсъждат ученията и принципите, които преподавате. Господното напътствие относно обсъждането в клас се намира в Учение и Завети 88:122: „Назначете измежду вас учител и нека не всички едновременно да бъдат говорители, а нека по едно време да говори само един, и нека всички слушат това, което казва, та когато всички са се изказали, всеки да може да се поучи от всеки, и всеки човек да може да има равно право“. За информация относно провеждането на обсъждания вж. стр. 63-70 в *Преподаването – няма по-велико призвание*.

Ако е уместно, използвайте различни методи, за да помогнете на участниците да научават и разбират принципите в уроците. Например търсете възможности да пишете на дъската, да давате предметни уроци и да показвате картини. За помощ при използването на тези и други методи обърнете се към стр. 159-184 в *Преподаването – няма по-велико призвание*.

Канете участниците да прилагат наученото

Като учител на Евангелието вие не трябва да сте доволни само да споделяте информация, дори ако правите това по един оригинален и насърчаващ участието начин. Вашата цел е да помагате на участниците да живеят според ученията и принципите, които научават. Президент Харолд Б. Лий, 11-ти президент на Църквата, съветва:

„Всичките евангелски принципи и обреди са в известен смисъл само покани Евангелието да се изучи чрез прилагане на неговите учения. Никой човек не знае принципа на десятъка, докато не плати десятък. Никой не знае принципа на Словото на мъдростта, докато не спазва Словото на мъдростта. Всъщност децата или възрастните биват обърнати в принципите на десятъка, Словото на мъдростта, спазването на Господния ден свят или молитвата не като слушат някой да говори за тях. Ние научаваме Евангелието, като живеем според него...

... Не е възможно наистина да узнаем нещо за ученията на Евангелието, докато не изживеем благословиите, произтичащи от живота според съответния принцип” (*Stand Ye in Holy Places* [1974], стр. 215).

Често църковните списания съдържат вдъхновяващи разкази, илюстриращи начина, по който членовете на Църквата са били благославяни, когато живеят според Евангелието. Можете да намерите разкази, които учат на съответните учения и принципи, като преглеждате указателите на темите, включени в списанията. Обмислете да споделяте някои от тези разкази в час.

По време на заключението на всеки урок канете участниците да прилагат наученото. Не забравяйте да отправяте покани, които ще ги вдъхновят да предприемат действия. Планирайте начини да отправяте такива покани. Например след урок 9, озаглавен „Наследство от Господа са чедата”, бихте могли да преговорите основните принципи на урока, след което да поканите участниците да приемат ангажимента да прекарват известно време насаме с всяко от децата си.

Насърчавайте участниците да използват учебното ръководство за курса.

Като част от подготовката ви за всеки урок следва да преглеждате съответния материал в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника* (36357 112). Планирайте начини да насърчите участниците да (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) да прочетат статията или статиите, които придружават всеки урок. Наблегнете, че двойките могат да извлекат огромна полза от уроците, ако четат и обсъждат статиите в учебното ръководство заедно.

Участниците следва да носят своите учебни ръководства за всеки урок.

Откликвайте на нуждите на онези, които не живеят при традиционни семейни обстоятелства

Проявявайте усет към личните обстоятелства на участниците, някои от които може да не са сключили брак, да са овдовели, разведени или да живеят при други трудни семейни обстоятелства. Помнете следното изявление от президент Спенсър У. Кимбъл, 12-ти президент на Църквата:

„Ние... продължаваме да държим на идеала за семейство на светии от последните дни. Фактът, че някои хора в момента нямат привилегията да живеят в такова семейство не е достатъчна причина да спрем да говорим за този идеал. Обаче следва да обсъждаме семейния живот с деликатност, като не забравяме, че мнозина... в момента нямат привилегията да принадлежат към такова семейство. Но ние не можем да сложим настрана този стандарт, защото толкова много други неща зависят от него” (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, изд. Edward L. Kimball, 1982 г., стр. 294-295).

Отношение към сериозни семейни проблеми

Докато насърчавате обсъждане, погрижете се участниците да разберат, че не е уместно да споделят подробности за сериозни семейни проблеми. Ако участниците търсят съвет за някои сериозни трудности, внимателно ги насърчете да говорят на четири очи с епископа. Той ще може да ги посъветва. Той също може да препоръча съветници от Семейните служби на Църквата или от общините, които могат да предоставят помощ в съответствие с църковните стандарти.

Материали, които следва да ползвате

Църквата е подготвила достатъчно източници, които да ви помогнат да преподавате истинни учения и принципи, отнасящи се до брака и семейството. Молим да се въздържате от комерсиално приготвени материали в своите подготвка и преподаване. Вашите основни източници следва да бъдат: Писанията, този наръчник и *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. За изготвянето на материалите за този курс са били нужни много размисъл и молитва.

Допълнителни източници

Следните църковни източници осигуряват допълнителна информация по темите, обсъждани в този курс. Тези източници са на разположение в църковните центрове за разпространение. Бихте могли да насърчите участниците да използват тези публикации заедно със семействата си (те са изброени на страница vi в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*).

- *Семейно ръководство* (31180 112). Това ръководство описва организацията на семейството, дава информация за преподаване Евангелието у дома и излага схематично процедурите за свещеническите обреди и благословии.
- Статии за брака и семейството в Църковни списания.
- *Преподаването – няма по-велико призвание* (36123 112). Този източник съдържа принципи и практически предложения, които да помогнат на членовете на Църквата да станат по-добри евангелски учители. В частност, част Г, „Преподаване у дома“, е особено полезна за родители.
- *Ръководство за преподаване* (34595 112). Това ръководство дава предложения за подобряване преподаването и изучаването на Евангелието.
- *За укрепването на младежите* (34285 112). Тази брошура излага в схематичен вид стандартите на Църквата за срещи, облекло и външен вид, приятели, честност, език, средства за масова информация, душевно и физическо здраве, музика и танци, сексуална чистота, поведение в неделя, покаяние, достойнство и служене.

ЧАСТ А

УКРЕПВАНЕ НА БРАКА

„СЕМЕЙСТВОТО ЗАЕМА ЦЕНТРАЛНО МЯСТО В ПЛАНА НА ТВОРЕЦА“

УРОК
1

Цел Да наблегне на вечното значение на семейството и да помогне на участниците да разберат какво трябва да направят, за да се възползват възможно най-пълно от курса „Брак и семейни взаимоотношения“.

Подготовка

1. Прегледайте принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). Потърсете начини да приложите тези принципи в подготовката си за преподаване.
2. Прочетете заглавията на разделите в урока в получерен текст, които предлагат преглед на принципите в урока. Като част от вашата подготовка през седмицата размислете върху тези учения, търсейки напътствията на Духа, докато решавате върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. С молитва изучете „Семейството: прокламация към света“, намираща се на стр. viii в този наръчник и стр. iv в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*.
4. Набавете екземпляр на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника* (36357 112) за всеки участник. Вие следва да получите тези екземпляри от президентството на Неделното училище, чиновника на района или неговият помощник, отговорни за материалите.
5. Помолете предварително един или двама от участниците накратко да споделят как са се чувствали, когато са сключили брак в храма. Също така ги помолете да поговорят за радостта и благословиите, които получават в този живот поради това, че са били запечатани за своя брачен партньор за вечността. Търсете напътствието на Духа, когато решавате кого да помолите да изпълни тази задача.
6. Преди часа напишете на дъската следния цитат (от *Stand Ye in Holy Places*, 1974 г., стр. 255):
Най-важното Господно дело, което вие и аз някога ще извършим, ще бъде между стените на нашите собствени домове.
Президент Харолд Б. Лий
11-ти Президент на Църквата

Предложение за развитие на урока

Пророците от последните дни провъзгласяват вечното значение на брака и семейството.

Споделете следния истински случай:

Изглежда, един човек бил изгубил всичко в унищожително наводнение. Той плакал, не поради загубата на своите материални притежания, а защото не можел да открие възлюбената си съпруга и своите четири деца. Съществувала

голяма вероятност те да се били удавили. Скоро обаче разбрал, че те били живи и го чакали в една намираща се наблизо сграда, оборудвана за бедствия. Колко радост изпитал той в мига, в който семейството отново било заедно! В радостта си мъжът казал, „Отново съм със семейството си и въпреки че останах без никакво материално имущество на мое име, аз се чувствам като милионер” (цитирано от Robert L. Simpson, в Conference Report, окт. 1980 г., стр. 11-12; или *Ensign*, ноем. 1980 г., стр. 11).

Накратко споделете своите убеждения и свидетелство за брака и семейството. Ако е уместно, споделете чувствата си към вашето собствено семейство. След това прочетете следното заявление на старейшина Бойд К. Пакър от Кворума на дванадесетте апостоли:

„Централното ядро на Църквата не е коловия център, нито сградата за събрания... Невинаги храмът е най-святото място на земята. Сградата за събрания, коловият център, храмът са свещени, допринасяйки за изграждането на най-святата институция в Църквата – домът – и за благославянето на най-светите взаимоотношения в Църквата, семейството” („*That All May Be Edified*”, 1982 г., стр. 234-235).

На всеки участник дайте екземпляр на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Нека участниците отворят на стр. iv. Обяснете, че през 1995 г. Първото Президентство и Кворумът на дванадесетте апостоли публикуваха прокламация към целия свят относно брака и семейството. Много от ученията и принципите, изложени в нея, ще бъдат обсъдени по време на този курс. Прочетете прокламацията с участниците, канейки ги един по един да прочетат по един абзац на глас.

- Кой са някои от ученията и принципите, изложени в прокламацията за семейството? (Помислете дали да направите списък на отговорите на участниците на дъската). Защо светът има нужда от този съвет и предупреждение?

Президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата, обяснява:

„Защо сега имаме тази прокламация за семейството? Защото семейството е обект на нападки. По цял свят семейства се разпадат. Мястото, където трябва да започне усъвършенстването на обществото, е домът. Децата в по-голямата си част правят онова, на което са научени. Ние се стремим да направим света по-добър, като правим семейството по-здраво” („*Inspirational Thoughts*”, *Ensign*, авг. 1997 г., стр. 5).

- Как вие и вашето семейство сте били укрепени от следване на съвета в тази прокламация?

Вечният брак може да донесе радост и големи благословии в този живот и във вечността.

Наблегнете, че вечният брак заема централно място във великия план на щастие на Небесния Отец. Той позволява на семействата да намерят истинска радост в този живот и да продължат развитието си през вечността.

- Какви благословии можем да получим в този живот, когато сме сключили брак за вечността?

Поканете определените участници да споделят как са се чувствали, когато са сключили брак в храма, и за радостта и благословиите, които получават в този живот поради това, че са били запечатани за своя брачен партньор за вечността (вж. „Подготовка”, точка 5).

Помислете дали да споделите едно или повече от следните изказвания:

Президент Джеймс Е. Фауст от Първото Президентство учи: „Много завети са абсолютно необходими за постигане на щастие в този живот и в идния. Сред най-важните са брачните завети между съпруг и съпруга. От тези завети произлизат най-големите радости в живота“ (в Conference Report, апр. 1998 г., стр. 19; или *Ensign*, май 1998 г., стр. 17).

Старейшина Бойд К. Пакър казва, че „романтиката, любовта и родителството“ са най-чистите, най-красиви и трогателни изживявания в живота“ (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 28; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 21).

Старейшина Джозеф Б. Уъртлин от Кворума на дванадесетте апостоли споделя: „Сладкото спътничество на вечния брак е една от най-големите благословии, които Бог е предоставил на Своите деца. Безспорно многото години, които съм споделил с прекрасната си спътница, са донесли най-големите радости в живота ми. От началото на времето брачното спътничество на съпруг и съпруга е било основополагащо във великия план на щастие на Небесния ни Отец. Животът ни е докоснат за добро и сме едновременно назидавани и облагородявани, когато вкусуваме сладките благословии на общуването със скъпи членове на семейството“ (в Conference Report, окт. 1997 г., стр. 42; или *Ensign*, ноем. 1997 г., стр. 32).

В първото си обръщение като президент на Църквата към членовете президент Гордън Б. Хинкли казва: „Изразявам благодарността си към моята съпруга в продължение на петдесет и осем години... Колко съм благодарен за тази прекрасна жена, която е била до мен в слънце и бури. Сега не сме тъй изправени, колкото бяхме някога. Но обичта ни един към друг изобщо не се е смалила“ (в Conference Report, апр. 1995 г., стр. 93; или *Ensign*, май 1995 г., стр. 70).

Обяснете, че много хора вярват, че бракът и семейния живот са преживявания само в смъртността. Но като членове на Църквата ние знаем, че една достойна двойка може да влезе в храма и чрез свят свещенически обред да бъдат запечатани като съпруг и съпруга за вечността. Когато мъж и жена са сключили брак по този начин, започва едно вечно семейство.

- Кои вечни благословии са обещани на сключилите брак двойки, които са запечатани чрез силата на свещеничеството и после остават верни на своите завети? (Прочетете Учение и Завети 131:1-4; 132:19-24, 30-31 с участниците. Следва списък от няколко отговора, които могат да бъдат написани на дъската.)
  - а. Те ще бъдат възвисени в най-висшата степен на селестиалното царство с Небесния Отец и Исус Христос (У. и З. 131:1-3; 132:20-24).
  - б. Те ще бъдат заедно „за време, ... и за през цялата вечност“ (У. и З. 132:19). Децата им също могат да бъдат част от вечното им семейство. (Обяснете, че Светият Дух на обещанието, за който се говори в У. и З. 132:19, е Светия Дух. Според нашата вяръност Светият Дух потвърждава, че получените свещенически обреди и сключените завети са угодни на Бог.)
  - в. Те ще „наслед(ят) престоли, царства, княжества, ... сили (и) владения“ (У. и З. 132:19).
  - г. Те ще продължат да имат потомство или духовни деца през вечността (У. и З. 132:19, 30-31; вж. и У. и З. 131:4).

- Как ви помага знанието за възможността семействата да бъдат вечни?

Посочете, че има множество верни светии от последните дни, които не по своя вина нямат възможност да получат благословиите на вечния брак в този живот. Наблегнете, че Господ е обещал, че всички верни светии накрая ще получат тези благословии. Ако почувствате, че е нужно да помогнете на участниците да разберат този принцип, прочетете следното изказване на старейшина Далин Х. Оукс от Кворума на дванадесетте апостоли:

„Знаем, че много достойни и чудесни светии от последните дни в момента нямат идеални възможности и съществени условия за своя напредък. Самота, бездетност, смърт и разводи разстройват идеалите и отлагат изпълнението на обещаните благословии. В добавка някои жени, които желаят да бъдат изцяло майки и домакини, са буквално принудени да се трудят на пълен работен ден. Но тези разстройства са само временни. Господ е обещал, че във вечността никоя благословия няма да бъде отказана на синовете и дъщерите Му, които спазват заповедите, верни са на заветите си и желаят онова, що е праведно.

Много от най-големите лишения на смъртността ще бъдат поправени през Милениума, който ще е времето за изпълнение на всичко във великия план на щастие, което не е изпълнено за всички достойни деца на нашия Отец. Знаем, че това е вярно за храмовите обреди. Вярвам също, че това е вярно и за семейните взаимоотношения и изживявания” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 101; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 75).

За да отговорите на обстоятелствата на някои участници, може да е от полза да прочетете едното или и двете изказвания в раздела „Допълнителни източници” на стр. 8.

Курсът „Брак и семейни взаимоотношения” е предназначен да ни помогне да намерим радост в семейните си взаимоотношения.

Поканете някой участник да прочете на глас следното изказване:

Президент Харолд Б. Лий, 11-ти президент на Църквата, казва, „Най-важното Господно дело, което вие и аз някога ще извършим, ще бъде между стените на нашите собствени домове” (*Stand Ye in Holy Places*, стр. 255).

- Как светът би бил различен, ако всеки човек на света живееше според това просто заявление?

Обяснете, че този курс е предназначен да ни помогне да укрепим браковете и семействата си и да намерим радост в семейните си взаимоотношения. Уроците се основават на ученията и принципите, проповядвани в Писанията и от пророците и апостолите от последните дни.

Посочете, че избирайки да участват в този курс, членовете са проявили желание да укрепят семействата си. Има три неща, които те трябва да направят, за да могат максимално да се възползват от курса:

1. Да участват в клас.

Посочете, че всички, които участват в курса, могат да се учат един от друг независимо от опита им в брака или отглеждането на деца. Поканете участниците да свидетелстват за обсъжданите истини и да споделят изживявания, които имат връзка с уроците.

2. Да използват *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*.

Нека участниците да отворят своите екземпляри на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Посочете, че за всеки урок ръчникът съдържа „Идеи за приложение“, или предложения, имащи за цел да помогнат на участниците да прилагат научените учения и принципи. В допълнение всеки урок е придружен от една или две статии на висши ръководители на Църквата. След всеки урок участниците следва да изпълняват поне една от предложените дейности и да изучават всяка статия. Семейните двойки могат да извлекат огромна полза от уроците, ако четат и обсъждат статиите в учебното ръководство заедно.

Позовете се на страници 3-7 в учебното ръководство. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) изучат статията „За време и за цялата вечност“ на старейшина Бойд К. Пакър.

Насърчете участниците да носят своите учебни ръководства за всеки урок.

3. Да се стремят да живеят според ученията и принципите в уроците.

Наблегнете, че само изучаването на Евангелието не е достатъчно. За да имат то ефект в живота ни, ние трябва да живеем според това, което изучаваме. Президент Харолд Б. Лий заявява, „Не е възможно наистина да узнаем нещо за ученията на Евангелието, докато не изживеем благословиите, произтичащи от живота според съответния принцип“ (*Stand Ye in Holy Places*, стр. 215).

Домовете ни могат да бъдат „късче от небесата“, ако градим „върху канарата на нашия Изкупител“.

Наблегнете, че в съвременния свят домът е едно от малкото места, където можем да намерим мир. След това прочетете следното изказване на президент Томас С. Монсън от Първото Президентство:

„Ако наистина се опитаме, домът ни може да бъде късче от небесата тук на земята. Мислите, които мислим, делата, които вършим, животът, който живеем, влияят не само на успеха на нашето земно пътуване, те също посочват пътя към нашите вечни цели“ (в *Conference Report*, окт. 1988 г., стр. 80-81; или *Ensign*, ноем. 1988 г., стр. 69).

- По какъв начин домът ни може да бъде „късче от небесата“?

След като участниците са отговорили на този въпрос, споделете убежденията си относно това как домът може да бъде късче от небесата. Ако е уместно, споделете едно или две лични изживявания като част от своето свидетелство.

Споделете следното заявление от президент Спенсър У. Кимбъл, 12-и президент на Църквата:

„Много от социалните задръжки, които в миналото са помагали да се заздравят и предпази семейството, се разпадат и изчезват. Ще дойде времето, когато само онези, които дълбоко и активно вярват в семейството, ще могат да запазят своите семейства сред насъбиращото се около нас зло“ (в *Conference Report*, окт. 1980 г., стр. 3; или *Ensign*, ноем. 1980 г., стр. 4).

Прочетете Еламан 5:12 с участниците. След това прочетете следното заявление на старейшина Джозеф Б. Уъртлин от Кворума на дванадесетте апостоли:

„Ако градите домовете си върху канарата на нашия Изкупител и Евангелието, те могат да бъдат едни светилища, където семействата ви могат да бъдат предпазени от бушуващите бури на живота” (в Conference Report, апр. 1993 г., стр. 88; или *Ensign*, май 1993 г., стр. 71).

- Какво означава за вас да изградите домовете си „върху канарата на нашия Изкупител”? Кой са някои от характерните дейности на семейства, които живеят в съсредоточени върху Христос домове?

Наблегнете, че този курс обсъжда принципите, които помагат в укрепването на браковете и семействата. Ние следва да прилагаме тези принципи, така че в домовете си да се доближаваме до Небесния Отец и Исус Христос. Никога не трябва да изпускаме от поглед безкрайното Единение на Спасителя, което прави възможно да живеем вечно със семействата си.

Заклучение

Изразете ентузиазма си за този курс и споделете с участниците какво могат да очакват от вас като учител. Например можете да ги уверите, че ще се подготвите духовно да преподавате и че ще се присъедините към тях в прилагането на принципите във всеки урок и в използването на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете онези, на които преподавате, да участват в клас, да използват учебното ръководство и да прилагат научените учения и принципи.

Според напътствията на Духа свидетелствайте за голямата важност на семейството. Изразете благодарност, че вашето семейство може да бъде вечно.

Допълнителни източници

Изявления, които да отговорят на нуждите на онези, които не живеят при традиционни семейни обстоятелства

За да отговорите на обстоятелствата на участниците, които не живеят при традиционни семейни обстоятелства, прочетете едното или двете от следните изказвания:

Президент Езра Тафт Бенсън, 13-ти президент на Църквата, се обръща към неомъжените сестри в Църквата: „Гледаме на вас като на основна и жизненоважна част от членовете на Църквата. Когато съвсем естествено наблягаме върху семейството, се молим това да не ви кара да се чувствате по-малко нужни или ценни за Господ или Неговата Църква. Свещените връзки на членството в Църквата се простират отвъд семейно положение, възраст или настоящи обстоятелства. Вашите лични достойнства като дъщеря на Бог надхвърлят всичко” („To the Single Adult Sisters of the Church” *Ensign*, ноем. 1988 г., стр. 96).

Президент Джозеф Фийлдинг Смит, 10-ти президент на Църквата, учи: „Ако запечатан в храма за време и за вечност мъж или жена извърши грях и изгуби правото да получи възвисяване в селестиалното царство, той или тя не може да възпрепятства напредъка на засегнатия партньор, който е бил верен. Всеки ще бъде съден според своите собствени дела, като няма справедливост в това са се осъждат невинните заради греховете на виновните” (*Doctrines of Salvation*, избр. Bruce R. McConkie, 3 тома, 1954-56 г., 2:177).

Цел Да помогне на семейните двойки да бъдат по-единни и да помогне на несключените брак членове да се радват на единство в брака.

Подготовка

1. Докато се подготвяте да преподавате, търсете начини да следвате принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този ръчник).
2. Прочетете получерните заглавия на разделите в урока. Те предлагат преглед на ученията и принципите в него. Като част от вашата подготовка през седмицата помислете как можете да помогнете на участниците да прилагат тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа, докато решавате върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. Донесете лист хартия и химикалка за всеки участник.

**Предложение
за развитие
на урока**

Господ е заповядал съпругът и съпругата да бъдат едно.

За да започнете урока, напишете на дъската $1+1=1$.

- По какъв начин това описва брачните взаимоотношения?

След като участниците обсъдят този въпрос, прочетете заедно с тях Битие 2:24. Посочете, че Бог е заповядал съпругът и съпругата да бъдат едно.

- Какво означава съпругът и съпругата да бъдат едно?

Нека участниците прочетат следното изказване на старейшина Хенри Б. Айринг от Кворума на дванадесетте апостоли (стр. 8 на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„При сътворението на мъжа и жената брачното единство между тях не е било дадено като очакване, а като заповед! „Затова ще остави човек баща си и майка си и ще се привърже към жена си, и те ще бъдат една плът“ (Битие 2:24). Нашият Небесен Отец желае сърцата ни да бъдат обвързани в единство. Този съюз в обич не е само идеал. Той е една необходимост“ (в Conference Report, апр. 1998 г., стр. 85; или *Ensign*, май 1998 г., стр. 66).

Обяснете, че този урок обсъжда няколкото начина, по които брачните партньори могат да бъдат едно.

Съпрузите и съпругите трябва да се ценят един друг като равностойни партньори.

Обяснете, че важен принцип за семейното единство е съпрузите и съпругите да се ценят един друг като равностойни партньори. Докато служи като съветник в Първото Президентство, президент Гордън Б. Хинкли казва:

„В своя най-дълбок смисъл бракът е едно партньорство на равностойни хора, като никой от двамата не упражнява власт над другия, а по-скоро един друг се насърчават и си помагат във всякакви отговорности и стремежи” („I Believe”, *Ensign*, авг. 1992 г., стр. 6).

- Защо съпрузите и съпругите трябва да се ценят един друг като равностойни партньори?
- Какъв тип манталитет и традиции им пречат да бъдат равностойни партньори в брака? Какво могат да направят те, за да преодолеят тези предизвикателства?

Старейшина Бойд К. Пакър от Кворума на дванадесетте апостоли учи:

„Не е предвидено единствено жената да се съобразява със свещеническите задължения на своя съпруг или на своите синове. Разбира се, тя следва да ги поддържа, подкрепя и насърчава.

От своя страна носителите на свещеничеството трябва да се съобразяват с нуждите и отговорностите на жената и майката. Нейното физическо, емоционално, интелектуално и социално благополучие и нейното духовно развитие трябва да стоят на първо място сред техните свещенически задължения.

Няма задача, колкото и слугинска, свързана с отглеждането на бебета и деца или грижата за дома да е тя, която да не представлява равностойно задължение за съпруга” („A Tribute to Women”, *Ensign*, юли 1989 г., стр. 75).

Старейшина Ричард Г. Скот от Кворума на дванадесетте апостоли съветва носителите на свещеничеството: „Като съпрузи и достойни носители на свещеничеството вие следва да желаете да следвате примера на Спасителя, Който ви е дал Своето свещеничество. Да давате от себе си на вашите съпруги и деца следва да бъде основно занимание на живота ви. Понякога мъжът се опитва да контролира съдбата на всеки член на семейството. Той взема всичките решения. Съпругата му е подчинена на неговите лични прищевки. Няма значение дали това е обичай или не. Това не е начинът на Господ. Това не е начинът, по който един съпруг светия от последните дни се отнася със своята съпруга и със семейството си” (в *Conference Report*, апр. 1999 г., стр. 32; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 26).

- Кой са някои от нещата, които съпрузите и съпругите правят, когато се ценят един друг като равностойни партньори? (Помислете дали да направите списък с отговорите на участниците на дъската. Ако е необходимо, споделете идеите, изброени по-долу и поканете участниците да споделят изживявания, които са свързани с тези идеи.)
  - а. Те споделят грижата семейството да се моли заедно, да провежда семейна домашна вечер и да изучава Писанията заедно.
  - б. Те заедно планират изразходването на семейните финанси.
  - в. Те се допитват един друг и стигат до съгласие относно установяване на домашни правила и дисциплиниране на децата. Децата виждат, че родителите им са единни при такива решения.
  - г. Те заедно планират семейни дейности.
  - д. Те и двамата имат домакински задължения.
  - е. Те ходят на Църква заедно.

Съпрузите и съпругите следва да позволяват на индивидуалните им черти на характера и способности да се допълват взаимно.

Прочетете 1 Коринтяните 11:11 с участниците. След това споделете следното изказване на старейшина Ричард Г. Скот:

„Съгласно господния план са необходими двама, мъж и жена, които да изградят едно цяло... За пълно щастие и продуктивност в живота са необходими както мъж, така и жена. Техните усилия хармонично се допълват. Всеки има индивидуални черти, които по най-добрия начин си пасват с ролята, която Господ е определил за източник на щастие за мъжа или жената. Когато се използват според намеренията на Господ, тези способности позволяват на семейните двойки да мислят, да действат и да се радват като един – заедно да се изправят пред предизвикателства и да ги преодоляват като един, да израстват в любов и разбиране и чрез храмовите обреди да бъдат обвързани като едно цяло, за вечността. Това е планът” (в *Conference Report*, окт. 1996 г., стр. 101; или *Ensign*, ноем. 1996 г., стр. 73-74).

За да илюстрирате принципа, даден от старейшина Скот, изпълнете следната дейност:

Дайте на всеки участник лист хартия и химикал. Помолете всеки сключил брак участник да изброи някои от своите качества и способности, както и някои от качествата и способностите на брачния си партньор. Помолете всеки несемеен участник да помисли за някоя семейна двойка и да изброи някои качества и способности на съпруга и съпругата. След като участниците вече са имали няколко минути на разположение, задайте следните въпроси:

- По какъв начин изброените качества и способности помагат на семейните двойки да бъдат единни? (Помолете участниците да споделят конкретни примери.)
- По какъв начин сте забелязали различията между брачните партньори се превръщат в силни страни в тяхната връзка?

Прочетете следното изказване на сестра Марджъри П. Хинкли, съпруга на президент Гордън Б. Хинкли, относно първата година от брака ѝ:

„Обичахме се, в това няма съмнение; но също така трябваше да свикнем един с друг. Мисля, че всяка двойка трябва да свикнат един с друг. Съвсем отрано осъзнах, че би било по-добре да положим повече усилия да свикнем един с друг, отколкото непрекъснато да се опитваме да променим един друг” (*Church News*, 26 септ. 1998 г., стр. 4).

- По какъв начин резултатите биха били различни, когато двойките се опитват по-скоро да „свикн(ат) един с друг”, вместо „непрекъснато да се опитва(т) да промен(ят) един друг”?

Съпрузите и съпругите трябва да си бъдат верни.

Споделете следния съвет от президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата:

„Вземете решение никога да не се яви нещо, което да застане между вас и да разстрои брака ви. Приведете го в действие. Вземете твърдо решение това да

стане. Има твърде много разводи, които разбиват сърцето и понякога съсипват живота. Бъдете пламенно предани един на друг" („Life's Obligations", *Ensign*, фев. 1999 г., стр. 2, 4).

- Какво означава за вас думата *верен*? (Някои отговори могат да включват: предан, истинен, заслужаващ доверие в една връзка.)

Обяснете, че Господ набляга на нуждата съпрузите и съпругите да бъдат верни един на друг. Прочетете Учение и завети 42:22 с участниците. Посочете, че тази заповед се отнася с еднаква сила и към двамата брачни партньори.

- Какво означава да се привържеш към съпруг или съпруга и към нико́й друг?

Президент Спенсър У. Кимбъл, 12-ти президент на Църквата, учи: „Думите *нико́й друг* елиминират всичко и всички. Тогава брачният партньор застава на първо място в живота и нито социален, нито професионален, нито политически живот и какъвто и да е интерес или човек, или нещо би трябвало някога да има предимство пред спътника" (*Faith Precedes the Miracle*, 1972 г., стр. 143).

- По какъв начин човек може да предотврати социалните, професионалните и църковните задължения да пречат на верността към брачния партньор?
- Кои са някои конкретни начини, по които двойките могат да показват вяроност един към друг? (Ако участниците се затруднят да отговорят на този въпрос, споделете няколко примера, като например дадените по-долу.)
  - а. Съпругът може да отложи професионални, развлекателни или други задачи, така че да отпразнува рождения ден на съпругата си.
  - б. Съпругата може всекидневно да се моли за съпруга си, за да има той успех в своите задължения.
  - в. Те могат да се изслушват един друг, дори когато това не е удобно.
  - г. Те могат с уважение и обич да говорят един за друг в разговори с роднини и приятели.

Заклучение

Наблегнете, че Господ и Неговите пророци са заповядали съпрузите и съпругите да бъдат единни в любовта си и да работят заедно като равностойни партньори. Те могат всеки ден да показват своята вяроност един към друг чрез своите мисли, думи и действия.

Според напътствията на Духа дайте свидетелство за истините, обсъдени по време на урока.

Позовете се на стр. 8-11 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение" и (2) прочетат статията „За да можем да бъдем едно" от старейшина Хенри Б. Айринг. Посочете, че двойките могат да извлекат огромна полза, като четат и обсъждат заедно статиите в учебното ръководство.

Напомнете на участниците да донесат своите учебни ръководства на следващия урок.

ПОДХРАНВАНЕ НА ЛЮБОВТА И ПРИЯТЕЛСТВОТО В БРАКА

УРОК
3

Цел Да помогне на участниците по-добре да разберат любовта като принцип и да насърчи сключилите брак да подхранват любовта в техния брак.

Подготовка

1. Помислете за начини да приложите принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник).
2. Помислете върху ученията и принципите, изложени в разделите в урока, написани с получер текст. През седмицата помислете за начини, по които можете да преподадете тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа, докато решавате върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. Ако разполагате със следните предмети, подгответе ги за ползване в хода на урока:
  - а. Една или повече сватбени снимки. Например можете да покажете снимката Млада двойка в храма (62559; Комплект картини от Евангелието 609) или да донесете снимки от собствената си сватба и да помолите участниците да донесат своите сватбени снимки.
  - б. Цвете или снимка на цвете.

Предложение за развитие на урока

Съпрузите и съпругите трябва да подхранват своята любов един към друг.

Покажете една или повече сватбени снимки (вж. раздел „Подготовка“, точка 3а). Коментирайте любовта, която брачните партньори изпитват един към друг, когато сключват брак.

Покажете цветето или снимката на цвете (вж. раздел „Подготовка“, точка 3б). След това нека участник прочете следното изказване на президент Спенсър У. Кимбъл, 12-и президент на Църквата (стр. 14 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Любовта е като цвете и подобно на тялото се нуждае от постоянно подхранване. Смъртното тяло скоро ще се съсухри и умре, ако няма често подхранване. Нежното цвете ще увехне и умре без храна и вода. Любовта също не може да се очаква да трае вечно, освен ако не е постоянно подхранвана с дажди от обич, прояви уважение и възхищение, изрази на благодарност и неогоистично отношение“ („Oneness in Marriage“, *Ensign*, март 1977 г., стр. 5).

Обяснете, че този урок е за това как брачните партньори могат да подхранват любовта си един към друг, така че тя да продължи да расте.

Проявите на привързаност и доброта поддържат любовта и приятелството в брака.

Помолете сключилите брак участници да си спомнят времето, когато са били младоженци. Поканете ги да споделят някои от нещата, които те направили за своите брачни партньори в онзи момент от живота им.

- Защо тези действия са необходими през цялото време?

Обяснете, че брачните партньори трябва да продължат да се ухажват и да подхранват приятелството си през целия живот. Когато правят това, те откриват, че любовта им един към друг става по-силна.

Старейшина Марлин К. Дженсън от Седемдесетте отбелязва: „Приятелството е... важна и прекрасна част от ухажването и брака. Връзката между мъж и жена, която започва с приятелство, узрява в романс и накрая в брак, обикновено се превръща в едно трайно, вечно приятелство. Няма нещо по-вдъхновяващо в днешния свят на лесно разпадащи се бракове от това да се види как съпруг и съпруга тихо се радват и ценят приятелството си един към друг, година след година, докато заедно изживяват благословиите и изпитанията на смъртния живот” (в Conference Report, апр. 1999 г., стр. 81; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 64).

Докато служи в Седемдесетте, старейшина Джеймс Е. Фауст казва, че една от по-малко явните, но важни причини за развод е „липсата на постоянно обогатяване на брака, ... отсъствието на онова допълнително нещо, което го прави скъп, специален и чудесен и без което той става, тежък, труден или скучен”. Той съветва: „В обогатяването на брака големите, важни неща са дреболиите. Този процес се състои в неспирна благодарност един за друг и внимателното ѝ изразяване. Състои се в насърчение и подкрепа на растежа на другия. Бракът е съвместно дирене на доброто, красивото и божественото” (в Conference Report, окт. 1977 г., стр. 13-14; или *Ensign*, ноем. 1977 г., стр. 10-11).

- Кои са някои от „дреболиите”, които поддържат любовта и приятелството в брака? (Помислете дали да направите списък на отговорите на участниците на дъската). Какви преживявания или примери, показващи важността на това да се поддържа растежа на любовта по тези начини, можете да споделите?

Жена, омъжена над 35 години, казва: „Наистина ми харесва, когато моят съпруг все още ми носи малки изненади, след като го е нямало през вечерта или уикенда. Не е нужно да бъде нещо голямо, просто бисквитка или цвете, запазени от събранието. Особено се радвам, когато той ми се обажда през деня от службата просто за да ме попита как върви моя ден и да сподели някоя вълнуваща новина. Тези малки неща ми помагат да се чувствам обичана и ценена”.

Посочете, че е нужно брачните партньори да планират време заедно. Нека участниците прочетат следния съвет от старейшина Джо Дж. Кристенсън (стр. 19 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Поддържайте живо своето ухажване. Отделяйте време да вършите заедно нещо – само вие двамата. Колкото и да е важно да бъдете с децата като семейство, имате нужда от време, в което да бъдете сами двамата всяка

седмица. Ако го планирате, това ще позволи на децата ви да чувстват, че бракът ви е тъй важен, че вие трябва да го подхранвате. Това изисква ангажираност и планиране” (в Conference Report, апр. 1995 г., стр. 86; или *Ensign*, май 1995 г., стр. 65).

- Какво може да попречи на брачните партньори да отделят време да бъдат заедно? Как могат семейните двойки да намерят време да поддържат своето ухажване?

Благоприличната интимност в брака е израз на любов.

Обяснете, че благоприличната проява на физическа интимност в брака в одобрена от Господ. Тя е извор на големи благословии за семейната двойка, помага им да обединят душите си и да укрепят любовта си един към друг. Помислете дали да споделите няколко или всички от следните изказвания:

Старейшина Ричард Г. Скот от Кворума на дванадесетте апостоли обяснява целите на физическата интимност в брака: „В рамките на вечния завет на брака Господ позволява на брачните партньори да дават израз на свещените сили за създаване на потомство в цялата своя прелест и красота, според установените от Него ограничения. Една от целите на това лично, свещено и интимно преживяване е да се предоставят физически тела за духовете, за които Небесният Отец желае да изживеят смъртността. Друга причина за тези силни и красиви чувства на любов е обвързването на съпруга и съпругата във вярност, преданост, внимателно отношение един към друг и обща цел” (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 50; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 38).

Старейшина Далин Х. Оукс от Кворума на дванадесетте апостоли учи: „Силата за създаване на земен живот е най-възвишената сила, която Бог е дал на Своите деца. Употребата ѝ е постановена в първата заповед (дадена на Адам и Ева), но друга важна заповед била дадена, за да се забрани злоупотребата с нея. Важността, която поставяме върху закона за целомъдрието, се обяснява от разбирането ни за целта на силите за създаване на потомство в реализирането на Божия план. Проявата на дадените ни сили за създаване на потомство е угодна на Бог, но Той е заповядал това да става в рамките на брачните взаимоотношения” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 99; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 74).

Президент Спенсър У. Кимбъл учи: „В условията на законен брак интимността на сексуалните взаимоотношения е нормална и одобрена от Бог. Няма нищо несвято или унизяващо в самата сексуалност, защото по този начин мъжете и жените се обединяват в един съзидателен процес и в израз на любов” (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, изд. Edward L. Kimball, 1982 г., стр. 311).

Старейшина Джефри Р. Холанд от Кворума на дванадесетте апостоли учи: „Човешката интимност е запазена за семейните двойки, защото тя е най-възвишения символ на пълния съюз, цялостност и единство, съществуващи по Божия повеля и определение. Започвайки с Едемската градина, бракът е предвиден да бъде едно пълно сливане на мъж и жена – на техните сърца, надежди, живот, обич, семейство, бъдеще... всичко. Адам казал на Ева, че тя била кост от костите му и плът от плътта му и че те ще бъдат „една плът” като живеят заедно (вж. Битие 2:23-24). Това е съюз с такава цялостност,

че ние използваме думата *запечатвам*, за да предадем неговото вечно обещание. Пророкът Джозеф Смит веднъж казва, че бихме могли да изразим светостта на тази връзка, като да бъдем „споени“ един с друг (вж. У. и З. 128:18)” (в Conference Report, окт. 1998 г., стр. 100; или *Ensign*, ноем. 1998 г., стр. 76).

Президент Хауърд У. Хънтър, 14-ти президент на Църквата, съветва, че дори в рамките на брачните взаимоотношения със свещените сили за създаване на потомство не трябва да се злоупотребява: „Нежност и уважение – никога егоизъм – трябва да бъдат ръководните принципи в интимните взаимоотношения между съпруг и съпруга. Всеки от партньорите трябва да бъде внимателен и чувствителен към нуждите и желанията на другия. Всяко деспотично, непристойно или неконтролирано поведение в интимните взаимоотношения между съпруг и съпруга се осъжда от Господ” (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 68; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 51).

Прочетете Изход 20:14, 17 с участниците. След това споделете следното изказване на президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата:

„Ние вярваме в целомъдрието преди брака и в пълната вяръност след като той е сключен. Това обобщава нещата. Така се постига щастие в живота. Така се постига удовлетворение. Така цари мир в сърцето и мир в дома” (в Conference Report, окт. 1996 г., стр. 68; или *Ensign*, ноем. 1996 г., стр. 49).

Наблегнете, че брачните партньори трябва да внимават да не допускат нищо, което да наподобява изневяра. Например те трябва винаги да поддържат нужните емоционални и физически граници между тях и колеги от срещуположния пол.

- Защо пълната вяръност в брачните взаимоотношения е жизненоважна?
- По какъв начин гледането на непристойни и порнографски материали представлява предателство в брака? По какъв начин флиртуването с човек от другия пол уврежда брака?

Споделете едното или и двете от следните изказвания:

Президент Хауърд У. Хънтър съветва: „Бъдете верни на брачните си завети с мисли, думи и дела. Порнографията, флиртуването и непристойните фантазии рушат личния характер и подриват основата на щастливия брак. Така се разрушават единството и доверието в един брак” (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 67; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 50).

Президент Езра Тафт Бенсън, 13-ти президент на Църквата, съветва: „Ако сте семейни, избягвайте каквито и да било флиртове... Това, което изглежда като безобидна шега или просто малко забавление с някой от другия пол, може лесно да доведе до по-сериозно сближаване и накрая невяръност. Добре е да си зададем следния въпрос: Брачният ми партньор би ли останал доволен, ако знаеше за това? Ще е доволна ли съпругата, ако разбере, че съпругът ѝ обядва насаме със секретарката си? Ще е доволен ли съпругът, ако види съпругата си да флиртува и да любезничи с друг мъж? Обични мои братя и сестри, точно това има пред вид Павел, когато казва: „Въздържайте се от всякакво зло” (1 Солунците 5:22)” („The Law of Chastity,” в *Brigham Young University 1987-88 Devotional and Fireside Speeches*, 1988 г., стр. 52).

Семейните двойки следва да се стремят да проявяват милосърдие, чистата любов Христова.

- Прочетете Иоана 13:34-35 и Ефесяните 5:25 с участниците. Според тези пасажки как следва да се отнасят един към друг брачните партньори?

Посочете, че макар физическата връзка между партньорите да е важна, това не е най-важния аспект на тяхната любов. Споделете следното изказване на президент Спенсър У. Кимбъл:

„(Любовта в брака) е дълбока, всеобхватна, разбираща. Тя не е като връзката, която светът погрешно нарича любов, съдържаща главно физическо привличане. Когато бракът се основава единствено на това, на страните скоро им доскучава един от друг... Любовта, за която говори Господ, е не само физическо, но и духовно привличане. Тя включва вяра и увереност един в друг, взаимно разбиране. Тя е едно пълно партньорство. Тя е спътничество с общи идеали и стандарти. Тя е липса на егоизъм и жертва за другия. Тя е чистота на мисълта и действието и вяра в Господ и Неговия план. Тя е да станеш родител в смъртния живот, с поглед отправен към божественото, създанието и духовното родителство. Тя е необятна, всеобхватна и безпределна. Този вид любов никога не омръзва и никога не увяхва. Тя устоява на болест и скръб, през благоденствие и лишение, постижение и разочарование, време и вечност” (*Faith Precedes the Miracle*, 1972 г., стр. 130-131).

Обяснете, че любовта, за която говори президент Кимбъл, е милосърдието, чистата любов Христова. Прочетете Мороний 7:45-48 с участниците. Помолете ги да открият отличителните черти на милосърдието, докато четат. Напишете тези черти на дъската, както е показано по-долу:

<p>Милосърдието:</p> <p>Дълго търпи. Любезно е. Не завивда. Не се възгордява. Не търси своето си. Не се дразни лесно. Не мисли зло. Не се радва на беззаконието, а се радва на истината. Понася всичко. Вярва на всичко. Надява се на всичко. Устоява на всичко. Никога не свършва. Е най-великото от всичко. Е чистата любов Христова. Устоява навеки.</p>

Посочете, че освен обвързаността да обичаме Небесния Отец и Исус Христос и да дойдем при Тях, обвързаността на брака – особено на вечния брак – е най-важната, която можем да поемем. Брачните партньори трябва непрекъснато да полагат усилия да развиват милосърдие един към друг.

За да помогнете на участниците да прилагат този принцип, насочете тяхното внимание към характеристиките, написани на дъската. Поканете ги да

обсъдят начини, по които определени характеристики могат да се изразят в брака, като например „не търси своето си“ и „никога не свършва“. Помолете ги да споделят примери на онези характеристики, на които са били свидетели.

Заключение

Посочете, че брачните партньори трябва да подхранват своята любов и приятелство. Нужно е те да поддържат любовта си, като продължават да вършат дребни неща, които да показват привързаност и доброта. Те следва да бъдат чувствителни към духовните, физическите и емоционалните нужди на другия, докато заедно споделят радостите и тегобите на живота. Те трябва да решат никога да не допускат нищо, което да разруши любовта, която е жизненоважна в брака. И те следва да се молят „на Отца с цялото си сърце, за да може да бъд(ат) изпълнени с (милосърдие)“ (Мороний 7:48). Когато брачните партньори продължат да се радват на пълна отдаденост един към друг, с годините любовта помежду им ще расте. Те ще открият, че са развили любов, която е наистина Христова.

Позовете се на стр. 12-15 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) прочетат статията „Единство в брака“ от президент Спенсър У. Кимбъл. Посочете, че двойките могат да извлекат огромна полза, като четат и обсъждат заедно статиите в учебното ръководство.

ПОСРЕЩАНЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА В БРАКА

УРОК

4

Цел	Да помогне на участниците да разберат, че брачните партньори трябва да работят заедно за преодоляване на предизвикателствата и че могат да избера да реагират с търпение и обич, а не с неудовлетвореност или страх.
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прегледайте принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). Потърсете начини да приложите тези принципи в подготовката си да преподавате. 2. Прочетете заглавията на разделите в урока с получер текст, които предлагат преглед на ученията и принципите в урока. Като част от вашата подготовка през седмицата размислете върху тези учения, търсейки напътствията на Духа, докато решавате върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците. 3. Изучете пасажите от Писанията на стр. 21, така че да сте готови да проведете обсъждане по тях.

Предложение за развитие на урока

Всички семейни двойки ще имат трудности.

Споделете следната история, разказана от старейшина Брус С. Хейфън от Седемдесетте:

„Една булка блажено въздъхнала на сватбения си ден, „Майко, това е краят на всички мои проблеми!“ „Да“, отвърнала майката, „но кой от двата края?“ (в Conference Report, окт. 1996 г., стр. 34; или *Ensign*, ноем. 1996 г., стр. 26).

- Кой са някои от проблемите и трудностите, които могат да сполетят семейната двойка? (Помислете дали да направите списък с отговорите на участниците на дъската. Възможно е отговорите да включват изреденото по-долу).
а. Разногласия	з. Опит за намиране на
б. Егоизъм	удовлетворение от живота, когато
в. Наранени чувства	всички деца са се изнесли от дома
г. Лошо здраве	и. Смърт на обични хора
д. Бездетност	й. Финансови проблеми
е. Остаряване	к. Непослушни деца
ж. Роднини с недъзи	л. Природни бедствия

Посочете, че някои предизвикателства се явяват в резултат на трудности в брачните взаимоотношения. Други са естествена част от живота.

Брачните партньори могат да преодолеят всяко предизвикателство, ако гледат на брака като на заветно взаимоотношение.

Обяснете, че семейните двойки ще откликват на трудностите по различен начин, в зависимост от начина, по който гледат на своята брачна връзка. Напишете на дъската думите *договор* и *завет*.

Обяснете, че договорът е писмено споразумение между двама души или групи от хора. Той има сила според законите на дадена страна. Заветът е подобен, но с много по-големи последици. Думата *завет* понякога означава споразумение между двама души, но в контекста на Евангелието тя се отнася до споразумение между нас и Господ. В един завет Господ поставя условията, а ние обещаваме да ги спазваме (вж. Ръководство към Писанията, „Завет”, стр. 66). Когато спазваме своите обещания, Господ е обвързан да изпълни Неговите (вж. У. и З. 82:10).

Посочете, че за много хора в съвременното общество бракът не е нищо повече от договор. Помолете участниците да помислят върху следните въпроси, без да отговяват на глас:

- Когато в брака се явят трудности, какво биха могли да направят брачните партньори, които гледат на връзката си като на договор? Какво биха направили те, ако гледат на връзката си като на завет?

Старейшина Брус С. Хейфън от Седемдесетте отбелязва: „Когато се появят проблемите, страните на *договорния* брак търсят щастие, като избягат един от друг. Те сключват брак, за да получат облаги и остават само ако все още получават онова, за което са се спазарили. Но когато проблемите се появят в *заветния* брак, съпругът и съпругата ги преодоляват заедно... *Договорните* партньори дават по 50 процента всеки; *заветните* партньори дават по 100 процента всеки. В своето естество бракът е завет, а не просто частен договор, който може да бъде анулиран по желание” (в Conference Report, окт. 1996 г., стр. 34; или *Ensign*, ноем. 1996 г., стр. 26).

Когато се надигнат предизвикателства, можем да изберем да реагираме с търпение и обич, вместо с раздражение или гняв.

Посочете, че дори брачните партньори да не могат да избегнат някои предизвикателства, те могат да изберат как реагират на тях. Старейшина Лин Г. Робинз от Седемдесетте обяснява: „Никой не може да ни изкара от кожата. Не другите ни правят гневни. Тук не се използва сила. Да се разгневим е съзнателен избор, решение; следователно, можем да направим избора да не се гневим. *Ние избираме!*” (в Conference Report, апр. 1998 г., стр. 105; или *Ensign*, май 1998 г., стр. 80).

Посочете, че Небесният Отец ни е дал свободата на избор – силата да избираме и действаме сами за себе си. Ние можем да упражняваме своята свобода на избор, като изберем да бъдем търпеливи и да обичаме, когато се появят проблеми.

Нека участниците по ред прочетат на глас следните стихове. Докато четат, ги насърчете да обсъдят начините, по които тези стихове се отнасят към брачните партньори, когато те откликват на предизвикателствата на брака и всекидневния живот.

Мосия 18:21

1 Иоаново 4:18

1 Петрово 4:8 (вж. Превода на
Джозеф Смит в Ръководство
към Писанията)

Иоана 13:34-35

Иоана 16:33

2 Нефи 31:20

Учение и Завети 24:8

Алма 38:12

3 Нефи 11:29-30

Яковово 1:19-20

Мосия 3:19

- Когато чувстваме, че се разгневяваме и ставаме недоволни, какво можем да направим, за да преодолеем тези чувства? (Възможно е отговорите да включват изреденото по-долу).
  - а. Да се оттеглим от ситуацията, докато не се успокоим.
  - б. Да се молим за помощ и напътствие.
  - в. При несъгласия да се отдели време да се обмислят мотивите и чувствата на другия.
  - г. Да се потърси помощ от местни църковни ръководители и, ако е необходимо, от професионални консултанти, чиито мнения и практики са съвместими с ученията на Църквата.

За да илюстрирате, че брачните партньори могат да изберат как да реагират на предизвикателствата, прочетете следния разказ. Обяснете, че това е пример за малките, всекидневни предизвикателства, които могат да се появят в брака.

„Беше един труден ден. Без значение колко бързаше през деня, Дела не можеше да смогне на нуждите на семейството. Нейната съседка, която имаше дори повече деца от нея, изглеждаше толкова весела, че Дела започна да се съмнява в способностите си като жена, съпруга и майка.

Бен се почувства по-гладен от обикновено на път за вкъщи. Допълнителните 130 километра, необходими за доставката на селскостопанска техника трябваше да се изминат, но сега той беше уморен. Да си бъде у дома звучеше все по-добре. Спокойствие. Храна. Почивка.

Дела чу колата на Бен да паркира пред къщата и погледна часовника. О, не! Почти седем? И сега? Тя искаше да приготви вечерята, но...

Тя чу вратата да се отваря и бързо постави последното хлебче в тавата.

Бен прекрачи прага, показа се зад ъгъла и се усмихна на Дела. Тя изглеждаше напрегната, той забеляза празната маса. Той се спря и пое дълбоко въздух”.

Задайте на участниците следните въпроси:

- Какво би се случило, ако Бен го е грижа единствено за себе си?
- Как би реагирал Бен, ако е загрижен за съпругата си?

След като обсъдите въпросите, продължете с разказа:

„Бен издиша, усмихна се на Дела и каза, „Изглежда съм дошъл точно навреме, за да помогна”. Напрежението в нея изчезна. Облекчена, тя го целуна и каза, „Радвам се, че се прибра вкъщи, Бен. Денят ти беше дълъг и аз исках вечерята ти да е готова!” Тя посочи празната маса.

„Ще я довършим заедно”, каза той, прегръщайки я. След това те започнаха да си споделят различните трудности през деня. Докато Бен слагаше масата, Делла постави хлебчетата във фурната и му разказа колко заета се бе чувствала през деня, направо затрупана с работа. Бен забрави за своя глад и започна да търси начин да направи дните ѝ по-леки” (*Family Home Evening Resource Book*, 1983 г., стр. 241; абзаците са променени).

Заклучение

Позовете се на стр. 16-17 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) прочетат статията „Свободен избор и гняв” от старейшина Лин Г. Робинз. Посочете, че двойките могат да извлекат огромна полза, като четат и обсъждат заедно статиите в учебното ръководство.

Допълнителни източници

Малтретирането на брачния партньор е оскърбление пред Бог

Обяснете, че когато брачните партньори са гневни или недоволни, те понякога си позволяват действията им да станат малтретиращи и нараняващи. Брачните партньори следва никога да не се малтретират един друг по никой начин. Малтретирането нарушава Божиите заповеди и категоричните изявления на църковните ръководители. Президент Джордж Албърт Смит, осми президент на Църквата, заявява: „Няма човек, който да е малтретирал някого и да е имал Духа на Господ. Това винаги се случва, когато имаме друг дух” (в *Conference Report*, окт. 1950 г., стр. 8).

Накратко споделете следната информация:

Малтретирането на брачния партньор може да бъде емоционално, физическо или сексуално.

Емоционалното малтретиране включва действия като крещене, ругане, отправяне на обидни или унижителни забележки, властно поведение, унижаване на брачния партньор пред децата или други хора, отказ на подкрепа или израз на чувства като форма на наказание и пренебрегване или омаловажаване на чувствата на брачния партньор.

Физическото малтретиране включва бутане, хващане, разтърсване, удряне, зашлепяване, принуждаване и лишаване от средства.

Сексуалното малтретиране може да бъде емоционално или физическо. То включва сексуален тормоз, причиняване на болка, употреба на сила или унижение и настойчиво извършване в моментите на интимност на действия, които са неприятни или отблъскващи за другия.

Обяснете, че ако участниците имат допълнителни въпроси относно малтретирането, те следва да поискат съвет от своя епископ.

Споделете следното изказване на президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата. Посочете, че макар президент Хинкли да предупреждава мъжете, които малтретират своите съпруги, това също важи за жените. Помолете участниците без коментар да оценят своето собствено поведение, докато слушат следните думи:

„Някои (мъже) пред света носят овча кожа през деня и вечерта се прибират вкъщи, изоставят своята самодисциплина и за най-малката причина избухват гневно.

Никой мъж, който се отдава на такова зло и непристойно поведение, не е достоен за свещеничеството на Бог. Никой мъж, който се държи по този начин, не е достоен за благословиите на дома Господен. Съжалявам, че има мъже, които не заслужават обичта на своите съпруги и деца. Има деца, които се страхуват от бащите си, и съпруги, които се страхуват от съпрузите си. Ако такива мъже чуват моя глас, като служител на Господ аз ви порицавам и ви призовавам към покаяние. Наложете си дисциплина. Овладейте своя нрав. Повечето от нещата, които предизвикват вашия гняв, са от минимално значение. И каква ужасна цена плащате за своя гняв. Помолете Господ за прошка. Помолете съпругата си за прошка. Извинете се на своите деца” (в Conference Report, окт. 1996 г., стр. 91-92; или *Ensign*, ноем. 1996 г., стр. 68).

Обяснете, че някой хора развиват малтретиращо поведение, без да го осъзнават. Други осъзнават, че трябва да променят поведението си, но се чувстват неспособни да наложат промяната без подкрепа.

Онези, които искат да получат помощ в това да разберат и променят своето малтретиращо поведение, могат да се променят, като смирено търсят помощта и напътствието на Господ. Те могат да се обърнат към техния епископ, който ще може да им помогне. Той също може да препоръча съветници от Семейните служби на Църквата или от общините, които могат да предоставят помощ в съответствие с църковните стандарти.

- По какъв начин малтретирането на брачния партньор влияе на децата в семейството?

В допълнение на отговорите на класа посочете, че малтретирането на брачния партньор дава траен пример на опити да се разрешат трудности по разрушителен начин. Хора, които са били свидетели на такова малтретиране като деца, често се отнасят зле с околните и продължават да следват този модел в собствения си брак.

- Какво влияние над децата има разрешаването на проблемите с доброта и търпение от страна на родителите?

Обяснете, че майки и бащи, които проявяват зрялост и любов при решаване на проблеми, учат децата си на добри навици, оставящи за цял живот. Докато служи като председателстващ епископ, старейшина Робърт Д. Хейлз казва: „Има полза в това децата да видят, че добрите им родители могат да имат различни мнения и че тези различия могат да се преодолее без удари, крясъци и хвърляне на предмети. Те трябва да виждат и почувстват спокойно общуване, показващо уважение към гледната точка на другия, така че те самите да знаят как да преодоляват различията в своя живот” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 10; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 9).

ПОСРЕЩАНЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА ЧРЕЗ ПОЛОЖИТЕЛНО ОБЩУВАНЕ

Цел	Да научи участниците как да предотвратяват и разрешават трудностите в брака чрез общуване, изпълнено с обич.
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Докато се подготвяте да преподавате, търсете начини да следвате принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). 2. Прочетете заглавията на разделите в урока, написани с получер текст. Тези заглавия предлагат преглед на ученията и принципите в него. Като част от вашата подготовка през седмицата помислете как можете да помогнете на участниците да прилагат тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа, докато решавате върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
Предложение за развитие на урока	<p>Всяка семейна двойка ще има известни различия в мненията.</p> <p>Нека участниците прочетат следното изказване на старейшина Джо Дж. Кристенсън (стр. 20 в <i>Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника</i>):</p> <p>„От време на време чуваме по нещо като, „Ами, ние сме женени от 50 г. и никога не сме имали различия на мненията“. Ако случаят наистина е такъв, тогава единият от партньорите е прекомерно под контрола на другия или, както казваше някой, говори неща, чужди на истината. Всяка интелигентна двойка ще има различия на мненията. Предизвикателството ни е да сме сигурни, че знаем как да ги решим. Това е част от процеса на превръщане на един добър брак в още по-добър“ (в <i>Conference Report</i>, апр. 1995 г., стр. 86; или <i>Ensign</i>, май 1995 г., стр. 65).</p> <p>Обяснете, че този урок обсъжда определени принципи, които могат да помогнат на брачните партньори да предотвратяват и разрешават трудностите в тяхната връзка.</p> <p>Съпрузите и съпругите следва да търсят един у друг онези качества, които са достойни за възхищение.</p> <p>Посочете, че когато брачните партньори търсят предизвикващите възхищение качества един у друг, те по-добре ще могат да предотвратяват трудностите. Те също така ще могат да решат трудностите, които изникнат. Споделете следния разказ:</p>

Една жена многократно имала интервю със своя епископ, за да се оплаква от своя съпруг. Накрая епископът я попитал, „Защо се омъжи за този мъж, ако го смяташ за толкова безчувствен и непоносим?“ Жената се замислила за момент и каза, „Наистина, предполагам, че имаше някои добри качества, но не мога да си ги спомня. Променил се е“. Епископът я помолил да се прибере вкъщи и да се моли сърцето ѝ да бъде смекчено, така че тя да започне да си спомня качества у съпруга ѝ, на които някога се възхищавала. Тя открила, че с течение на времето могла да разпознае и да се съсредоточи върху предизвикващите възхищение качества на съпруга си. Преди това тя била толкова съсредоточена върху неговите слаби страни, че не могла да вижда добрите му качества.

- По какъв начин сте видели търсенето на достойните за възхищения качества у другите да бъде от полза? Как търсенето на достойните за възхищения качества един в друг може да помогне на брачните партньори да укрепят брака си?

Напомнете на участниците, че въпреки неповторимостта на всеки от нас ние всички сме деца на Бог. Поканете някой участник да прочете следното изявление от „Семейството: прокламация към света“ (на стр. viii в този наръчник и стр. iv в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Всички човешки същества – мъже и жени – са създадени по образа на Бог. Всички те са възлюбени духовни синове или дъщери на небесни родители и като такива всички имат божествена природа и съдба“.

- Как да помнят тази истина помага на брачните партньори в усилията им да се разбират един друг?

Обяснете, че когато брачните партньори се стремят да виждат всичко красиво и божествено един в друг, те намират повече радост в това да бъдат заедно и могат в по-голяма степен да реализират божествения си потенциал.

Докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли, старейшина Гордън Б. Хинкли говори за „уважението, с което човек гледа на своя спътник като на най-скъпия приятел на земята“. Той казва: „Съществува склонност спътничеството в брака да стане безинтересно, дори отегчително. Не знам за по-сигурен начин то да се поддържа на висота и да се вдъхновява от това мъжът от време на време да се замисля върху факта, че помощникът, застанал до него, е дъщеря на Бог, която с Него участва във великия процес на сътворение, реализиращ Неговите вечни цели. Не знам за по-ефективен начин жената да поддържа тъй сияйната си любов към своя съпруг от това да търси и обръща внимание на божествените качества, които съществуват във всеки син на нашия Отец и които могат да бъдат оживотворени от присъствието на уважение, възхищение и насърчение. Самите действия от този вид ще развият една постоянно възнаграждаща благодарност един към друг“ (в *Conference Report*, апр. 1971 г., стр. 81-82; или *Ensign*, юни 1971 г., стр. 71-72).

Положителното общуване помага да се предотвратяват и решават трудностите.

Обяснете, че освен да разпознават достойните за възхищение качества един у друг, брачните партньори следва да се стремят добре да общуват помежду си. Общуването е жизненоважно при развиването на любов и единство и при решаването на евентуални трудности.

Напишете следните принципи на дъската:

Изслушвайте се един друг.
Обсъждайте проблемите открито и спокойно.
Общувайте по един любящ, положителен начин.

Обяснете, че тези принципи могат да помогнат на семейните двойки да подобрят общуването помежду си. Използвайте следния материал, за да проведете обсъждане по всеки от принципите:

Изслушвайте се един друг.

Споделете следния съвет от старейшина Ръсел М. Нелсън от Кворума на дванадесетте апостоли:

„Съпрузи и съпруги, научете се да изслушвате и се изслушвайте, за да се учите един от друг... Отделянето на време за разговор е жизненоважно за поддържането на комуникационните канали. Ако бракът е основното взаимоотношение в живота, трябва да му се отделя основната част от времето! И въпреки това на по-маловажни задължения често се дава повече внимание, като изслушването на скъпите партньори се оставя за някой свободен момент” (в Conference Report, апр. 1991 г., стр. 28; или *Ensign*, май 1991 г., стр. 23).

- На какви предимства могат да се радват брачните партньори, когато те внимателно и с обич се изслушват един друг? (Възможно е отговорите да включват изреденото по-долу).
  - а. Те научават повече за своите истински чувства и мотиви.
  - б. Те се стремят да разберат другия преди да дават преценки и съвет.
  - в. Има по-голяма вероятност всеки от партньорите да се чувства ценен и обичан.
  - г. Общувайки открито, е по-малко вероятно всеки от партньорите да поддържа отбранително поведение.
- Какво може да попречи на брачните партньори наистина да се изслушват един друг? (Възможно е отговорите да включват: прекалена заетост, неуспех при отделяне на време за изслушване и липса на интерес към задълженията на партньора.)

- Какво могат да правят брачните партньори, за да станат по-добри слушатели? (В допълнение на идеите, споделени от участниците, помислете дали да споделите дадените по-долу.)
  - а. Отделяйте време да говорите един с друг. Оставете настрана всички отвличащи вниманието неща, като отдавате цялото си внимание на другия.
  - б. Изслушвайте, за да разберете. Не прекъсвайте говорещия. Ако е необходимо, задавайте въпроси като „Може ли да ми кажеш повече за това?“ или „Как се почувства, когато това се случи“ или „Изглежда не разбирам. Да не би да искаш да кажеш, че...?“
  - в. Избягвайте да се ядосвате и да се обиждате. Помнете, че в много случаи има повече от едно правилно мнение.

Обсъждайте проблемите открито и спокойно.

- Защо е важно брачните партньори да обсъждат открито един с друг проблемите в своя брак?

Посочете, че обсъжданията относно проблеми следва да бъдат провеждани по почтителен начин, без доводи на висок тон и спорове. Докато служи в Кворума на Дванадесетте, старейшина Гордън Б. Хинкли учи:

„Рядко изниква проблем, когато говорим тихо. Само когато вдигнем тон, започват да прехвърчат искри и малките къртичини се превръщат в големи планини... Гласът на небесата е един тих мек глас; по същия начин, гласът на домашния мир е тих глас“ (в Conference Report, апр. 1971 г., стр. 82; или *Ensign*, юни 1971 г., стр. 72).

Президент Дейвид О. Макей казва, „Нека съпругът и съпругата никога не си говорят един на друг на висок тон, „освен ако къщата не гори“ (*Stepping Stones to an Abundant Life*, избр. Llewelyn R. McKay, 1971 г., стр. 294).

Общувайте по един любящ и положителен начин.

- По какъв начин проявите на благодарност, подкрепа и привързаност влияят на брака? Как отрицателното общуване, като например критиката, заяждането и търсенето на вина, влияят на брака?

Нека участниците прочетат следния съвет на старейшина Джо Дж. Кристенсън (стр. 19 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Избягвайте „безкрайното дразнене“. Не бъдете прекалено критични към грешките на другия. Давайте си сметка, че никой от нас не е съвършен. Всички ние имаме да изминем дълъг път, за да станем подобни на Христа, както ни увещават нашите ръководители.

„Безкрайното дразнене“, както го нарича президент Спенсър У. Кимбъл, може да „изпусне въздуха“ на почти всеки брак... Като цяло, всеки от нас до болка познава собствените си слабости и не се нуждаем от чести напомняния. Малцина хора някога са се променили към по-добро в резултат на постоянна критика или гълчане. Ако не внимаваме, част от това, което отправяме като *конструктивна* критика, се превръща в *деструктивна*“ (вж. Conference Report, апр. 1995 г., стр. 85; или *Ensign*,

май 1995 г., стр. 64-65; вж. и Спенсър У. Кимбъл, „Marriage and Divorce”, 1976 *Devotional Speeches of the Year*, 1977 г., стр. 148).

- Какъв е резултатът от постоянните оплаквания и критики?
- Един начин да критикуваме е да сравняваме нечи слабости със силните страни на някой друг. Как тази практика се отразява на брака?
- По какъв начин сте видели правенето на комплименти и насърчението на другите, вместо непрекъснатата критика, да бъдат от полза? Как положителните изрази укрепват брака?

Една жена обяснява, че нейният съпруг често прави комплименти по адрес на нейните умения като съпруга и домакиня не само когато са у дома, но също и когато са с приятели. Той никога не споменава нейните слабости. Вместо това той предпочита да се съсредоточи върху нейните силни страни. Тя казва, че неговите коментари ѝ дават надежда и я мотивират да работи над себе си.

Заклучение

Споделете следния съвет от старейшина Марвин Дж. Ашгън от Кворума на дванадесетте апостоли:

„При семейните обсъждания различията следва да не бъдат игнорирани, а спокойно претегляни и оценявани. Мнението или гледната точка на едната страна обикновено не са толкова важни, колкото една здрава, продължаваща връзка. Учтивостта и уважението в изслушването и реакцията към другия по време на обсъждания са основополагащи при правилния диалог... Колко важно е да знаеш как да не се съгласиш с другия без да си груб” (в Conference Report, апр. 1976 г., стр. 79; или *Ensign*, май 1976 г., стр. 52).

Накратко преговорете обсъдените принципи. Насърчете участниците да прилагат тези принципи в живота си. Дайте свидетелство според напътствията на Духа.

Позовете се на стр. 18-20 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) прочетат статията „Бракът и великият план на щастие” от старейшина Джо Дж. Кристенсън. Посочете, че двойките могат да извлекат огромна полза, като четат и обсъждат заедно статиите в учебното ръководство.

УКРЕПВАНЕ НА БРАКА ЧРЕЗ ВЯРА И МОЛИТВА

УРОК
6

Цел Да помогне на участниците да разберат и да работят, за да получат благословиите, идващи от това семейните двойки да упражняват вяра в Исус Христос и да се молят заедно.

Подготовка

1. Прегледайте принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). Потърсете начини да приложите тези принципи в подготовката си да преподавате.
2. Прочетете заглавията на разделите в урока в получер текст, които предлагат преглед на ученията и принципите в него. Като част от вашата подготовка през седмицата размислете върху тези учения, търсейки напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.

Предложение за развитие на урока

Съпрузите и съпругите следва да работят заедно, за да увеличават своята вяра в Исус Христос.

Споделете следната история, разказана от президент Джеймс Е. Фауст от Първото Президентство:

„Старейшина Орин Вурхайс... е едър, добре изглеждащ, чудесен млад мъж, който служеше в мисия Аржентина Буенос Айрес юг. Една вечер, около 11 месеца от началото на мисията му, въоръжени крадци спрели старейшина Вурхайс и колегата му. В един безумен акт на насилие, единият от тях прострелял старейшина Вурхайс в главата...

Старейшина Вурхайс все още е почти напълно парализиран и не може да говори, но има един прекрасен дух и може да отговаря на въпросите с жестове. Той все още носи мисионерската табелка. Родителите му не си задават въпроса, „Защо това се случи на чудесния ни син, който служеше по поръчение на Учителя?“ Никой няма сигурен отговор, освен може би поради обстоятелства, в които се служи на по-висши цели. Ние трябва да крачим с вяра“ (в Conference Report, окт. 1999 г., стр. 73; или *Ensign*, ноем. 1999 г., стр. 59-60).

Прочетете Евреите 11:1 и Алма 32:21 с участниците. Посочете, че Преводът на Джозеф Смит на Евреите 11:1, намиращ се в Ръководство към Писанията, гласи, „вярата е *увереност* в неща, за които се надяваме”.

- Според тези стихове, какво е определението за вяра?
- Защо при някои обстоятелства семейните двойки трябва да „крачат с вяра”, както казва президент Фауст?

Помислете дали да поканите участниците да споделят примери от своя живот. Отговорите биха могли да включват лошо здраве, бездетност, напреднала възраст, деца с недъзи, смърт на обични хора, финансови проблеми, непослушни деца и природни бедствия. Посочете, че в живота се изправяме пред предизвикателства дори когато се стремим да живеем праведно.

Прочетете Мороний 7:32-33 с участниците. Наблегнете, че нашата вяра трябва да бъде съсредоточена върху Исус Христос. Старейшина Ричард Г. Скот от Кворума на дванадесетте апостоли обяснява, че когато упражняваме вяра в Исус Христос, на нас ни се дава сила да преодолеем проблемите:

„Господ ще се притече на помощ с божествена сила, когато търсите избавление в смирение и *вяра в Исус Христос*... Никой не може да ви помогне без вяра и усилие от ваша страна. Заради личното си израстване вие имате нужда от това. Не търсете живот без неудобство, болка, напрежение, трудности или тъга, защото това са инструментите, който един любящ Отец използва, за да подбуди нашето лично израстване и разбиране. Както Писанията многократно потвърждават, ще получите помощ, като упражнявате *вяра в Исус Христос*. Тази вяра се извява чрез готовност да се доверим на Неговите обещания, дадени чрез Неговите пророци и в Неговите Писания” (в Conference Report, апр. 1994 г., стр. 8; или *Ensign*, май 1994 г., стр. 8).

Посочете, че брачните партньори заедно трябва да полагат усилия, за да съсредоточат живота си върху Спасителя. Старейшина Джефри Р. Холанд от Кворума на дванадесетте апостоли казва:

„Искате възможности, безопасност, сигурност... в семейния живот и вечността? Бъдете истински последовател на Исус. Бъдете искрен, отдаден и постъпващ според думите си светия от последните дни. Вярвайте, че личния ви живот е *изцяло* свързан с вашата вяра, защото наистина е така... Исус Христос, Светлината на света, е единствената светлина, чрез която успешно да видите пътеката на любов и щастие за вас *и* за вашия любим човек” („*How Do I Love Thee?*”, Brigham Young University devotional address, 15 фев. 2000 г., стр. 6).

- Как укрепената вяра в Спасителя помага на семейните двойки да укрепят своята връзка? (Възможно е отговорите да включват изреденото по-долу).
  - a. Те стават по-подобни на Христос в отношението си един към друг. Те се обичат и си помагат повече, стават по-внимателни, търпеливи и готови да се изслушват един друг.
  - b. Те стават по-смирени и склонни да се покаят и да следват ученията на Спасителя. Колкото повече всеки от партньорите желае да се покае и да стане като Спасителя, толкова по-хармоничен ще бъде бракът.
- По кои начини семейните двойки заедно могат да работят, за да увеличат вярата си в Спасителя? (Поканете участниците да споделят изживявания, които са укрепили вярата им в Спасителя. В допълнение на отговорите на участниците помислете дали да споделите принципите, дадени по-долу.)
  - a. Подчинение на законите и обредите на Евангелието. (Споделете следното изказване на епископ Робърт Д. Хейлз, направено докато служи като председателстващ епископ: „Подчинението на законите и обредите на Евангелието е жизненоважно за придобиване на вяра в Господ

Исус Христос” (в Conference Report, април 1990 г., стр. 52; или *Ensign*, май 1990 г., стр. 39.)

- б. Съвместно изучаване на Писанията. (Прочетете Еламан 15:7-8 с участниците.)
- в. Уповавайте на Господ. (Прочетете Притчи 3:5-6 с участниците. Посочете, че когато семейните двойки са изправени пред трудности, те могат да търсят Господната помощ с повече жар, превръщайки вярата си в по-съществена част от всекидневния си живот.)

Брачните партньори биват благословени, когато се молят заедно.

- На кои благословии могат да се радват брачните партньори, когато редовно коленичат в молитва? (Насърчете участниците да споделят изживявания, които са свързани с този въпрос. В допълнение прочетете следния цитат и единия или двата от дадените примери.)

Докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли, старейшина Гордън Б. Хинкли съветва:

„Не знам за практика, която да има по-благоприятен ефект върху живота ви от това да коленичите заедно за начало и край на всеки ден. Някак малките бури, които изглежда връхлитат всеки брак, се разсейват, когато, коленичейки пред Господ, вие Му благодарите един за друг, в присъствието на един на друг, след което заедно Го умолявате Неговите благословии да се изсипят в живота ви, домовете ви, върху вашите близки и съня ви.

Тогава Бог ще бъде ваш партньор и вашите всекидневни разговори с Него ще донесат мир в сърцата ви и радост в живота ви, които не могат да дойдат по никой друг начин. Вашето спътничество ще става все по-сладко с годините, любовта ви ще укрепва. Признателността ви един към друг ще нараства” (в Conference Report, април 1971 г., стр. 83; или *Ensign*, юни 1971 г., стр. 72).

Един съпруг заявява, че молитвите на неговата съпруга го вдъхновяват да бъде по-добър съпруг и баща. Когато коленичи с жена си в молитва, хванал ръката ѝ, той слуша молбата ѝ към Небесния Отец относно тревогите в сърцето ѝ. Неговата любов към нея нараства, защото той знае, че сърцето ѝ е чисто и нейните подбуди са искрени. Той знае, че когато говори на Небесния Отец, тя искрено желае единствено да Му служи в праведност.

В друго семейство съпругът страдал от дълготрайна нетрудоспособност. Всяка вечер преди той и съпругата му да си легнат, те благодарели на Небесния Отец за Неговите благословии и търсели Неговото напътствие в отглеждането на четирите си деца на оскъден доход. Години по-късно, когато съпругът вече могъл да се върне на работа, ги попитали как са могли да се справят в трудните моменти. Те свидетелствали, че взаимните усилия и молитвата заедно били от най-голямо значение. На техните искрени молитви било отговорено с множество благословии, включително надеждата, получена чрез утешаващото влияние на Духа.

- Как съвместната молитва помага на брачните партньори да разрешават трудностите в своята връзка? (Докато участниците обсъждат този въпрос, посочете, че когато между брачните партньори възникне раздор, те понякога спират да се молят заедно. Молитвата заедно обаче е ефективен начин те да преодолеят такива проблеми.)

Президент Томас С. Монсън от Първото Президентство разказва за деня, в който той и съпругата му Франсис били запечатани в храма Солт Лейк. Бенджамин Бауринг, мъжът, който извършил обряда, им дал следния съвет: „Мога ли да ви предложа, младоженци, едно правило, което ще направи така, че никое несъгласие между вас няма да продължи повече от един ден? Всяка вечер коленичете до леглото си. Една вечер вие, брат Монсън, кажете молитвата, на глас, коленичейки. Следващата вечер вие, сестра Монсън, кажете молитвата, на глас, коленичейки. Уверявам ви, че каквото и да било неразбирателство, което възникне през деня, ще се разреши по време на вашата молитва. Няма начин да се молите заедно и да не изпитвате само най-добрите чувства помежду си” (в *Conference Report*, окт. 1988 г., стр. 81; или *Ensign*, ноем. 1988 г., стр. 70).

Старейшина Дейвид Б. Хейт от Кворума на дванадесетте апостоли казва: „Ако като съпруг и съпруга, между вас възникне сериозно неразбирателство или ако чувствате някакво обтягане или напрежение в брака си, вие следва смирено да коленичите заедно и да помолите Бог нашия Отец, с искрено сърце и истинско намерение, да вдигне тъмнината, надвиснала над вашата връзка, така че да можете да получите необходимата светлина, да видите грешките си, да се покаете за простъпките си, да си простите и да се приемете един друг така, както сте се приели в началото. Тържествено ви уверявам, че Бог е жив и ще отговори на смирените ви молитви” (в *Conference Report*, апр. 1984 г., стр. 17; или *Ensign*, май 1984 г., стр. 14).

Поканете сключилите брак участници наум да оценят усилията си да се молят с брачния си партньор. Посочете, че в домове с един родител пламенната лична молитва привлича Божиите благословии в дома.

Заклучение

Наблегнете, че когато брачните партньори заедно полагат усилия, за да упражняват вяра в Исус Христос и да се молят, те намират по-голямо щастие, единство и способност да се справят с проблемите си.

Според напътствията на Духа, дайте свидетелство за истините, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 21-24 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) прочетат статията „Да откриеш радост в живота” от старейшина Ричард Г. Скот. Посочете, че двойките могат да извлекат огромна полза, като четат и обсъждат заедно статиите в учебното ръководство.

Подсетете участниците да донесат своите учебни ръководства на следващия урок.

ИЗЦЕЛЯВАЩАТА СИЛА НА ОПРОЩЕНИЕТО

УРОК
7

Цел Да помогне на участниците да изживеят мира, даден на онези, които си прощават и да ги насърчи да подхранват дух на прошка в домовете си.

Подготовка

1. Прегледайте принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). Потърсете начини да приложите тези принципи в подготовката си да преподавате.
2. Прочетете заглавията на разделите в урока в тъмен текст, които предлагат преглед на принципите в него. Като част от вашата подготовка през седмицата размислете върху тези учения и принципи, търсейки напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. Подсетете участниците да донесат своите екземпляри на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника* в часа. Те ще имат полза да се позовават на него по време на урока.

Забележка: Когато преподавате този урок, бъдете особено внимателни към обстоятелствата на всеки участник. Ако участниците задават въпроси относно искането и получаването на прошка при сериозни семейни проблеми като например малтретиране или невярност, внимателно ги насърчете да говорят насаме със своя епископ.

**Предложение
за развитие
на урока**

Духът на опрощение между брачните партньори помага в постигането на мир и чувство на доверие и сигурност.

Прочетете следната история, разказана от старейшина Хю У. Пинък от Седемдесетте:

„Съпруг и съпруга... сключили брак в по-късен етап от живота; съпругата била омъжена пред това, но за съпруга това било първи брак. След няколко месеца семейно блаженство възникнало сериозно разногласие, което толкова дълбоко засегнало съпруга, че той не можел да върши своите всекидневни дейности.

Все още замаян от този сблъсък, той се спрял да анализира проблема и осъзнал, че поне част от вината за неговото възникване носел той. Той отишъл при съпругата си и на няколко пъти неловко изпелтечил „Съжалявам скъпа“. Съпругата се просълзила, признавайки, че голяма част от приноса бил неин и помолила за прошка. Докато се прегръщали, тя признала, че в предишния ѝ опит тези извинителни думи никога не били използвани, изразявайки увереността си, че каквито и да било бъдещи проблеми ще могат да се разрешат. Тя чувствала тази увереност, защото знаела, че и двамата ще могат да

кажат, „Съжалявам“, „Прощавам“ („Making a Marriage Work,” *Ensign*, септ. 1981 г., стр. 36-37).

Сравнете този разказ с описаното от президент Гордън Б. Хинкли интервю на брачна двойка, преминаваща през трудности в своя брак (стр. 26 на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Спомням си как слушах най-подробно една двойка, с която имах интервю. Помежду им имаше горчивина. Знам, че някога любовта им била истинска и дълбока. Но всеки развил привичка да говори за грешките на другия. Не желаяйки да простят грешките, които всички ние правим, нито да ги забравят и да заживеят, издигайки се снизходително над тях, те се заяждаха един с друг, докато любовта, която познаваха някога, бе задушена. Тя бе превърната в пепел с постановяването на т. нар. развод по взаимно съгласие без дирене на вина. Сега са останали единствено самота и взаимни обвинения. Сигурен съм, че ако помежду им бе имало дори малко покаяние и прошка, те все още щяха да бъдат заедно, радвайки се на спътничеството, което тъй щедро бе благословило по-младите им години“ („Of You It Is Required to Forgive,” *Ensign*, юни 1991 г., стр. 4).

- Какво можем да научим от тези два примера?

Обяснете, че този е за необходимостта да искаме прошка и за важноста да си прощаваме. Посочете, че една семейна двойка могат да преодолеят множество предизвикателства, ако се стремят да имат дух на опрощение в техния брак. Когато правят това, те ще научат реалността на обещанието на президент Гордън Б. Хинкли към онези, които си прощават: „В сърцето ви ще дойде мир, непостижим по друг начин“ (*Ensign*, юни 1991 г., стр. 5).

Брачните партньори следва да търсят прошка един от друг за своите недостатъци и да полагат искрени усилия да се усъвършенстват.

- Защо е важно за брачните партньори да казват „Съжалявам“ и да искат прошка за недостатъците си?
- Защо понякога е трудно да се поиска прошка? (Отговорите биха могли да включват, че понякога пречат егоизмът и гордостта или че понякога виним другите за своите проблеми.)
- Как можем да намерим сила да поискаме прошка?

Посочете, че когато искаме прошка е важно да полагаме искрени усилия за промяна, и, ако е необходимо, да се покаем за греховете си. Не е достатъчно само да изразим съжаление за своите действия; ние трябва да положим усилия да бъдем достойни за прошката на другия и също за опрощението на Господ.

- Какви опасности има в това да искаме прошка без да полагаме усилия за подобрене?

Когато приключвате с този раздел на урока, помислете дали да споделите единия или двата от следните разкази:

След като прекарал вечерта със съпругата си и няколко приятели, един мъж забелязал, че тя била нехарактерно мълчалива. Той я попитал какво не било наред и тя обяснила, че онази вечер на няколко пъти се почувствала засра-

мена и засегната, защото той разказал няколко истории за нея. Първоначално той оправдал действията си, казвайки, че само се шегувал, че само искал всички да си прекарат добре и че тя реагирала прекалено рязко. Докато разговаряли обаче, той осъзнал, че наистина засегнал чувствата ѝ. Той наистина се почувствал зле, когато разбрал, че със своето лекомислено държание многократно засрамвал съпругата си. Той се извинил и обещал повече да не я засрамва. Спазил обещанието си. Оттогава насетне намирал начин да ѝ прави искрени комплименти в присъствието на други хора.

Един съпруг и баща започнал да се занимава с порнография, когато бил тийнейджър и все още не бил прекратил тази практика. Бил обезсърчен, защото не знаел как да се промени. Накрая той започнал усърдно да се моли за помощ, смирил се и започнал да изучава живота и ученията на Спасителя. Когато научил повече за благословиите, които Единението на Спасителя предлага, той осъзнал, че за него било възможно да промени поведението си. Той видял, че неговото пристрастяване разрушавало него самия, бракът и семейството му. Неговото ново разбиране за мисията на Исус Христос му позволило да направи нужните промени и да спаси брака си.

Споделете следното изявление, направено от старейшина Спенсър У. Кимбъл, когато служи в Кворума на дванадесетте апостоли:

„За всяко опрощение има условие. Превръзката трябва да покрива раната. Постът, молитвите, смирението трябва да бъдат равностойни или по-големи от греха. Трябва да има съкрушено сърце и разкаян дух. Трябва да има „вретиче и пепел“. Трябва да има сълзи и искрена промяна в сърцето. Трябва да има убеждение за греха, изоставяне на злото, изповед на простъпката пред овластените от Господ служители. Трябва да има възстановяване и потвърдена, решителна промяна в похвата, посоката и целите. Обстоятелствата трябва да бъдат контролирани, приятелствата променени. Трябва да има изпиране на дрехи, за да бъдат те избелени и трябва да има подновено посвещаване на живота според законите Божии. Накратко, трябва да има преодоляване на егото, на греха и на света” (*The Miracle of Forgiveness*, 1969 г., стр. 353).

Брачните партньори следва да се стремят да си прощават.

Посочете, че освен да поискаме прошка за греховете и грешките, които сме извършили, ние трябва да прощаваме. Понякога можем да се обидим от малките неща, които хората правят, но Господ ни е заповядал да си прощаваме. Прочетете Учение и Завети 64:8-10 и Матей 6:14-15 участниците.

- По какъв начин се укрепва брака, когато брачните партньори с желание си прощават?

Президент Гордън Б. Хинкли съветва: „Ако тук има някой, който подхранва в сърцето си отровната отвара на враждата към друг човек, умолявам ви да помолите Господ за сила да простите. Подобна проява на желание ще бъде самото съдържание на вашето покаяние. Това може да не е лесно и може да не дойде бързо. Но ако се стремите към него искрено и го култивирате, то ще дойде... В сърцето ви ще дойде мир, непостижим по друг начин” (*Ensign*, юни 1991 г., стр. 5; вж. и стр. 26 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*).

- Защо понякога е трудно да простим? (Отговорите биха могли да включват: защото хората искат да се защитят от това да бъдат наранени в бъдеще, защото мислят, че да простиш е все едно да поощриш подобни действия, или защото намират за трудно да простят на човек, който очаква прошка без да положи усилия да прекрати лошото си поведение.)
- Кои опасности има в това брачните партньори да откажат да простят?
- По какъв начин прошката благославя онези, на които се прощава? Как може прошката да помогне на простения да промени нежеланото поведение?
- По какъв начин духът на опрощението благославя човека, който прощава?

Предложете следната идея: когато почувстваме, че са постъпили несправедливо към нас, ние бихме могли да се запитаме как Спасителя би искал ние да отвърнем. Както съветва президент Харолд Б. Лий, 11-ти президент на Църквата: „Ние трябва да мислим за по-свещени неща и да действваме по начина, по който Спасителят очаква Неговите ученици да действат. При всяка възникнала възможност следва да се питаме „Какво би направил Исус?“, след което смело да действваме според отговора” (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 118; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 87).

Прочетете следния съвет на президент Джозеф Ф. Смит, шести президент на Църквата:

„Всички ние си имаме своите слабости и недостатъци. Понякога съпругът вижда недостатък в жена си и я упреква за него. Понякога съпругата чувства, че мъжа ѝ не е постъпил съвсем правилно и го упреква за това. Нещо добро произлиза ли от това? Да простиш не е ли по-добре? Милосърдието не е ли по-добрия избор? Да обичаш не е ли по-добре? Не е ли по-добре е да не се говори за вина, слабостите да не се уголемяват чрез повтаряне и преповтаряне? Не е ли това по-добре? И няма ли съюзът, който е бил образуван между вас и родените ви деца, чрез новия и вечен завет, да бъде по-сигурен, когато забравите да споменете слабостите и недостатъците един на друг? Не е ли по-добре те да се изоставят и да не се казва нищо за тях – да ги заровите и да говорите само за доброто, което знаете и чувствате, като така погребете недостатъците, без да ги увеличавате; не е ли това по-добрия избор? („Sermon on Home Government,” *Millennial Star*, 25 яну. 1912 г., стр. 49-50).

Заклучение

Споделете следното изявление на президент Спенсър У. Кимбъл:

„Какво облекчение! Каква утеха! Каква радост! Обременените с прегрешения, скърби и грехове могат да бъдат опростени, пречистени и осветени ако се завърнат при своя Господ, ако учат от Него и спазват Неговите заповеди. И всички ние, които имаме нужда от покаяние за всекидневните си безразсъдства и слабости, можем да участваме в това чудо” (*The Miracle of Forgiveness*, стр. 368).

Според напътствията на Духа свидетелствайте, че когато семейните двойки си прощават недостатъците, те се радват на мир. Те стават по-единни и по-способни да се справят с предизвикателствата на брака и ролята им на родители. Поканете участниците да подхранват дух на прошка в домовете си.

Позовете се на стр. 25-27 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) прочетат статията „От вас се изисква да прощавате“ от президент Гордън Б. Хинкли. Посочете, че двойките могат да извлекат огромна полза, като четат и обсъждат заедно статиите в учебното ръководство.

Подсетете участниците да донесат своите учебни ръководства на следващия урок.

Цел Да помогне на участниците да прилагат правилни принципи на финансово управление в своя дом.

Подготовка

1. Помислете за начини да приложите принципите в раздела „Вашиите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник).
2. Прочетете заглавията на разделите на този урок, написани с получен текст. Тези заглавия предлагат преглед на ученията и принципите в урока. В допълнение внимателно изучете статията „Постоянство сред промяната“ от президент Н. Елдън Танър на стр. 28-31 на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Принципите в тази статия представляват основния фокус на урока. Като част от своята подготовка през седмицата помислете върху тези принципи. Търсете напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. Напомнете на участниците да донесат своите екземпляри на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника* в часа. Ще имат нужда от статията на президент Танър по време на урока.
4. Ако ще използвате допълнителните източници на стр. 43, пригответе за часа лист хартия и химикалка за всеки от участниците.

Предложение за развитие на урока

Правилното ръководене на финансите е съществено за един щастлив брак.

Поканете една семейна двойка да излезе пред класа (внимавайте кого ще поканите). Обяснете, че ще покажете как нещо малко може или да укрепи брака, или да предизвика сериозни проблеми в семейството. След това покажете една банкнота.

Дайте банкнотата на един от участниците, които сте поканили отпред.

- Как контролът над семейните финанси от страна само на съпруга или съпругата се отразява на семейните взаимоотношения?

След като участниците са обсъдили този въпрос, вземете си банкнотата обратно.

- Как липсата на контрол над семейните финанси или дългът се отразяват на семейните взаимоотношения?

След като сте обсъдили този въпрос, върнете банкнотата. Нека съпругът я вземе в ръка и да помоли съпругата си да сложи ръката си на неговата. Обяснете, че управлението на финансите не е най-важното нещо при изпълнените

с обич брачни взаимоотношения. Когато обаче брачните партньори заедно полагат усилия в управлението на своите финанси, те са единни във важното усилие да сложат дома си в ред. Така също се предотвратяват трудни предизвикателства. Някои от най-сериозните проблеми в един брак възникват, когато финансовите средства не се управляват внимателно и в интерес на семейството.

- По какъв начин се укрепва бракът, когато брачните партньори заедно полагат усилия в управлението на своите финанси?

Съпрузите и съпругите следва да работят заедно в следването на основните принципи на финансовото управление.

Помолете участниците да отворят на стр. 28-31 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Нека те прегледат статията „Постоянство сред промяната“ и потърсят петте принципа на икономическото постоянство на президент Н. Елдън Танър. Когато участниците открият принципите, напишете ги на дъската:

Плащайте честен десятък.
 Живейте с по-малко от това, което печелите.
 Научете се да различавате нуждите от желанията.
 Разгръщайте се и живейте в рамките на даден бюджет.
 Бъдете честни във всичките си финансови дейности.

Когато сте изброили всички пет принципа на дъската, използвайте следния материал, за да проведете обсъждане по тях:

Плащайте честен десятък.

Поканете някой участник да прочете следното изявление на президент Танър (на стр. 29 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Плащането на десятък е заповед, една заповед с обещание. Ако се подчинявате на тази заповед, ни е обещано, че ще „преуспява(ме) в земята“. Това преуспяване се състои от нещо повече от материални блага – то може да включва да се радваме на добро здраве и енергичен ум. То включва семейно единство и духовен растеж. Надявам се, че онези от вас, които в момента не плащат своя пълен десятък, ще потърсят вяра и сила да го направят. Като изпълните това задължение към вашия Създател, ще намерите голямо, голямо щастие, познато само на онези, които са верни на тази заповед (в Conference Report, окт. 1979 г., стр. 119; или *Ensign*, ноем. 1979 г., стр. 81).

- По какъв начин плащането на десятък е благословило вашето семейство или ваши познати?

Живейте с по-малко от това, което печелите.

Поканете някой участник да прочете следното изявление на президент Танър (на стр. 29 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Открил съм, че няма начин да можете да печелите *повече*, отколкото можете да похарчите. Убеден съм, че онова, което носи душевен мир на човека, е не толкова сумата пари, която той печели, колкото *контролът* над тях. Парите могат да бъдат покорен слуга, но и суров господар. Онези, които структурират стандарта си на живот така, че да имат малък излишък, контролират своите обстоятелства. Онези, които харчат малко повече от онова, което печелят, са контролирани от обстоятелствата. Те са поробени. Президент Хибър Дж. Грант веднъж казва: „Ако има нещо, което ще донесе мир и задоволство в човешкото сърце и в семейството, то е да живеем според средствата си. И ако има нещо угнетително и обезсърчително, то е да имаме дългове и задължения, които не можем да погасим” (*Gospel Standards*, избр. G. Homer Durham [1941], стр. 111).

„Ключът да харчим по-малко, отколкото печелим, е прост – нарича се дисциплина. Рано или късно в живота ние всички в края на краищата трябва да се научим да дисциплинираме себе си, своите апетити и финансови желания. Колко благословени са онези, които харчат по-малко, отколкото печелят и заделят нещо настрана за черни дни” (вж. *Conference Report*, окт. 1979 г., стр. 119; или *Ensign*, ноем. 1979 г., стр. 81).

Помислете дали да споделите следното изказване на президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата:

„Дошло е времето да сложим домовете си в ред.

Толкова много от нашите хора живеят на самия ръб на своите доходи. Някои дори живеят от заеми...

Обезпокоен съм от огромния дълг, причинен от покупки на изплащане, който виси над хората в тази нация, включително над нашите хора...

Приканвам ви... да прегледате състоянието на своите финанси. Призовавам ви да бъдете скромни в разходите си; дисциплинирайте се в покупките си, за да избегнете дълга, доколкото е възможно. Изплатете дълга възможно най-бързо и се освободете от робството” (в *Conference Report*, окт. 1998 г.; стр. 70, 72; или *Ensign*, ноем. 1998 г., стр. 53-54).

- По какъв начин дългът е като робство?
- Кои навици са ви помогнали да се освободите от задлъжняване или да го избегнете? Какво сте правили в миналото, за да можете да спестите малка част от своите доходи?

Научете се да различавате нуждите от желанията.

Нека някой участник да прочете следното изявление на президент Танър (на стр. 30 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Свърх-задоволяването и лошото управление на финансовите средства създава напрежение в брачните взаимоотношения. Изглежда повечето брачни

проблеми имат икономически корени – или недостатъчен за издръжката на семейството доход, или лошо управление на получения приход” (в Conference Report, април 1979 г., стр. 119-20; или *Ensign*, май 1979 г., стр. 81).

- Какво можем да направим, за да различаваме нуждите от желанията? Защо е важно брачните партньори да правят това заедно?

Разгръщайте се и живеете в рамките на даден бюджет.

Обяснете, че независимо от своите възможности всяка брачна двойка с общи усилия следва да изготвя семеен бюджет. Бюджетът представлява план на приходите и разходите за определен период от време. Той помага на семействата да бъдат сигурни, че разходите им не надхвърлят приходите. Брачните партньори следва да обсъждат своя бюджет, когато определят своите нужди, желания и финансови цели. Например, след като изчислят своите доходи през предстоящите две седмици, те могат да определят колко пари ще изхарчат в различните категории, като десетък и други дарения за Църквата, спестявания, храна, ипотека или наем. През двуседмичния период те записват целия си доход и всички разходи. Съветват се преди да направят значителни покупки или по друг начин да изменят вече установения бюджет. След двуседмичния период те могат да сравнят приходите и разходите си с първоначалния план.

За да помогнете на участниците да разберат как да изготвят бюджет, нека обърнат на следния примерен бюджет на стр. 32 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*.

Поканете някой участник да прочете следното изявление на президент Танър (на стр. 31 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Интервюирайки през годините множество хора, съм забелязал, че твърде голяма част от тях не са изготвили разумен бюджет и нямат дисциплината да се придържат към неговите клаузи. Много хора мислят, че бюджетът „краде“ свободата им. Успелите хора, напротив, са научили, че един бюджет прави възможна реалната икономическа свобода” (в Conference Report, окт. 1979 г., стр. 121; или *Ensign*, ноем. 1979 г., стр. 82).

Бъдете честни във всичките си финансови дейности.

Поканете някой участник да прочете следното изявление на президент Танър (на стр. 31 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Идеалът за почтеност никога няма да излезе от мода. Той се отнася до всичко, което вършим. Като ръководители и членове на Църквата ние следва да бъдем въплъщение на почтеност” (в Conference Report, окт. 1979 г., стр. 121; или *Ensign*, ноем. 1979 г., стр. 82).

- Защо честността е важна част от всички финансови взаимоотношения? Защо честността между брачните партньори е съществена в семейните финанси?

Бюджет от _____ **до** _____
 дата дата

ДОХОД	ПЛАНИРАН	РЕАЛЕН
Заплати след удържки		
Друг доход		
Общо доход		
РАЗХОДИ	ПЛАНИРАНИ	РЕАЛНИ
Десягък		
Други дарения на Църквата		
Дългосрочни спестявания		
Спестявания за извънредни случаи		
Храна		
Ипотека или наем		
Комунални услуги		
Транспорт		
Плащания по заеми		
Застраховка		
Медицински разходи		
Облекло		
Други		
Други		
Други		
Общо разходи		

Заклучение

Наблегнете, че брачните партньори трябва заедно да полагат усилия, за да управляват своите финанси. Поканете участниците да се замислят до каква степен следват принципите, обсъдени по време на урока. Поканете ги да направят планове за по-добро управление на финансите.

Ако сте подтикнати от Духа, дайте свидетелство за истините, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 28-32 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принци-

пите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) прочетат статията „Постоянство сред промяната“ на президент Н. Елдън Танър. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като четат и обсъждат статиите в учебното ръководство заедно.

Допълнителни източници

Преговор на уроците в част А на курса „Брак и семейни взаимоотношения“

Това е заключителният урок в част А на курса „Брак и семейни взаимоотношения“. Ако преподавате целия курс, помислете дали да изпълните следното упражнение:

Дайте на всеки член на класа лист хартия и нещо за писане. Поканете участниците за три минути да изброят ученията и принципите, които си спомнят от първите осем урока на този курс. Нека подчертаят ученията или принципите, които са били най-важни за тях. Насърчете ги да се подготвят да говорят по някоя от подчертаните теми. Ако се нуждаят от съдействие, използвайте съдържанието на стр. v-vii в този наръчник или прегледа на стр. vii-viii в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*.

След изтичане на трите минути помолете всеки участник да прочете по една тема от своя списък и да обясни защо точно тя е важна. Обобщете изказванията на участниците на дъската и подчертайте важността на всеки коментар. След това споделете ваш собствен извод. Ако времето позволява, можете да повторите упражнението.

Благодарете на присъстващите за участието им в първата част на курса. Обяснете, че втората част на курса се състои от осем урока за това как родителите могат да укрепят своите семейства и да открият радост в своите отговорности. Насърчете всички участници да продължат да посещават занятията.

ЧАСТ Б

ОТГОВОРНОСТИ НА РОДИТЕЛИТЕ ЗА УКРЕПВАНЕ НА СЕМЕЙСТВАТА

„НАСЛЕДСТВО ОТ ГОСПОДА СА ЧЕДАТА“

УРОК
9

Цел Да напомни на родителите, че когато земните родители приемат децата на Небесния Отец в домовете си, те поемат отговорността да ги обичат, да се грижат за тях, да ги учат и да ги водят към вечен живот.

Подготовка

1. Докато се подготвяте да преподавате, търсете начини да следвате принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник).
2. Прочетете заглавията на разделите в урока, написани с получен текст. Тези заглавия предлагат преглед на принципите в урока. Като част от вашата подготовка през седмицата помислете как можете да помогнете на участниците да прилагат тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. Предварително помолете деца от Неделното училище за деца да дойдат в началото на часа и да изпеят „Чедо на Бога съм“ (*Химни и детски песни*, стр. 58). Или се подгответе да изпеете песента с участниците.
4. Предварително поканете един или двама от участниците да се подготвят да поговорят за радостта, която техните деца им дават в живота. Предложете те да споделят лични изживявания като част от представянията. Търсете напътствието на Духа, когато решавате кой следва да изпълни тази задача.

Предложение за развитие на урока

Небесният Отец поверява Своите духовни деца на земни родители.

Помолете децата да изпеят „Чедо на Бога съм“ (вж. „Подготовка“, точка 3). Нека децата се върнат по класовете си веднага след края на песента. Ако не сте поканили деца от Неделното училище да дойдат в класа, нека участниците изпеят песента с вас.

- Кои са истините, на които учи тази песен?
- Какво можем да научим от тази песен за отговорностите на родителите? (Можете да цитирате думите в припева: „С мен бъди, води ме в пътя / свят на мъдростта, / за да съм във вечността / отново със Отца“).

Президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата, съветва: „Никога не забравяйте, че тези малките са синове и дъщери на Бог и че вие имате настоящи взаимоотношения с тях, че Той е техен родител преди вас и че не е отстъпил родителските Си права над тези малките, нито е загубил интерес към тях. Сега, обичайте ги, грижете се за тях. Бащи, обуздавайте гнева си, сега и през всичките идни години. Майки, контролирайте

гласа си; нека е спокоен. Възпитавайте децата си с обич, в учението и наставлението на Господ. Грижете се за своите малки деца. Приветствайте ги в домовете си, грижете се за тях и ги обичайте с цялото си сърце” („Excerpts from Recent Addresses of President Gordon B. Hinckley”, *Ensign*, юли 1997 г., стр. 73).

Старейшина М. Ръсел Балард от Кворума на дванадесетте апостоли учи: „Всяко човешко същество е духовно дете на Бог и е живяло с Небесния Отец преди да дойде на земята. Той поверява Своите духовни деца на земни родители, които им предоставят смъртно тяло чрез чудото на физическото раждане, и дава на родителите святата възможност и отговорност да ги обичат, защитават, учат и да ги възпитават в светлина и истина, така че те един ден, чрез Единението на Исус Христос, да се завърнат в Божието присъствие” (в *Conference Report*, апр. 1991 г., стр. 104; или *Ensign*, май 1991 г., стр. 78).

- Как това знание и разбиране влияе на начина, по който родителите се отнасят към своите деца?

Прочетете следния съвет, даден от епископ Робърт Д. Хейлз, докато служи като председателстващ епископ: „По много начини земните родители представяват техния Небесен Отец в процеса на отглеждането, грижата и обучението на децата. Децата по естествен начин гледат от родителите си, за да опознаят характера на техния Небесен Отец. И след като заобичат, хранят уважение към техните земни родители и им имат доверие, те често несъзнателно развиват същите чувства към техния Небесен Отец” (в *Conference Report*, окт. 1993 г., стр. 10; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 9).

Поканете участниците да обмислят по какъв начин отношението и действията на родителите могат да повлияят на чувствата на децата към Небесния Отец.

Родителите следва да се стремят да посрещат индивидуалните потребности на всяко дете.

Обяснете, че всяко дете има собствени желания, таланти и нужди. Важно е родителите да се стремят да разбират индивидуалните способности и нужди на всяко дете.

Много деца са доста различни от своите родители. Техният темперамент може да е различен, могат да имат различни силни страни и слабости. Тези различия могат да бъдат обезсърчаващи за родителите, на които може да е трудно да насочват и да помагат на деца в предизвикателства, непознати за тях самите. Но родителите следва да помнят, че Небесният Отец е поверил точно тези деца на тях и че Той ще им помогне да знаят как да упътят всяко дете към изпълнението на неговия или нейния божествен потенциал. Сестра Мишлейн П. Грасли, бивша обща президентка на Неделното училище за деца, казва:

„Ние трябва да открием кои наистина са нашите деца. Нужно е да знаем какво ги интересува, какво ги тревожи и какво биха направили, ако се сбъднат най-съкровени им мечти. Почти винаги техните най-съкровени мечти са прекрасни. Можем да оставим децата си да бъдат себе си и да не очакваме да бъдат репродукции на техните родители. Дайте им разнообразни

изживявания, така че да *открият* какво ги интересува, след което насърчете тези интереси и таланти – дори когато те не съвпадат с вашите” („Teaching Our Children”, *Ensign*, апр. 1994 г., стр. 62).

- Защо е важно родителите да разбират индивидуалните черти на характера и нуждите на всяко едно от децата си?
- Как може да се навреди на децата, когато родителите им ги карат да участват в дейности и изживявания, които не съвпадат с индивидуалните им таланти и интереси?
- Какво могат да направят родителите, за да подхранват талантите и способностите на всяко от своите деца?

За да помогнете на участниците да прилагат този принцип, помолете ги да изброят някои начини, по които децата в едно семейство могат да се различават едно от друго и от техните родители. Като правят това, участниците могат да черпят от своя опит като родители или от изживявания със своите собствени родители и братя и сестри. Напишете идеите им на дъската. След това обсъдете отделни таланти и черти на характера в списъка. Спрете се върху конкретни таланти и черти на характера, като задавате въпроси, подобни на следните:

- Какво могат да правят родителите, за да насърчат едно дете да продължи да развива този талант?
- Ако едно дете има тази черта на характера, какво могат да направят родителите, за да го научат то да бъде обичащо и мило?
- По какъв начин дете с този талант може да допринесе по време на семейната домашна вечер?

Обърнете внимание, че родителите, които разбират способностите и чертите на характера на всяко дете, по-добре могат да дисциплинират своите деца. Поканете участниците да прочетат следния съвет, даден от старейшина Джеймс Е. Фауст, докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли (стр. 49 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Едно от най-трудните родителски предизвикателства е по правилен начин да се възпитават децата. Отглеждането на децата е толкова индивидуално. Всяко дете е различно и неповторимо. Това, което действа при едно, може да не действа при друго. Не знам кой е достатъчно мъдър да каже кое наказание е твърде сурово и кое прекалено меко, освен самите родители на децата, които ги обичат най-много. За родителите това е въпрос на разбиране чрез молитва. Със сигурност всеобхватният и фундаментален принцип е, че дисциплината на децата трябва да бъде мотивирана повече от обич, отколкото от наказание” (в *Conference Report*, окт. 1990 г., стр. 41; или *Ensign*, ноем. 1990 г., стр. 34).

- Какви преживявания са ви помогнали да разберете, че дисциплината следва да бъде налагана според нуждите и обстоятелствата на всяко дете?

Децата имат право да се радват на отношение на обич от страна на своите родители.

Посочете, че едно от най-важните неща, които родителите могат да направят, е да осигурят атмосфера на обич, приятелство и щастие в своя дом. После споделете следните заявления:

Докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли, старейшина Гордън Б. Хинкли казва: „Колко щастливо и благословено е детето, което чувства обичта на своите родители. Тази топлина и обич ще дадат сладък плод през предстоящите години” (в Conference Report, окт. 1978 г., стр. 25; или *Ensign*, ноем. 1978 г., стр. 18).

Старейшина Марлин К. Дженсън от Седемдесетте казва: „Както толкова много от стойностните неща в живота, на нашите нужди за приятелство най-добре се отговаря в дома. Ако децата ни чувстват приятелство в семейството, един към друг и към родителите, те няма да отчаяние да се стремят да бъдат приети извън семейството” (в Conference Report, апр. 1999 г., стр. 81; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 64).

- Според спомените от вашето детство, какво ви е помогнало да се чувствате обичани? По какъв начин това чувство на обич ви е повлияло през живота?
- Какво могат да направят родителите у дома, за да помогнат на децата да чувстват, че са обичани от тях?

Посочете, че когато родителите се стремят да поддържат изпълнени с обич взаимоотношения със своите деца, от жизнена важност е общуването. Старейшина М. Ръсел Балард съветва: „Нищо не е по-важно за връзката между членовете на семейството от откритото, честно общуване. Това важи особено за родители, които се опитват да преподават евангелски принципи и стандарти на техните деца. Способността да се съветваме с нашите юноши – и може би по-важното, наистина да изслушваме техните безпокойства – е основата за градеж на успешни взаимоотношения. Често онова, което виждаме в очите и чувстваме в сърцето, ще предаде много повече от онова, което чуваме или казваме” (в Conference Report, апр. 1999 г., стр. 114; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 86-87).

- Какво могат да правят родителите, за да общуват добре със своите деца? (Възможно е отговорите да включват следното.)
  - а. Бъдете неуморим слушател. Ако е необходимо, повторете онова, което сте разбрали от казаното от децата. Това ще им покаже, че наистина слушате и ще ви помогне да сте сигурни, че разбирате.
  - б. Прекарвайте време, като говорите на децата и ги слушате дори когато те са много малки – даже преди да могат да говорят.
  - в. Интересувайте се от техните идеи.
  - г. Водете разговори по време на хранене.
  - д. Отделяйте време да говорите с тях насаме.

За да наблегнете на нуждата родителите да прекарват време насаме с всяко от децата, споделете следния съвет от старейшина Робърт Д. Хейлз от Кворума на дванадесетте апостоли: „Прекарвайте лично време с (вашите) деца, като ги оставяте да изберат дейността и предмета на

разговор. Не допускайте нещо да ви разсее” (в Conference Report, апр. 1999 г., стр. 41; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 33).

За повече идеи относно принципите на доброто общуване, вж. стр. 24-27, урок 5.

Малтретирането на деца е оскърбление спрямо Бог.

Прочетете Матей 18:6 с участниците. Обяснете, че родителите никога не трябва да малтретират децата си по никакъв начин.

- Каква форма може да има малтретирането на деца? (Помислете дали да напишете отговорите на участниците на дъската. Възможно е отговорите да включват следното.)
  - а. Буен гняв
  - б. Викане
  - в. Заплахи
  - г. Физическо насилие
  - д. Всякакъв сексуален контакт или неуместно пипане
  - е. Унижаващи коментари
  - ж. Неизразяване на привързаност
  - з. Излагане на неуместни филми, шеги, език, списания или Интернет материали
  - и. Неуместно излагане на лошо време
  - й. Пренебрегване, включително липса на медицинска помощ и недостатъчен надзор и дисциплина

- По какъв начин тези действия вредят на децата?

След като обсъдите този въпрос, обяснете, че понякога възрастни, с които са се отнасяли зле в детството им, третират децата по същия начин, без да осъзнават колко вредно е поведението им. Понякога те може да се чувстват неспособни сами да променят поведението си. Обърнете внимание, че хората с такова поведение могат да се променят, когато със смирение търсят Господната помощ и напътствие.

Онези, които имат нужда от помощ при осъзнаване и промяна в тази насока, могат да се обърнат към техния епископ. Той ще може да ги посъветва. Той също може да препоръча съветници от Семейните служби на Църквата или обществени източници, които са в съответствие с църковните стандарти.

Прочетете Учение и Завети 121:41-44 с участниците.

- По какъв начин тези стихове се отнасят към начина, по който родителите дисциплинират децата си?

Докато служи като първи съветник в Първото Президентство, президент Гордън Б. Хинкли учи:

„Децата нямат нужда от бой. Те имат нужда от обич и насърчение. Имат нужда от бащи, на които да гледат по-скоро с уважение, отколкото със страх. Преди всичко те имат нужда от пример...

Апелът ми е... да спасим децата. Твърде много от тях крачат в мъка и страх, в самота и отчаяние. Децата се нуждаят от слънчева светлина. Те се нуждаят от щастие. Нуждаят се от обич и грижа. Нуждаят се от доброта, обновле-

ние и привързаност. Всеки дом, независимо от цената му, може да осигури среда на обич, която ще бъде среда на спасение” (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 74-75; или *Ensign*, май ноем. 1994 г., стр. 54).

Президент Бригъм Йънг, втори президент на Църквата, учи:

„Възпитайте децата си в страх и обич към Господ; изучавайте техните предразположения и темпераменти и според това се отнасяйте с тях, като никога не си позволявате да ги смърят, когато сте ядосани; научете ги по-скоро да ви обичат, отколкото да се страхуват от вас” (*Discourses of Brigham Young*, изобр. John A. Widtsoe, 1954 г., стр. 207).

Децата носят голяма радост в живота на родителите си.

Обърнете внимание, че е важно родителите да помнят своите важни и свещени отговорности, но също така следва да се замислят за радостта, която техните деца носят в живота им. Докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли, старейшина Джеймс Е. Фауст отбелязва, че „макар малко предизвикателства пред хората да са по-големи от това да бъдеш добър родител, малко предлагат по-големи възможности за радост” (в Conference Report, окт. 1990 г., стр. 40; или *Ensign*, ноем. 1990 г., стр. 32; вж. и стр. 48 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*).

Поканете определените участници накратко да поговорят за радостта, която техните деца носят в живота им (вж. „Подготовка”, точка 4). Ако времето позволява, помислете дали да споделите собствените си чувства за радостта, която децата са донесли във вашия живот.

Заклучение

Наблегнете, че децата са дарове от Небесния Отец. Както казва псалмистът, „Наследство от Господа са чедата” (Псалми 127:3). Когато земните родители приемат децата на Небесния Отец в домовете си, те поемат отговорността да ги обичат, да се грижат за тях, да ги учат и да ги водят към вечен живот.

Позовете се на стр. 35-38 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) прочетат статията „Скъпоценните деца, дар от Бога” на президент Томас С. Монсън. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

Насърчете участниците да донесат своите учебни ръководства на следващия урок.

Допълнителни източници

Изявления, които да посрещнат нуждите на хора, които живеят при нетрадиционни семейни обстоятелства

За да откликнете на обстоятелствата на участници, които живеят при нетрадиционни семейни обстоятелства, прочетете едно или повече от следните изявления:

Старейшина Бойд К. Пакър от Кворума на дванадесетте апостоли обяснява: „На всички души, на които поради естество или обстоятелства не е била дадена благословията на брака и родителството или които без вина трябва да се трудят сами за отглеждане на децата и работят, за да ги издържат, във вечността няма да им бъде отказана нито една благословия, при условие че спазват заповедите. Както обещава президент Лоренцо Сноу (5-и президент на Църквата), „Това е сигурно и неотменно“ (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 30; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 23).

Президент Харолд Б. Лий, 11-ти президент на Църквата, казва: „(Жени), които не се радват на благословиите на съпружеството и майчинството в този живот – като казвате в сърцето си, ако можех да го направя, щях да го направя, или ако имах, щях да дам, но не мога, защото нямам – Господ ще ви благослови сякаш сте го направили и идният свят ще компенсира онези, които в сърцата си са желали праведните дела, които не са могли да изпълнят поради независещи от тях обстоятелства“ („Maintain Your Place As a Woman,” *Ensign*, фев. 1972 г., стр. 56).

Старейшина Джийн Р. Кук от Седемдесетте обяснява: „Понякога едно семейство има само един родител поради смърт или развод. Понякога само един от родителите е член на Църквата. Понякога единият е по-малко активен от другия. По същия начин един духовно мотивиран родител може с успех да отгледа семейство в Господа. Някои от най-добрите мъже и жени, които познавам, са отгледани в такива семейства. Нека Господ винаги благославя онези добри майки и бащи, които мислят, че трябва да се справят сами, но всъщност отглеждат децата си под напътствието на Господ“ (*Raising Up a Family to the Lord*, 1993 г., стр. xv).

Част 1: Ролята на бащите

Цел	Да помогне на участниците да разберат как бащите изпълняват свещената си роля и как бащите и майките могат да си помагат като равностойни партньори.
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Помислете за начини да приложите принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). 2. Помислете върху заглавията на разделите в урока, написани с получен текст. През седмицата помислете за начини, по които можете да преподадете тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците. 3. Подсетете участниците да донесат своите екземпляри на <i>Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника</i> на часа.
Предложение за развитие на урока	<p>Бащи и майки следва заедно да работят, за да осигурят за всяко свое дете щит на вяра.</p> <p>Напишете <i>Щит на вяра</i> на дъската. Прочетете Учение и Завети 27:15, 17 с участниците.</p> <ul style="list-style-type: none"> • По какъв начин вярата е като щит? <p>Прочетете следното изказване на президент Бойд К. Пакър, действащ президент на Кворума на дванадесетте апостоли. Поканете участниците да слушат внимателно, за да разберат защо децата имат нужда от „щит на вяра“ у дома.</p> <p>„Според плана на нашия Отец, подобно на самото създаване на живота, щитът на вяра следва да бъде изработен по мярка в семейството. Няма два еднакви такива щита. Всеки един трябва да бъде изработен на ръка според индивидуалните изисквания.</p> <p>Планът, изготвен от Отца, постановява, че мъжът и жената, съпругът и съпругата, работят заедно и изготвят за всяко дете щит на вяра, който да приляга толкова здраво, че да не може нито да бъде махнат, нито пробит от тези огнени стрели.</p> <p>Необходима е усърдната сила на бащата, за да изкове метала за него, и деликатните ръце на майката да го полират и пригодят. Понякога един родител трябва да извърши това сам. Трудно е, но не е невъзможно.</p> <p>В Църквата можем да преподаваме за материалите, от които се изработва този щит на вяра: почителност, смелост, целомъдрие, покаяние, прошка, състрадание. В Църквата можем да научим как да се сдобием с тях и да ги сглобим. Но самата изработка и нагаждане на щита на вяра се извършват</p>

в семейния кръг. Иначе той може да се разхлаби и в момент на криза да падне” (в Conference Report, апр. 1995 г., стр. 8; или *Ensign*, май 1995 г., стр. 8).

- На какво ни учи това изказване за ролята на майките и на бащите?

Поканете участниците да отворят на „Семейството: прокламация към света” на стр. iv в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника* (вж. и стр. viii в този наръчник). Прочетете с тях следните принципи от седмия абзац на прокламацията:

„По божествен проект бащите трябва да водят своите семейства с любов и праведност и са отговорни да осигуряват необходимото за живота и защитата на семействата си. Майките са отговорни предимно за отглеждането на децата си. В тези свещени отговорности бащите и майките са задължени да си помагат като равностойни партньори. Недееспособност, смърт или други обстоятелства могат да изискват индивидуално приспособяване”.

Обяснете, че този урок и урок 11 обсъждат свещените роли на майките и бащите. Въпреки че единият от уроците се съсредоточава върху ролята на бащите, а другия върху ролята на майките, двата урока се отнасят както към майките, така и към бащите, които „са задължени да си помагат като равностойни партньори”. Уроците са от полза и за самотни родители, които правят всичко възможно, с Господната помощ, да изпълнят и двете роли.

Бащите следва да водят в любов и праведност.

Обърнете вниманието на участниците на следното изявление в прокламацията за семейството: „По божествен проект бащите трябва да водят своите семейства с любов и праведност”. Обяснете, че думата *водят* означава да застанат начело и да поемат отговорност за благосъстоянието на семейството.

Обърнете внимание, че когато мъжът изпълнява своята отговорност да води в дома, той действа в партньорство със съпругата си. Президент Хауърд У. Хънтър, 14-ти президент на Църквата, съветва: „Мъж носител на свещеничеството приема съпругата си за партньор в ръководството на дома и семейството, като тя има пълно знание и пълно участие при всички решения, свързани с тях... Според Божията повеля отговорността за ръководството на дома лежи на носителя на свещеничеството (вж. Моисей 4:22). Господ е предвидил жената да бъде помощник на мъжа – което значи равностоен спътник и задължително пълноправен партньор. Праведното ръководство се нуждае от споделена отговорност между съпруг и съпруга; вие действате заедно, запознати и участвайки във всички семейни дела. Мъж, който действа независимо и без да се съобразява с чувствата и съвета на своята съпруга при ръководството на семейството, упражнява неправомерно господство” (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 68; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 50-51).

Президент Спенсър У. Кимбъл, 12-ти президент на Църквата, учи, че бащите „трябва да ръководят така, както Исус Христос ръководи Неговата Църква – с обич, служба, топлота и добър пример” (в Conference Report, апр. 1976 г., стр. 68; или *Ensign*, май 1976 г., стр. 45).

- Защо е важно бащите да водят в любов и праведност?

Докато служи като първи съветник в Първото Президентство, президент Гордън Б. Хинкли казва на бащите: „Ваша е основната и неотложна отговорност да бъдете глава на семейство. Това не носи със себе си диктаторство или неправомерно господство. Тя включва заповед бащите да посрещат нуждите на своите семейства. Тези нужди включват повече от храна, облекло и подслон. Те включват праведно напътствие и обучение, както чрез пример, така и наставление, в основните принципи на честността, почтеността, службата, уважението към правата на околните и разбирането, че сме отговорни за всичко, което правим в този живот не само един пред друг, но и пред Бога на небесата, Който е наш Вечен Отец” (в *Conference Report*, април 1993 г., стр. 78-79; или *Ensign*, май 1993 г., стр. 60).

Президент Хауърд У. Хънтър казва: „Братя, насърчаваме ви да помните, че свещеничеството е единствено праведна власт. Спечелете уважението и доверието на своите деца, като изградите изпълнени с обич взаимоотношения с тях” (в *Conference Report*, окт. 1994 г., стр. 69; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 51).

За да помогнете на участниците да разберат какво трябва да правят бащите, за да имат духовни взаимоотношения със своите деца, нека обърнат на стр. 41-42 на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Заедно с участниците прочетете следното изявление на президент Езра Тафт Бенсън, 13-и президент на Църквата:

„С обич в сърцето към всички бащи на Израил, позволете ми да предложа 10 конкретни начина, по които бащите могат да осигурят духовно ръководство на децата си:

1. Давайте бащини благословии на децата си. Кръстете и потвърдете децата си. Ръкоположете синовете си в свещеничеството. Това ще станат най-съществените духовни моменти в живота на децата ви.
2. Лично ръководете семейните молитви, всекидневното четене на Писанията и седмичните семейни домашни вечери. Личното ви участие ще покаже на децата ви наистина колко важни са тези дейности.
3. Посещавайте семейно църковните събрания всеки път когато е възможно. Семейното поклонение под ваше ръководство е жизненоважно за духовното благоденствие на децата ви.
4. Ходете на срещи „бащи-дъщери” и екскурзии „бащи и синове” с вашите деца. Ходете като семейство на палатка, пикници, игри с топка, рецитали, училищни програми и т.н. Присъствието ви там има голямо значение.
5. Изградете традиции на семейно летуване, пътувания и екскурзии. Тези спомени никога не се забравят от децата ви.
6. Провеждайте редовни срещи насаме с децата си. Оставете ги да говорят за каквото искат. Учете ги на евангелски принципи. Учете ги на истински ценности. Казвайте им, че ги обичате. Личното време с децата ви показва кои неща са най-важни за татко.

7. Учете децата си да работят и им показвайте ценността на работата за някоя достойна цел. Създаването на фондове за мисия и образование за децата ви им показва какво считате за важно.

8. Насърчавайте у дома добрата музика, изкуство и литература. Домове с дух на изтънченост и красота ще благословят завинаги живота на децата ви.

9. Ако разстоянията позволяват, редовно ходете в храма със съпругата си. Тогава децата ви по-добре ще разберат важността на брака в храма и храмовите обети и вечното семейство.

10. Нека децата ви виждат вашата радост и задоволство при служенето в Църквата. Това може да стане „заразно“ за тях, та те също да искат да служат в Църквата и да обичат царството“ (в Conference Report, окт. 1987 г., стр. 62-63; или *Ensign*, ноем. 1987 г., стр. 50-51).

Бащите трябва да осигуряват на семействата си необходимото за живота и да ги защитаваат.

Напомнете на участниците, че прокламацията за семейството заявява, че бащите „са отговорни да осигуряват необходимото за живота... на семействата си“.

- Кои са някои материални житейски нужди? (Възможно е отговорите да включват храна, пари, облекло и подслон). По какъв начин бащите посрещат тези нужди?

Президент Хауърд У. Хънтър казва: „Вие, които сте носители на свещеничеството, имате отговорността, освен при инвалидност, да осигурявате материалните нужди на вашата съпруга и деца. Никой мъж не може да прехвърли бремето на тази отговорност на друг, дори на съпругата си. Повеля на Господ е жените и децата да имат право на издръжка от своите съпрузи и бащи (вж. У. и З. 83; 1 Тимотея 5:8)... Насърчаваме ви да направите всичко по силите си да позволите на вашата съпруга да остане у дома, грижейки се за децата, докато вие осигурявате семейството по най-добрия възможен начин“ (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 69; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 51).

- Кои са някои духовни житейски нужди? (Възможно е отговорите да включват свидетелство, обич, всекидневна молитва и изучаване на Писанията, учене на Евангелието и свещенически обреди.) Какво могат да направят бащите, за да посрещат тези нужди?
- Как съпругата и децата подкрепят усилията на своите съпрузи и бащи по осигуряването им?

Обърнете вниманието на участниците към следния съвет в прокламацията за семейството: Бащите са отговорни да осигуряват... защитата на семействата си“.

- От какво има нужда да бъдат защитавани семействата?
- По какъв начин съпрузите и бащите осигуряват защита за семействата си?

Президент Хауърд У. Хънтър казва:

„Праведният баща защитава своите деца, като отделя време и присъства на техните социални, образователни и духовни дейности и отговорности...“

Мъж носител на свещеничеството води своето семейство в участието им с Църквата, така че те да познават Евангелието и да бъдат под защитата на заветите и обредите. Ако искате да се радвате на Господните благословии, вие трябва да установите ред в домовете си. Заедно с вашата съпруга вие определяте духовния климат в дома ви. Вашето първо задължение е да сложите в ред собствения си духовен живот чрез редовно изучаване на Писанията и всекидневна молитва. Осигурете и почитайте своето свещеничество и храмови завети; насърчавайте членовете на вашето семейство да правят същото” (в Conference Report, окт. 1994 г., стр. 69; или *Ensign*, ноем. 1994 г., стр. 51).

- Какви примери сте виждали за бащи, които изпълняват своите свещени задължения?

Забележка: Ако преподавате този урок самостоятелно и не планирате да преподадете урок 11, помислете дали да обсъдите следното заявление от прокламацията за семейството: „В (своите) свещени отговорности, майките и бащите са задължени да си помагат като равностойни партньори”. Урок 11 включва указания за обсъждане на тази истина (вж. стр. 62).

Заклучение

Ако сте подтикнати от Духа, дайте свидетелство за истините, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 39-42 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) прочетат статията „До бащите на Израил” на президент Езра Тафт Бенсън. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

Подсетете участниците да донесат своите учебни ръководства на следващия урок.

СВЕЩЕНАТА РОЛЯ НА БАЩИТЕ И МАЙКИТЕ

УРОК
11

Част 2: Ролята на майките

Цел	Да помогне на участниците да разберат как майките изпълняват свещената си роля и как майките и бащите могат да си помагат като равностойни партньори.
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прегледайте принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). Потърсете начини да приложите тези принципи в подготовката си да преподавате. 2. Прочетете заглавията на разделите в урока с получен текст, които предлагат преглед на принципите в урока. Като част от вашата подготовка през седмицата размислете върху тези учения и принципи, търсейки напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците. 3. Подсетете участниците да донесат своите екземпляри на <i>Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника</i> на часа.

Предложение за развитие на урока

Майките участват в делото на Бог.

Като въведение към този урок, прочетете с участниците следната извадка от реч на старейшина Джефри Р. Холанд от Кворума на дванадесетте апостоли (стр. 44 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Една млада майка наскоро ми писа, че безпокойството ѝ идва от три фронта. Единият е, че всеки път, когато чуе речи за майчинството в последните дни, се безпокои, защото чувства, че няма нужните способности или по някакъв начин няма да е в състояние да се справи със задачата. Второ, тя се чувствала сякаш светът очаква от нея да научи децата си на четмо, писмо, вътрешен дизайн, латински, висша математика и Интернет – и всичко това преди бебето да е произнесло нещо ужасно обикновено като „гу-гу“. Трето, често чувствала, че хората понякога са снизходителни, почти винаги не нарочно, защото съветите или дори комплиментите, които получавала, изглежда изобщо не отразявали умственото инвестиране, духовно и емоционално усилие, пределните изисквания ден и нощ, нужни понякога в опитите и желанието да е майката, която Бог се надява тя да бъде.

Но едно нещо я кара да продължи, казва тя: „В добро и лошо, и понякога със сълзи, аз знам дълбоко вътре в себе си, че върша Божието дело. Знаем, че в моето майчинство аз съм вечен партньор с Него. Дълбоко съм развълнувана, че Бог намира Своята върховна цел и смисъл в това да е родител, дори когато някои от децата Му Го карат да ридае.

Тъкмо тази мисъл”, казва тя, „се опитвам да си припомням през онези неизбежно трудни дни, когато всичко това може да дойде в повече. Вероятно тъкмо нашите неспособност и тревога ни подтикват да протягаме ръка към Него и да усилим способността Му да протяга ръка към нас. Може би Той тайно се надява, че ще *се* тревожим”, казва тя, „и ще *се* молим за помощта Му. Тогава, вярвам, Той може да учи пряко тези деца чрез нас, но без проява на съпротива. Харесва ми тази идея”, завършва тя. „Това ми дава надежда. Ако мога да съм точна пред моя Отец в Небесата, вероятно напътствието Му към нашите деца може да е безпрепятствено. Може би тогава това може да е *Негово* дело и *Негова* слава в най-буквалния смисъл” (в Conference Report, апр. 1997 г., стр. 47; или *Ensign*, май 1997 г., стр. 36).

Поканете онези, на които преподавате, да споделят своите чувства за това как майките участват в Божието дело.

Майките са отговорни предимно за отглеждането на децата си.

Помолете участниците да отворят на стр. iv в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Обърнете вниманието на участниците към следното изявление в седмия абзац на прокламацията за семейството: „Майките са отговорни предимно за отглеждането на децата си”.

- По какви начини майките се грижат за децата си? (Поканете участниците да споделят изживявания, които показват майчиното влияние за добро. После споделете следните изказвания.)

Старейшина Ричард Г. Скот от Кворума на дванадесетте апостоли казва: „Като майка, водена от Господ, вие изтъквате тъканта на характера на вашите деца с нишки на истина, чрез внимателни напътствия и достоен пример. Вие насаждате следните качества в доверчивите умове и сърца на децата ви – честност, вяра в Бог, дълг, уважение към околните, доброта, самоувереност и желанието да допринасят, да се учат и да дават. Никоя детска градина не може да направи това. То е ваше свещено право и задължение” (в Conference Report, окт. 1996 г., стр. 102; или *Ensign*, ноем. 1996 г., стр. 74).

Президент Бойд К. Пакър, действащ президент на Кворума на дванадесетте апостоли, отбелязва: „Няма поучение, равно, духовно по-възнаграждащо или по-вълнуващо от това на майка, учеща децата си” („Teach the Children”, *Ensign*, фев. 2000 г., стр. 16).

За да споделите повече идеи за това как майките могат да се грижат за своите деца, поканете участниците да отворят на стр. 46-47 на *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Помолете ги да открият 10-те предложения на президент Езра Тафт Бенсън за това какво могат да направят майките, за да прекарват ефективно времето с децата си. Когато участниците открият тези предложения, изредете ги на дъската по начина, показан по-долу. Обсъдете ползите от изпълнението на всяко едно от предложенията.

1. Бъдете на разположение в живота на детето си.	6. Бъдете заедно по време на хранене.
2. Бъдете истински приятели.	7. Четете Светите писания всеки ден.
3. Четете на вашите деца.	8. Вършете семейно разни неща.
4. Молете се с вашите деца.	9. Учете вашите деца.
5. Провеждайте седмични семейни домашни вечери.	10. Обичайте истински вашите деца.

Обърнете внимание, че пророците от последните дни наблягат, че е важно майките да останат вкъщи с децата си, а не да работят. Споделете следното изказване на президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата:

„Има някои жени (всъщност техният брой е станал огромен), които трябва да работят, за да осигуряват нуждите на семействата си. На вас казвам: правете всичко по силите си. Надявам се, че ако работите на пълен работен ден, го правите, за да осигурите задоволяване на основни нужди, а не просто за да си позволите претенциозен дом, кола-мечта или други луксозни неща. Най-великата работа, която една майка някога ще изпълнява, е възпитанието, обучаването, укрепването, насърчаването и отглеждането на нейните деца в праведност и истина. Никои друг не може по задоволителен начин да изпълни това” (в Conference Report, окт. 1996 г., стр. 93; или *Ensign*, ноем. 1996 г., стр. 69).

- Какви жертви може да се наложи да дадат някои семейства, за да последват този съвет?

Когато приключвате с този раздел на урока, споделете едното или и двете изказвания по-долу:

Докато служи като първи съветник в Първото Президентство, президент Гордън Б. Хинкли казва: „Майки по света, напомням ви за светостта на вашето призвание. Никои друг не може по задоволителен начин да заеме вашето място. Няма по-голяма отговорност, нито по-обвързващо задължение от това в обич, мир и почтеност да отгледате онези, които сте довели на света” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 79; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 60).

Говорейки на майките, старейшина Джефри Р. Холанд казва: „Ваша е великата традиция на Ева, майката на целия човешки род, която разбираше, че тя и Адам *трябвало* да извършат падението, за да могат „човеците да бъдат” (2 Нефи 2:25) и за да имат радост. Ваша е великата традиция на Сара, Ревека и Рахил, без които е нямало как да има онези великолепно патриархални обещания към Авраам, Исаак и Яков, които са благословили всички ни. Ваша е великата традиция на Лоида и Евникия (вж. 2 Тимотея 1:5) и майките на 2 000-те млади воители. Ваша е великата традиция на Мария, избрана и предопределена преди още този свят да го е имало, да зачене, износи и роди самият

Син Божий. Благодарим на всички вас, включително нашите собствени майки, и ви казваме, че няма нищо по-важно на този свят от такова пряко участие в делото и славата Божии, в осъществяването на земния живот на Неговите дъщери и синове, така че в онези селестиялни царства свише да могат да дойдат безсмъртието и вечният живот” (в Conference Report, окт. 1997 г., стр. 48; или *Ensign*, ноем. 1997 г., стр. 36; вж. и стр. 44-45 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*).

Бащите и майките трябва да си помагат един на друг като равностойни партньори.

Забележка: Ако преподавате този урок самостоятелно и не сте преподавали урок 10, помислете дали да започнете този раздел на урока с изказването на президент Бойд К. Пакър на стр. 49 в този наръчник.

Обърнете вниманието на участниците към следното изявление в прокламацията за семейството: „В (своите) свещени отговорности, майките и бащите са задължени да си помагат като равностойни партньори”.

- Какво означава брачните партньори да бъдат равностойни партньори в своите отговорности?

Обърнете внимание, че брачните двойки, които работят заедно като равностойни партньори, са обединени в своите усилия. Те ще се подкрепят един друг и взаимно ще се опанят на своите силни страни и таланти. Всяка семейна двойка може да получи напътствие от Господ, за да решат как да се подкрепят един друг. Те могат да вземат решения въз основа на дадените чрез откровение от Бог принципи и силните страни и способности на всеки от партньорите.

- Какво може да направи съпругът, за да подкрепя своята съпруга в отговорността да се грижи за децата?
- Какво може да направи съпругата, за да подкрепя своя съпруг в отговорността да води и да осигурява нуждите на семейството?
- Какви примери сте виждали на брачни партньори, които по ефективен начин се подкрепят един друг в отглеждането и обучението на децата си?

Заклучение

Прочетете Учение и Завети 64:33-34 с участниците.

- Как тези стихове се отнасят към отговорностите на бащинството и майчинството?

Обърнете внимание, че майките и бащите в действителност „полага(т) основата на велико дело”. Всекидневните задачи при отглеждане на децата могат понякога да изглеждат малки и незначителни, но „от дребните неща произлиза онова, което е велико”. Когато майките и бащите заедно полагат усилия да изпълнят своите свещени отговорности, техните семейства ще получат големи благословии от Господ.

Ако сте подтикнати от Духа, споделете своята убеденост за истините, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 43-47 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) прочетат статиите „Защото тя е майка“ на старейшина Джефри Р. Холанд и „Към майките на Сион“ на президент Езра Тафт Бенсън. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

Цел Да помогне на участниците да разберат, че родителите са отговорни да учат децата си чрез пример и напътствие и да търсят божествено вдъхновение във всичките си усилия да го правят.

Подготовка

1. Докато се подготвяте да преподавате, търсете начини да следвате принципите в раздела „Вашите отговорности като учител” (стр. ix-xi в този наръчник).
2. Прочетете заглавията на разделите в урока, написани с получен текст. Тези заглавия предлагат преглед на принципите и ученията в урока. Като част от вашата подготовка през седмицата помислете как можете да помогнете на участниците да прилагат тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.

Предложение за развитие на урока

Родителите са отговорни да учат децата си.

Споделете следната история, разказана от президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата:

„Наскоро след като се оженихме, изградихме първият си дом. Имахме много малко пари. Сам свърших голяма част от работата... Оформлението на двора беше изцяло моя отговорност. Първото от много дървета, които посадох, беше рожков без бодли... То беше тънко дръвче, може би дебело два сантиметра. Беше толкова еластично, че лесно можех да го огъна в която и да било посока. Обръщах му малко внимание през годините.

После през един зимен ден, когато дървото нямаше листа, стана така, че погледнах към него през прозореца. Забелязах, че беше започнало да се навежда на запад, изкривено на една страна. Не можех да го повярвам. Излязох, за да го хвана и с бутане да го изправа. Но стволът беше станал почти 30 сантиметра в диаметър. Моята сила беше нищо срещу него...

Когато беше посадено, една връв щеше да е достатъчна да го придържа срещу силата на вятъра. Можех и трябваше да осигуря тази връв с толкова малко усилие. Но не го направих и то се огъна под напора на силите, който действаха върху него” (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, 1997 г., стр. 419-20).

- Как изживяването на президент Хинкли се отнася към отговорността на родителите да учат своите деца? (Докато участниците обсъждат този въпрос, прочетете с тях Притчи 22:6.)

Говорейки за своето изживяване с дървото, президент Хинкли казва: „Многократно съм виждал подобно нещо при деца, чиито живот съм могъл да

наблюдавам. Родителите, които са ги довели на този свят, изглежда почти са изоставили своите отговорности. Резултатите са трагични. Няколко прости опори щяха да им дадат мощ да противодействат на силите, които моделираха живота им” (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, стр. 420).

Обяснете, че Господ е дал на родителите свещената отговорност да учат децата си. На тази отговорност не трябва да се гледа несериозно, нито тя да се отстъпва на други хора. Старейшина М. Ръсел Балард от Кворума на дванадесетте апостоли набляга:

„Не можем и не трябва да позволяваме на училището, обществото, телевизията и дори организациите на Църквата да определят ценностите на нашите деца. Господ е възложил това задължение на майките и бащите. От него не можем да избягаме и то не може да бъде делегирано. Други хора могат да помагат, но отговорни остават родителите. Затова ние трябва да пазим светостта на своите домове, защото точно там децата развиват своите ценности, миروглед и всекидневни навици” (в *Conference Report*, апр. 1991 г., стр. 106; или *Ensign*, май 1991 г., стр. 79-80).

- Защо е важно родителите да учат своите деца, вместо да оставят тази отговорност на други хора? Какви са рисковете, когато родителите не успяват да изпълнят тази отговорност?
- По какъв начин роднини, като баби и дядовци, пели и чичовци, могат да подкрепят родителите в усилията им да учат децата си?

Родителите могат да получават вдъхновение, докато учат децата си.

Нека участниците да обърнат на Учение и Завети 42:14. Обяснете защо този стих съдържа важно напътствие за родителите в усилията им да учат децата си. След това прочетете стиха с участниците.

- Какво е напътствието в този стих? (Трябва да поучаваме с Духа.) Какво означава да се поучава чрез Духа?

Прочетете 2 Нефи 32:5 и 33:1 с участниците. Обърнете внимание, че Духът, или Светият Дух, може да ни помогне да разберем какво следва да направим и да кажем. Когато родителите учат според подтиците на Светия Дух, Той ще отпрати посланието в сърцата на децата.

Споделете следния съвет на президент Гордън Б. Хинкли:

„Вие, родители, обичайте децата си. Ценете ги високо. Те са толкова безценни. Те са толкова, толкова важни. Те са бъдещето. Имате нужда от нещо повече от собствената си мъдрост, за да ги отгледате. Нуждаете се от помощта на Господ. Молете се за тази помощ и следвайте вдъхновението, което получавате” (в *Conference Report*, окт. 1995 г., стр. 120; или *Ensign*, ноем. 1995 г., стр. 89).

- Защо родителите имат нужда от вдъхновение в своите усилия да учат децата си? Какво могат да правят родителите, за да канят влиянието на Светия Дух, докато учат децата си?

Споделете следната история, разказана от старейшина Ф. Енцио Буше от Седемдесетте:

„Един ден, когато обстоятелствата наложиха да бъда въщи в необичайно време, бях свидетел как единадесетгодишният ни син, който тъкмо се връщаше от училище, отправяше грозни думи към по-малката си сестра. Това бяха думи, които ме обиждаха – думи, които мислех, че синът ни никога не би използвал. Първата ми естествена реакция на гняв беше да стана и да го погна. За щастие трябваше да прекося стаята и да отворя вратата, за да стигна до него, и помня, че през онези няколко секунди умолявах Небесния Отец да ми помогне да се справя със ситуацията. Обзе ме мир. Вече не бях ядосан.

Синът ни, шокиран да ме види въщи, беше изпълнен със страх, когато се доближих до него. С изненада се чух да казвам, „Добре дошъл у дома, сине!“, след което му подадох ръка за поздрав. После официално го поканих да седнем заедно в хола и да си поговорим. Чух се да давам израз на обичта си към него. Говорех му за борбата, която всеки един от нас трябва всеки ден да води в себе си.

Когато изразих своето доверие в него, той се разплака, признавайки своята липса на достойнство, осъждайки се безпределно. Имах задължението да поставя неговото прегрешение в истинската му перспектива и да го утеша. Почувствахме един прекрасен дух и поплакахме заедно, прегръщайки се в обич и накрая в радост. Онова, което можеше да се превърне в пагубна конфронтация между баща и син, чрез гореспоменатите сили стана едно от най-хубавите изживявания между нас, което никога не забравихме” (в *Confidence Report*, апр. 1982 г., стр. 98-99; или *Ensign*, май 1982 г., стр. 70).

- Какво можеше да последва, ако този баща беше последвал импулса си да действа с гняв?

Помолете участниците да споделят изживявания, при които Светият Дух ги е упътил да помогнат или да кажат нещо на дете по определен начин – може би начин, който те не били планирали по начало.

- Какво могат да направят родителите, за да получат напътствието на Светия Дух? (Докато участниците обсъждат този въпрос, поканете ги да прочетат следните стихове или само някои от тях: Алма 17:2-3; У. и З. 11:21; 20:77; 121:45-46; 136:33.)

Родителите учат чрез пример и напътствие.

Обяснете, че като цяло родителите учат своите деца по два начина: чрез своя пример и чрез своите думи.

- По какъв начин примерът на родителите допълва техните думи при възпитанието на децата им?

Поканете участниците да прочетат следното изказване на старейшина Джеймз Е. Фауст, докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли (стр. 49 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Когато родителите се опитват да учат децата си да избягват опасностите, не е добре да казват на децата си „Ние сме опитни и умни по отношение на светските неща и можем да се доближим до ръба на бездната повече от вас“. Родителското лицемерие може да направи децата цинични и

невярващи в това, на което ги учат у дома. Например, когато родителите гледат филми, които забраняват на децата си, родителският авторитет се принизява. Ако се очаква децата да са честни, родителите трябва да бъдат честни. Ако се очаква децата да са добродетелни, родителите трябва да бъдат добродетелни. Ако очаквате децата ви да са почитени, вие трябва да сте почитени” (в Conference Report, окт. 1990 г., стр. 41; или *Ensign*, ноем. 1990 г., стр. 33-34).

- Какво могат да правят родителите, за да преподават евангелските принципи чрез пример?

Докато служи като председателстващ епископ, старейшина Робърт Д. Хейлз казва, „Когато размишлявам за... взаимоотношенията между членовете на моето семейство, не мога да не си спомня примера на моите родители” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 8; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 8). Следните спомени показват по какъв начин епископ Хейлз се учел от родителите си:

„Моят баща ме научи да уважавам свещеничеството. Когато служех в Аароновото свещеничество, ние разнасяхме причастието, като използвахме подноси от неръждаема стомана, чиито блясък често намаляваше от петна разлята твърда вода. Като носител на Аароновото свещеничество бях отговорен за приготвянето на причастието. Татко ме помоли да занеса подносите вкъщи и ние заедно ги почистихме с телена вата, докато всеки поднос светна. Когато разнасях причастието, аз знаех, че бях допринесъл обредът на причастието да стане малко по-свят” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 8; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 8).

„Благодарен съм за майка, която беше отдадена към своя съпруг и към децата си – майка, която учеше чрез пример. Благодарен съм за нейната отдадена служба в Обществото за взаимопомощ, продължила над тридесет години. На шестнадесетгодишна възраст, когато изкарах шофьорската си книжка, имах привилегията да се уча от нея, когато тя ме вземаше със себе си по време на обиколките си да помага на епископа в грижата за бедните и нуждаещите се” (в Conference Report, апр. 1992 г., стр. 90; или *Ensign*, май 1992 г., стр. 65).

- Какви възможности имат родителите, за да учат децата си чрез думи?

Докато участниците обсъждат този урок, обяснете, че семейната молитва, семейното изучаване на Писанията и семейната домашна вечер ще бъдат обсъдени в 16 урок. В допълнение към тези предварително организирани възможности за обучение във всекидневие то ще се явяват множество непланирани възможности. Те могат да се превърнат в много силни моменти на обучение, защото са тясно свързани с онова, което преживяват децата. Поради това, че такива възможности идват и си отиват бързо, родителите трябва да ги разпознават и да бъдат подготвени да преподават принципи, за които техните деца са подготвени.

- Кои са някои непланирани моменти на обучение, за които родителите следва да бъдат нащрек? (Ако на участниците им е трудно да отговорят на този въпрос, помислете дали да споделите следните предложения, за да предизвикате обсъждане.)

Родителите могат да открият моменти на обучение, когато децата имат въпроси и изпитват тревоги, трудно постигат разбирателство с братя, сестри или приятели, изправят се пред вземане на решения или имат въпроси за идеи, представени чрез медиите. Други възможности за обучение се представят, когато децата трябва да се учат от своите грешки, когато служат, когато трябва да обуздават гнева си или когато имат нужда от помощ, за да разпознаят влиянието на Светия Дух.

- По какъв начин семейните навици като семейни храненияя и време преди лягане предоставят възможности за обучение?
- По какъв начин времето насаме с детето може да даде на родителите възможност за обучение? Какво могат да направят родителите, за да са сигурни, че прекарват време насаме с всяко от децата си?
- На какво сте имали възможност да научите децата си по време на непланиран момент на обучение?

Обяснете, че следващите четири урока в този курс ще обсъдят принципите, на които родителите следва да научат децата си и възможностите, които имат, за да ги обучават.

Заклучение

Наблегнете, че когато родителите търсят напътствие от Господ, Той ще ги води в усилията им да учат децата си. Родителите следва да бъдат старателни и постоянни в усилията си да учат чрез пример и напътствие.

Ако сте подтикнати от Духа, дайте свидетелство за истините, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 48-53 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) прочетат статиите „Най-голямото предизвикателство на света – да си добър родител“ на старейшина Джеймс Е. Фауст и „Маса, заобиколена с любов“ на старейшина ЛеГран Р. Къртис. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

ПРЕПОДАВАНЕ ЕВАНГЕЛСКИ ПРИНЦИПИ НА ДЕЦА

УРОК
13

Част 1

Цел Да помогне на участниците да увеличат желанието и способностите да учат децата на основните евангелски принципи и обреди.

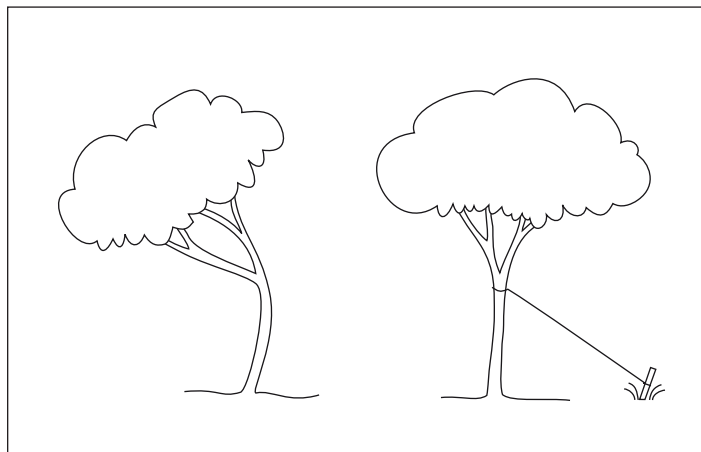
Подготовка

1. Помислете за начини да приложите принципите в раздела „Вашите отговори като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник).
2. Помислете върху заглавията на разделите в урока, написани с получен текст. През седмицата помислете за начини, по които можете да преподадете тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.

Предложение за развитие на урока

Родителското учение може да помогне на децата да останат силни във вярата.

Нарисувайте следните картини на дъската:

- Какво представляват тези две рисунки? Какво можем да научим от картините за отглеждането на деца?

Ако на участниците им е трудно да отговорят на тези въпроси, напомнете им за разказа на президент Хинкли за посаждането на дърво от урок 12. (Ако преподавате този урок самостоятелно и не сте преподавали урок 12, споделете разказа на стр. 64, преди да обсъдите рисунките на дъската.)

Дървото отляво представлява дете, което се отклонява от Евангелието, защото родителите му/й не го учили на Евангелието и не са живели според него у дома. Дървото отдясно представлява дете, което учи Евангелието от наставлението и примера на родителите. Когато духнат силните ветрове, едно дръвче, което е укрепено с връв, ще продължи да расте

изправено. По подобен начин има по-голяма вероятност децата да останат силни във вярата, ако родителите им са ги учили на простите евангелски принципи.

Прочетете Учение и Завети 68:25-28 с участниците.

- Според този пасаж от Писанията, кои са принципите и обредите, на които родителите трябва да учат децата си? (Избройте отговорите на участниците на дъската, както е показано по-долу.)

Вяра в Исус Христос
Покаяние
Кръщение
Получаване дара на Светия Дух
Молитва
Да ходят праведно пред Господа

- Защо е важно родителите да учат на тези принципи и обреди своите деца, докато те са още малки?

Докато служи като председателстващ епископ, епископ Робърт Д. Хейлз обяснява: „Деца, които са учени да се молят и които се молят с родителите си, когато са малки, има по-голяма вероятност да се молят, когато са по-големи. Онези, които са учени като малки да обичат Бог и да вярват, че Той е жив, в повечето случаи ще продължат духовното си развитие и ще задълбочат чувствата си на обич по време на своето съзряване” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 10; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 10).

Родителите трябва да учат децата си на първите принципи и обреди на Евангелието.

Използвайте следните въпроси, за да обсъдите начините, по които родителите могат да помогнат на децата да прилагат принципите вяра и покаяние и да бъдат кръстени и да получат Дара на Светия Дух. Докато водите обсъждането, насърчете участниците да споделят примери от собствения си живот.

- За да упражняваме вяра в Исус Христос, ние трябва да имаме правилно разбиране за Неговия характер и лични качества. Какво могат да правят родителите, за да помагат на децата си да разберат характера и личните качества на Спасителя?
- Накратко преговорете разказите за изцелението на дъщерята на Яир от Исус (Марка 5:21-24, 35-43) и реакцията на Нефи на заповедта да вземе плочите от пиринч (1 Нефи 3:1-7). Как може тези разкази от Писанията да помогнат на децата да упражняват вяра в Исус Христос?

- Как споделянето на лични преживявания може да помогне в укрепването на вярата на детето?

Обърнете внимание, че родителите трябва да търсят възможности да учат своите деца, че вярата ни помага в моменти на житейски трудности и предизвикателства. Например, ако детето изпитва трудности в училище или има проблеми с приятел, родителите следва да прочетат пасаж от Писанията, да му помогнат да се моли за напътствие и утеха и после да разбере как Господ оказва помощ.

- Когато родителите се стремят да учат децата си за покаянието, защо е важно за тях да бдят за моменти на обучение във всекидневния живот?
Обяснете, че когато родителите виждат децата си да правят грешки, те могат да ги питат как се чувстват от това и какво биха направили по-различно. Те могат да позволяват на децата да поправят грешките си и, според обстоятелствата, да изразяват съжаление към Господ и онези, които са били обидени или наранени. Родителите също така могат да помагат на своите деца да разпознават щастieto и мира, които идват като резултат от искреното покаяние.
- Накратко прегледайте обръщанията във вярата на Алма-младши (Мосия 27; Алма 36) и анти-нефи-лехитите (Алма 23). Как могат тези разкази от Писанията да помогнат на децата да оценят благословиите от покаянието и прощката?
- Преговорете кръщелния завет, като прочетете Мосия 18:8-10 и Учение и Завети 20:37 с участниците. Как могат родителите да помагат на своите деца да сключат и спазват кръщелния завет?
- По какъв начин родителите могат да помагат на децата си да очакват своето кръщение и получаването на дара на Светия Дух?

Родителите следва „да учат децата си да се молят и да ходят праведно пред Господа“.

- Защо примерът на родителите е най-важен при помагане на децата да направят молитвата редовна част от живота си?
- Освен да дават пример за молитва, на кои принципи относно молитвата родителите могат да учат децата си? (Докато участниците обсъждат този въпрос, прочетете следните пасажии от Писанията и цитата. Насърчете участниците да споделят преживявания, които са свързани с тези учения.)
  - а. Яковово 1:5-6 (Бог ще ни даде мъдрост, ако Го помолим с вяра.)
  - б. 2 Нефи 32:9 (Следва винаги да се молим. Ние се молим на Отца в името на Исус Христос.)
  - в. Алма 37:37 (Когато се съветваме с Господ във всичките си дела, Той ще ни упътва за добро.)
  - г. 3 Нефи 18:19-21 (Когато се молим на Отца в името на Исус Христос, ние ще получим онова, което сме поискали, ако то е право. Следва да се молим в семействата си.)
  - д. Учение и Завети 112:10 (Когато сме смирени, Бог ще даде отговор на молитвите ни.)

Старейшина Далин Х. Оукс от Кворума на дванадесетте апостоли говори за важността на това да се използва „езика на молитвата“. Той казва, че децата могат да научат този език от своите родители:

„Ние научаваме своя майчин език, като слушаме онези хора, които го говорят. Това важи и за езика, с който се обръщаме към нашия Небесен Отец. Езикът на молитвата е по-лесен и по-сладък от който и да било друг език. Ние следва да осигурим на децата си привилегиите да научат този език, като слушат родителите да го използват, отправяйки всеки ден различните молитви у дома“ (в Conference Report, апр. 1993 г., стр. 20; или *Ensign*, май 1993 г., стр. 18).

- Как могат родителите да се възползват от семейната молитва, за да учат децата си?
- Какво могат да направят родителите, за да насърчават децата си да се молят самостоятелно?
- Господ казва, че родителите трябва да учат децата си да „ходят праведно“ пред Него (У. и З. 68:28). По какъв начин родителите могат да се възползват от условията в дома и семейството, за да насърчават децата да „ходят праведно пред Господа“? (Възможно е отговорите да включват: родителите могат да учат децата си да се подчиняват на законите и обредите на Евангелието и да бъдат свидетели Божии по всяко време и на всяко място.)
- Какво могат да направят баби, дядовци и други роднини, за да помогнат на родителите да учат децата на евангелски принципи? По какъв начин добрият пример на роднините може да помогне на децата?

Заклучение

Наблегнете, че Бог е дал на родителите отговорността да учат децата си на принципите на праведността. Насърчете участниците да се стремят да живеят според принципите, преподадени в този урок, и да определят начините, по които могат по-добре да учат децата си на тях.

Ако сте подтикнати от Духа, споделете своята убеденост за истините, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 54-57 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) прочетат статията „Укрепването на семействата: наш священ дълг“ от старейшина Робърт Д. Хейлз. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

ПРЕПОДАВАНЕ ЕВАНГЕЛСКИ ПРИНЦИПИ НА ДЕЦА

УРОК
14

Част 2

Цел	Да помогне на участниците да увеличат своето желание и способности да учат децата на състрадание и служба, на честност и уважение към чуждата собственост, на радост от честния труд и на морална чистота.
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прегледайте принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник). Потърсете начини да приложите тези принципи в подготовката си да преподавате. 2. Прочетете заглавията на разделите в урока с получен текст, които предлагат преглед на ученията и принципите в урока. Като част от вашата подготовка през седмицата размислете върху тези учения и принципи, търсейки напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците. Ако е необходимо, отделете два учебни часа, за да преподадете тези принципи. 3. Ако следните материали са на разположение, прегледайте ги и ги донесете в часа.<ol style="list-style-type: none"> a. <i>За укрепването на младежите (34285 112).</i>

Предложение за развитие на урока

Родителите показват любов към децата си, когато ги учат.

Споделете следното преживяване, разказано от старейшина Лорън С. Дън от Седемдесетте:

„Докато растяхме в един малък град, баща ми сметна за нужно да научи мен и брат ми принципа на работа. В резултат на това той ни прати да работим в малка ферма на края на града, където бе израснал. Той отговаряше за местния вестник, така че не можеше да прекарва много време с нас освен рано сутрин и късно вечер. Това беше немалка отговорност за двама млади юноши и понякога допускахме грешки.

Нашата малка ферма беше заобиколена от други ферми и един от фермерите отиде да види баща ми, за да му каже нещата, които мислел, че не правехме както трябва. Баща ми внимателно го изслушал, след което казал, „Джим, има нещо, което не разбираш. Разбери, аз отглеждам момчета, а не крави“. След като баща ми почина, Джим ни разказа тази история. Колко благодарен съм за баща, който решил да отглежда момчета, а не крави. Въпреки грешките, в онази малка ферма ние се научихме на работа и предполагам, въпреки че те не го изразяваха с толкова много думи, винаги сме знаели, че сме по-важни за майка и татко от кравите или каквото и да било друго“ (в Conference Report, окт. 1974 г., стр. 12; или *Ensign*, ноем. 1974 г., стр. 11).

- Какво ви впечатлява в този разказ?

Обърнете внимание, че старейшина Дън и брат му винаги са знаели, че родителите им ги обичат. Един от начините родителите да показват обич към децата си е да отделят време да им помагат да научат и прилагат евангелски принципи. Този урок обсъжда как да преподадем на децата пет основни принципи на живота според Евангелието: състрадание и служба, честност, уважение към чуждата собственост, радост от честния труд и морална чистота.

Родителите трябва да учат децата си на състрадание и служене.

Обяснете, че по време на Своето служение Спасителят учи колко важна е обичта и службата към околните. Той учи на този принцип с думи и дела.

- Какви са ползите за децата, които са се научили от своите родители да обичат околните и да им служат? (В допълнение на отговорите на участниците, споделете следните примери.)

Президент Бойд К. Пакър, действащ президент на Кворума на дванадесетте апостоли, отбелязва:

„През годините наблюдавах как една скъпа сестра служеше, като надхвърляше изискванията на което и да било църковно призование за преподаване или ръководство. Тя виждаше нужда и служеше – не „Обади ми се, ако имаш нужда от помощ“, а „Ето ме, тук съм, какво мога да направя?“ Тя правеше толкова много неща, като например да занимава нечие дете по време на събрание или да закара на училище дете, което е изпуснало автобуса. Тя винаги издирваше новите лица на църква, отиваше при тях и ги поздравяваше за добре дошли...

Тя научила този дух на служба от майка си. Духът на служба най-добре се научава у дома. Ние трябва да учим децата си чрез пример и да им казваме, че за постигане на щастието е жизненоважен един дух, лишен от егоизъм” (в Conference Report, окт. 1997 г., стр. 5; или *Ensign*, ноем. 1997 г., стр. 6).

В едно семейство дете имало трудности. За да му помогнат да се справи с тях, неговите родители го насърчили тайно всеки ден да върши по нещо за друг член на семейството. Към края на седмицата то се притеснявало по-малко за своите собствени проблеми и започнало да се радва на благословиите и мира, които произлизат от грижата за околните.

- Какво можем да научим у дома за службата, което не можем да научим другаде?
- Какви предложения можете да споделите, които да помогнат на родителите да научат децата си да служат на околните?

Помислете дали да напишете отговорите на участниците на дъската. Насърчете участниците да споделят примери от собствения си живот. Също така ги поканете да споделят идеи за семейни дейности за служба. Докато водите обсъждането, представете следните идеи:

- а. Родителите дават пример, като служат на членове на семейството, изпълняват църковни призования и помагат на техни близки и познати.

- б. Те могат да търсят възможности децата да служат на членове на семейството и свои близки. Дори когато са много малки, децата могат да чувстват радостта от служенето.

Родителите трябва да учат децата си на честност и уважение към чуждото имущество.

Споделете следния съвет на президент Н. Елдън Танър, който служи като първи съветник в Първото Президентство:

„Обучението по честност започва в дома. Всеки от нас има лични притежания, които са единствено наши. Ние можем и следва да споделяме неща като играчки, игри или услуги един към друг; но имаме и пари, бижута или дрехи, които са лична собственост на всеки един и следва да не бъдат взимани без разрешението на притежателя. Дете, което уважава този вид честност в дома, няма склонността да нарушава този принцип извън него. От друга страна обаче, липсата на този вид обучение поражда неуважение към правата и собствеността на други хора” (в Conference Report, апр. 1978 г., стр. 64; или *Ensign*, май 1978 г., стр. 44).

- Какво може да се случи, когато децата не са учени да уважават чуждата собственост?
- По какъв начин децата могат се научат на честност и уважение към чуждата собственост у дома? Кога родителите следва да започнат да учат децата си на тези принципи?

Родителите трябва да учат децата си относно благословиите на честния труд.

Обяснете, че църковните ръководители често съветват родителите за това колко е важно да учат децата си на работа. Въпреки понякога да е трудно децата да се научат на работа, родителите следва да постоянстват в това усилие. Старейшина Л. Том Пери от Кворума на дванадесетте апостоли съветва: „Да научите децата си на честен труд е един от най-големите дарове, които можете да им дадете” (в Conference Report, окт. 1986 г., стр. 78; или *Ensign*, ноем. 1986 г., стр. 62).

- Какви са ползите на това децата да се учат на принципите на работата и трудолюбието, когато са малки? Как могат родителите да помагат на децата си да се научат на работа? (Докато участниците обсъждат този въпрос, насърчете ги да споделят примери от собствения си живот. Помислете дали да споделят следните идеи, за да предизвикате обсъждане.)
  - а. Давайте пример на децата, като с радост помагате в домакинската работа.
  - б. Давайте на децата отговорности, които отговарят на техните възможности.
  - в. Отделяйте време да научите децата как успешно да изпълняват своите задължения.
  - г. Изразявайте благодарност за помощта на децата.

Прочетете едно или и двете следни заявления:

Президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата, съветва, „Децата имат нужда да работят със своите родители – да мият чинии с тях, да метат пода с тях, да косят ливади, да подрязват дървета и храсти, да

боядисват, поправят, почистват и да вършат стотици други неща, при които да научат, че трудът е цената на чистотата, развитието и просперитетата” (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, 1997 г., стр. 707).

Докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли, старейшина Джеймс Е. Фауст учи: „Съществена част от приучването на децата да са дисциплинирани и отговорни е да бъдат учени на труд... Най-добрите учители на принципите на труд са самите родители. За мен трудът стана радост, когато за пръв път работих редом с баща ми, дядо ми, моите чичовци и братя. Сигурен съм, че по-често бях в тежест, отколкото в помощ, но спомените са сладки, а научените уроци са ценни. Децата трябва да се учат на отговорност и самостоятелност. Дали родителите лично отделят време да представят, покажат и обяснят, тъй че децата да могат, както учи Лехий, „да действат сами за себе си,... не да им се въздейства”? (2 Нефи 2:26)” (в *Conference Report*, окт. 1990 г., стр. 42; или *Ensign*, ноем. 1990 г., стр. 34; вж. и стр. 50 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*).

- Защо е важно децата да работят заедно със своите родители и други членове на семейството? По какъв начин работата заедно влияе на семейните взаимоотношения?
- Кой са някои от наградите на честния труд? (Възможно е отговорите да включват следното.)
  - а. Удовлетворение и радост от добре свършената работа
  - б. Чувство, че сме постигнали нещо
  - в. Придобиване на основни практически умения
  - г. Реализиране на чувството за лично достойнство
  - д. Материални награди, като академични постижения и финансови постъпления
- По какъв начин работата е както духовна, така и материална благословия?
- Какво могат да направят родителите, за да помогнат на децата си да се научат да печелят пари и да ги използват мъдро? Как могат родителите да помогнат на своите деца да балансират професионалната заетост с други типове работа, като службата в Църквата, обучението и домакинската работа?
- Кой са някои от опасностите на това родителите да позволяват на децата си да бягат от своята отговорност да работят?

Старейшина Нийл А. Максвел от Кворума на дванадесетте апостоли учи:

„Евангелието на работата е част от „пълнотата на Евангелието”. Въпреки че е изпълнена с радост, мисионерската работа е работа. Въпреки че е изпълнена с радост, храмовата работа е работа. Уви, някои от нашите недозаети младежи се справят добре с работата, но главно за да угодят на себе си...

Бъдете внимателни... когато твърде много желаете децата ви да бъдат по-добре от вас. Колкото и неумишлено да е, не влошавайте нещата, като премахвате изискването за разумно количество работа като част от техния житейски опит, така изолирайки децата си от самите изживявания, които са ви помогнали да бъдете това, което сте!” (в *Conference Report*, апр. 1998 г., стр. 50; или *Ensign*, май 1998 г., стр. 38).

Родителите трябва да учат децата си на морална чистота.

Обърнете внимание, че родителите имат задължението да учат децата си на Господните стандарти за морална чистота. Това ще им помага да устояват на изкушението.

- Защо родителите следва да вземат инициативата, за да обсъждат моралната чистота и сексуалността с децата си? Какви са рисковете, когато те не вземат инициативата?

Обяснете, че в днешния свят децата не могат да не попаднат на информация относно сексуалността. Голяма част от тази светска информация обаче насърчава злоупотребата със свещените сили за създаване на потомство. Децата, особено тийнейджърите, имат нужда от точна информация и истинно учение по тези въпроси. Родителите могат да им помогнат да придобият силата да противостоят на светските лъжи. Те трябва да учат децата си на Господния план за употреба на силата за създаване на потомство.

Поканете родителите участници да споделят своя успешен опит при обучението на децата по тези въпроси. В допълнение на коментарите на участниците споделете следните примери:

На малките деца следва да бъде дадена ясна и проста информация за свещената същност на техните тела. Това разбиране ще им помага да се защитават от хора, които може да се опитат да злоупотребят с тях. Когато децата наближат пубертета, родителите следва внимателно да им обяснят промените, които ще настъпят в телата им. Те следва да обяснят, че физическото съзряване е нормално и е част от Божия план.

Родителите също следва да помагат на децата да разберат, че сексуалността е нещо добро, когато се използва в рамките, които Господ е определил, но е сериозен грях, когато се използва в разрез с Неговите заповеди. Тийнейджърите имат нужда от ясни напътствия от своите родители относно Господните стандарти.

Покажете брошурата *За укрепването на младежите*. Обяснете, че тази брошура може да бъде от огромна полза за младежите и техните родители. Тя включва информация за стандартите на Църквата по отношение на излизането на срещи, облеклото, медиите, музиката и танците. Насърчете родителите да четат и обсъдят тази брошура насаме с всяко от своите приближаващи пубертета деца. Така се предоставя лесен начин родителите да подхождат към въпроси, които могат да бъдат трудни за разговор. Също така се дава възможност младежите да задават специфични въпроси, свързани с моралните стандарти. Споделете следната извадка от стр. 14-15 на брошурата:

„Нашият Небесен Отец съветва интимната близост да бъде запазена от Неговите деца в рамките на брака. Физическата връзка между съпруг и съпруга може да бъде красива и свещена. Тя е отредена от Бог за създаването на деца и за изразяването на любов между съпруга и съпругата. „Затова ще остави човек баща си и майка си и ще се привърже към жена си, и те ще бъдат една плът” (Битие 2:24).

Тъй като сексуалната близост е тъй свещена, Господ изисква самоконтрол и чистота преди брака, а също и пълна вярност към партньора след сключва-

нето на брака. Когато ходите на срещи, отнасяйте се към човека, с когото сте, с уважение и очаквайте да ви бъде отговорено със същото. Никога не се отнасяйте към човека, с когото излизате, като към предмет, който може да бъде използван за задоволяване на вашите собствени плътски желания или его. Неподходящият физически контакт може да причини загуба на самоконтрол. Винаги контролирайте себе си и своите физически чувства.

Господ изрично забранява определени видове поведение, включително какъвто и да било род сексуални връзки преди брака, сексуално стимулиране, сексуални перверзии (като хомосексуални връзки, изнасилвания и кръвосмешение), мастурбация, или заангажиране на мислите, думите и действията със секс...

Хомосексуалните и лесбийски действия са грешни и са мерзости за Господ (вж. Римляните 1:26-27,31). Неестествените наклонности, включително и тези към хора от същия пол, са в разрез с вечния план на Бог за Неговите деца. Вие имате отговорността да правите правилни избори. Независимо дали са насочени към хора от същия или противоположния пол, похотливите чувства и желания могат да доведат до сериозни грехове. Всички светии от последните дни трябва да се научат на контрол и самодисциплина”.

Обърнете внимание, че когато родителите говорят с децата за сексуалността, те могат да свидетелстват, че моралната чистота води до радост и мир.

- Защо е важно родителите да дават пример за морална чистота, освен да учат за нея? По какъв начин родителите могат да дават пример за морална чистота?

Обърнете внимание, че децата могат да се научат на истинните принципи на моралната чистота, когато виждат как родителите им се отнасят един към друг, от видовете литература и други медии, които те допускат в дома, и от начина, по който говорят за свещените сили за създаване на потомство.

Заклучение

Наблегнете, че родителите имат отговорността да учат децата си на принципите на праведността. Насърчете участниците да се стремят да живеят според принципите, преподадени в този урок и да определят начините, по които могат по-добре да учат децата си на тях.

Ако сте подтикнати от Духа, споделете своята убеденост за истините, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 58-63 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) прочетат статията „Учете децата” на президент Бойд К. Пакър. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

НАПЪТСТВАНЕ НА ДЕЦАТА ПРИ ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

УРОК
15

Цел Да предложи принципи, които да помагат на родителите да напътстват децата си при вземане на решения.

Подготовка

1. Докато се подготвяте да преподавате, търсете начини да следвате принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този ръководник).
2. Прочетете заглавията на разделите в урока, написани с получен текст. Тези заглавия предлагат преглед на ученията и принципите в урока. Като част от вашата подготовка през седмицата помислете как можете да помогнете на участниците да прилагат тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. Донесете едно камъче на урока. Ще го използвате по време на последната част на урока.

**Предложение
за развитие
на урока**

Деца се нуждаят от напътствие, когато вземат решения.

Прочетете следното стихотворение, споделено в едно обръщение на президент Томас С. Монсън от Първото Президентство на обща конференция:

Застанал бе той сам на кръстопът
с лице от слънцето огряно.
Неизвестен за него бе светът
предстоеше му усилие голямо.
Раздели се пътят на две посоки
не знаеше коя да поеме;
затова тръгна към дълбините жестоки
и наградата не успя да вземе.
Накрая бе хванат в капан коварен;
пуст бе кръстопътят за него
без насока и приятел доверен.

Друго момче там положи коляно
и с големи надежди застана.
И на него предстоеше усилие голямо;
той също за доброто се бе хванал;
но негов приятел, който пътя познава
там бе и му показва накъде да поеме.
И така свърна от дълбините жестоки
като накрая наградата успя да вземе.

Днес той върви по пътя нагоре
защото не бе пуст кръстопътят за него
и видя насока и приятел доверен.
(цитирано от *Central Christian Monitor*, в Conference Report, окт. 1993 г.,
стр. 66-67; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 48).

Обяснете, че децата и младежите често застават на кръстопът – моменти на решения, които могат да имат дълготрайни последици върху живота им. Родителите, които вече познават пътищата, следва да бъдат до тях, за да им помагат да вземат праведни решения. Дори когато родителите не могат да бъдат с децата си в момент на решение, децата следва да могат да получават напътствие и да разчитат на подтиците на Светия Дух, спомняйки си за наученото от родителите.

Родителите могат да помогнат на децата да упражняват праведно правото си на свободен избор.

Обяснете, че правото на свободен избор е един от най-големите дарове на Небесния Отец за нас. Свободният избор е силата да избираме и действваме сами за себе си. Чрез правото на избор ние избираме да следваме Спасителя и да получим благословията на вечния живот (вж. 2 Нефи 2:25-28).

Прочетете Учение и Завети 58:27-28 с участниците.

- По какъв начин този пасаж се отнася към родителите, които помагат на децата си да вземат решения?
- Какви са някои от ползите за децата в това да им се позволи да вземат решения?

Следният материал очертава принципите, които родителите могат да следват, за да помагат на децата да упражняват праведно правото си на свободен избор. Обсъдете следните принципи с участниците.

Учете децата на великия план на щастие на Небесния Отец.

Прочетете следната извадка от Алма 12:32 с участниците:

„Ето защо, Бог им даде заповеди, след като им откри плана за изкуплението“.

- Защо е важно, че Бог дал заповеди *след като* открил плана за изкуплението? По какъв начин този принцип се отнася към усилията на родителите да насърчават децата си да се подчиняват на заповедите?

Старейшина Бойд К. Пакър от Кворума на дванадесетте апостоли учи:

„Младите се чудят „Защо?“ – Защо ни е заповядано *да правим* някои неща, и защо ни е заповядано да *не правим* други неща? Знанието на плана на щастие... може да даде отговора. ...

Вие няма да бъдете с децата си в момента на тяхното изкушение. В тези опасни моменти те трябва да разчитат на своите собствени сили и познания. Ако успеят да видят своето място в рамките на плана на Евангелието, те ще бъдат извънредно укрепени.

Струва си планът да бъде повтарян отново и отново. Целта на живота, реалността на Изкупителя и причината да имаме заповедите ще останат в съзнанието им.

Изучаването на Писанията от тяхна страна и техният житейски опит ще прибавят растящо свидетелство за Христос, Единението и възстановяването на Евангелието” (*The Great Plan of Happiness* (обръщение към преподавателите по религия), 10 авг. 1993 г., стр. 3).

Давайте на децата ясни напътствия, основани на евангелски принципи.

Обяснете, че родителите трябва да дават ясни напътствия, които децата да следват при вземане на решения. Това усилие включва преподаване на Евангелието и установяване на стандарти на поведение у дома. Старейшина Джо Дж. Кристенсън от Седемдесетте учи:

„Не се страхувайте да установявате ясни морални стандарти и напътствия. Не пропускайте да казвате „не”, когато е необходимо... Давайте (на децата си) да разберат, че има някои неща, които като членове на семейството вие просто не правите. Някои родители изглежда са почти патологично загрижени за популярността на децата си и доколко те са приети от своите връстници, като се примиряват с много неща, в чиято неправилност за убедени, като например скъпи прищевки, нескромни дрехи, късно прибиране вкъщи, излизане на срещи преди навършване на 16 години, неподходящи за тях филми и т.н. Както за децата, така и за родителите да отстояваш правилното понякога може да бъде самотно начинание. Може да има самотни вечери, пропуснати забави и невидяни филми. Невинаги е забавно. Но да си родител не е конкурс за популярност” (в Conference Report, окт. 1993 г., стр. 13; или *Ensign*, ноем. 1993 г., стр. 11).

- Какво могат да направят родителите, за да установяват ясни морални стандарти за своите семейства? (Докато участниците обсъждат този въпрос, насърчете ги да споделят примери от собствения си живот.)

Прочетете Мороний 7:15-19 с участниците.

- Какъв съвет дава този пасаж за това как да различаваме доброто от злото? По какъв начин родителите могат да прилагат този съвет, когато дават напътствия на децата си?
- В кои сфери от техния живот децата и младежите понякога имат нужда от помощ в различаването на доброто от злото? По какъв начин родителите могат да прилагат съвета в Мороний 7:15-19, за да помагат на децата да вземат праведни решения?

Помагайте на децата да разпознават влиянието на Светия Дух в техния живот.

Обяснете, че в Мороний 7:15-19 се говори за светлината на Христос, която ни помага да различаваме доброто от злото. Освен от светлината на Христос ние можем да получим напътствие от Светия Дух, който „ще (ни) покаже всичко, което трябва да прави(м)” (2 Нефи 32:5) и ще ни помогне да „узнае(м) истината за всичко” (Мороний 10:5). Когато децата се научат да разпознават и следват напътствията на Светия Дух, те ще получат допълнителна помощ при вземане на решения. След като са получили Дара на Светия Дух, родителите могат да им помогнат те да развият желание да бъдат достойни за постоянното спътничество на Духа.

Старейшина Робърт Д. Хейлз от Кворума на дванадесетте апостоли разказва как неговата майка му помогнала да разпознае влиянието на Светия Дух:

„След моето кръщение и потвърждение моята майка ме дръпна настрана и попита, „Какво чувстваш?“ Описах колкото можах топлото чувство на мир, утеха и щастие, което изпитвах. Майка ми обясни, че онова, което чувствах, е дарът, който току-що бях получил, дарът на Светия Дух. Тя ми каза, че ако живея достойно за него, ще имам този дар с мен постоянно. Това бе поучителен момент, който остана с мен за цял живот” (в Conference Report, апр. 1999 г., стр. 42; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 33).

- Какво могат да направят родителите, за да помагат на децата си да чувстват и разпознават влиянието на Светия Дух? (Възможно е отговорите да включват – да насърчават децата си да изучават Писанията, да слушат духовна музика, да спазват заповедите и да се молят с истинско намерение. Те също могат да споделят духовни преживявания със своите деца и да дават израз на обичта си към тях.)

Обърнете внимание, че за родителите е много важно да насърчават личните религиозни навици на децата си, като лично изучаване на Писанията, молитва и пост. Участието в семейните религиозни дейности е важно, но не е достатъчно.

Давайте на децата възможности да вземат прости решения.

Обърнете внимание, че родителите могат да дават на децата възможности да вземат решения. Тези решения могат да бъдат прости, като им се предлагат само два приемливи избора. Например родител може да попита, „Коя риза искаш да носиш днес – синята или червената?“ или „Какво искаш да правиш докато стане време за сън – да ти разкажа приказка или да продължиш да си играеш?“ Веднъж предложили такъв избор, родителите следва да приемат решението на детето.

- Как могат такива прости решения да помогнат на децата да се подготвят за вземането на важни и трудни решения по-късно в своя живот?

Помагайте на децата да осъзнаят, че някои решения имат вечни последици.

Обяснете, че когато децата се изправят пред трудни решения, като например избор на дейности в неделя, избор на приятели, планиране на образованието или поставяне на цели за кариера, важно е те да знаят как да преценяват въз основа на евангелски истини. Жизненоважно е те да разбират, че техните решения могат да имат вечни последици. Родителите трябва да отделят време рано в живота на децата си, за им говорят за тези принципи.

- Кои са някои от начините, по които родителите могат да напътстват децата си, докато разговарят с тях за съвет? (Възможно е отговорите да включват – родителите могат да споделят собствен опит, да напомнят на децата за Господните заповеди и да им помагат да се замислят върху вечните последици на различните избори.)
- При какви обстоятелства е нужно родителят да се намеси, когато детето взема несправедливи решения?

Поканете участник да прочете следния съвет, даден от старейшина М. Ръсел Балард от Кворума на дванадесетте апостоли (стр. 67 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*):

„Дълг на родителите е да се намесват, когато виждат, че се правят лоши избори. Това не означава родителите да отнемат на децата си скъпоценния дар на свободен избор. Понеже свободният избор е дар от Бог, в крайна сметка изборът какво ще правят, как ще се държат и в какво ще вярват винаги ще бъде техен. Но като родители трябва да се убедим, че те разбират съответното поведение и последиците, ако продължат да следват погрешния си курс. Помнете, у дома не съществува такова нещо като незаконна цензура. Филми, списания, телевизия, видео, Интернет и други медии са само гости и следва да бъдат приветствани с добре дошли само ако са подходящи за семейно забавление. Направете дома си убежище на мир и праведност. Не допускайте нечестиви влияния да мърсят личната ви духовна среда. Бъдете любезни, внимателни, мили и деликатни в това, което казвате и в начина, по който се отнасяте едни към други. Тогава семейните цели, основани на евангелските стандарти, ще улеснят вземането на добри решения” (в Conference Report, апр. 1999 г., стр. 114; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 87).

Родителите следва да позволят на децата да си вземат поука от последиците на неразумни решения.

Обърнете внимание, че макар понякога родителите следва да се намесват, за да помагат на децата да вземат праведни решения, те не трябва да правят това, за да предотвратяват последиците на техните неразумни решения.

- Какво може да стане, когато родителите защитават децата си от последиците на техните решения? Какво добро идва от това да се позволи на децата да преживеят естествените последици на своите решения? (Насърчете участниците да споделят примери от собствения си живот. После прочетете следните изказвания.)

Старейшина Ричард Г. Скот от Кворума на дванадесетте апостоли казва: „Родители, не правете грешката целево да се намествате, за да смекчите или премахнете естествените последици на преднамерените решения на вашите деца да нарушат заповедите. Такива действия затвърждават неправилни принципи, дават път на по-сериозни грехове и намаляват вероятността за покаяние” (в Conference Report, апр. 1993 г., стр. 43; или *Ensign*, май 1993 г., стр. 34).

Старейшина Робърт Д. Хейлз учи: „Плашещо е да оставим децата си да се учат от собствените си грешки, но тяхното желание да изберат Господния начин и семейните ценности е по-голямо, когато изборът иде отвътре, отколкото когато се опитаме да им наложим тези ценности. Господният начин на обич и приемане е по-добър от начина на Сатана на сила и принуждение, особено при възпитаване на тийнейджъри” (в Conference Report, апр. 1999 г., стр. 43; или *Ensign*, май 1999 г., стр. 34).

Родителите следва да показват постоянна обич към деца, които са поели по грешен път.

Обърнете внимание, че въпреки най-добрите усилия на родителите някои деца могат да вземат решения, които водят до много страдания за тях и за техните близки. Родителите никога не трябва да се отказват да обичат деца, които са се отклонили от пътя. Старейшина Ричард Г. Скот казва:

„Някои от вас имат деца, които не ви слушат, избирайки да следват съвсем различни пътеки. На Небесния Отец това се е случвало многократно. Въпреки че част от децата Му използват Неговия дар на свободната воля да избират противно на съветите Му, Той продължава да ги обича. При все това съм сигурен, че Той никога не е винил Себе си за техните неразумни решения” (в Conference Report, апр. 1993 г., стр. 43; или *Ensign*, май 1993 г., стр. 34).

Докато служи в Кворума на дванадесетте апостоли, старейшина Хауърд У. Хънтър дава следния съвет на родители, които са направили всичко възможно, но са огорчени заради грешките на свое дете:

„Родителят, който е постигнал успех е този, който е давал обичта си, жертвал е, грижил се е, учил е и е посрещал нуждите на едно дете. Ако сте направили тези неща и детето ви е все пак е поело по грешен път, създава проблеми и гледа по светски на живота, може да се окаже, че сте постигнали успех като родители. Може би има деца, дошли на света, които биха могли да бъдат предизвикателство за всяка двойка родители при каквито и да било обстоятелства. По същия начин, може би има и такива, които биха били благословия и радост почти за всяка майка и за всеки баща” (в Conference Report, окт. 1983 г., стр. 94; или *Ensign*, ноем. 1983 г., стр. 65).

Дайте на участник камъчето, което сте донесли за часа (вж. „Подготовка”, точка 4). Помолете го да постави камъчето на малко разстояние пред едното си око. След това го поканете да опише какво вижда. Прочетете следната аналогия, споделена от старейшина Ричърд Г. Скот, докато служи в Седемдесетте:

„Когато взема малко камъче и го сложа непосредствено пред окото си, то изглежда като огромна скала. Единствено него мога да видя. То се превръща в цялата наша реалност – като проблемите на обичан наш човек, които засягат живота ни във всеки един момент. Когато изпълните нещата, които реално можете да свършите, за да помогнете, оставете другото в ръцете на Господ и не се притеснявайте повече. Не чувствайте вина поради това, че не можете да свършите повече. Не пилейте енергията си за ненужни безпокойства. Господ ще вземе камъчето, което прегражда вашето ползрение, и ще го захвърли сред предизвикателствата, които срещате в своя вечен напредък. Тогава то ще бъде видно в перспектива. С течение на времето ще почувствате напътствие как да постъпите, за да можете допълнително да помогнете. Ще откриете повече мир и щастие, няма да пренебрегвате хората, които имат нужда от вас и ще можете да помогнете в по-голяма степен поради тази вечна перспектива” (в Conference Report, апр. 1988 г., стр. 70; или *Ensign*, май 1988 г., стр. 60).

- По какъв начин родителите могат да дават израз на обичта си към син или дъщеря, които са поели по грешен път? Как те могат да покажат тази обич без да поощряват действията на сина или дъщерята?

Прочетете Лука 15:11-32 с участниците. Обяснете, че този пасаж често се нарича притчата за блудния син. Обаче тя може също така да бъде наречена притчата за любящия баща.

- Какво можем да научим от тази притча за това как обичта на родителите може да повлияе на поелите по грешен път деца?

Докато служи като първи съветник в Първото Президентство, президент Гордън Б. Хинкли учи:

„През цялата човешка история действията на непокорни деца са предизвиквали скръб и мъка, но дори когато има такова непокорство, силните семейни връзки са успявали да обгърнат бунтовника.

Не знам по-прекрасен разказ от онзи, даден ни от Учителя, записан в петнадесетата глава на Лука. Това е разказ за своенравен и алчен син, който поискал наследството си и го пропилял, докато нищо не останало. Каещ се, той се върнал при своя баща, и този баща, като го видял отдапече, се завтекъл, хвърлил се на врата му и го целунал” (в Conference Report, апр. 1991 г., стр. 95; или *Ensign*, май 1991 г., стр. 72).

Заклучение

Наблегнете колко е важно да напътстваме децата при вземане на решения, след което да им позволяваме да се учат от последиците на своите действия. Напомнете на участниците, че Господ ще благослови родителите, когато те продължават да обичат и да полагат усилия с децата си. След това споделете следното изказване на епископ Робърт Д. Хейлз, направено докато служи като председателстващ епископ:

„Със сигурност родителите ще допускат грешки при отглеждането на децата си, но чрез смирение, вяра, молитва и изучаване всеки от тях може да се научи да се справя по-добре и така в настоящето да благослови живота на членове на семейството и да установи правилни традиции за идните поколения” (в Conference Report, април 1993 г., стр. 10-11; или *Ensign*, май 1993 г., стр. 10).

Ако сте подтикнати от Духа, дайте свидетелство за принципите, обсъдени на урока.

Позовете се на стр. 65-68 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение” и (2) прочетат статията „Като неугасим пламък” от старейшина М. Ръсел Балард. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

СЕМЕЙНА МОЛИТВА, СЕМЕЙНО ИЗУЧАВАНЕ НА ПИСАНИЯТА И СЕМЕЙНА ДОМАШНА ВЕЧЕР

Цел

Да насърчи семействата редовно да провеждат семейна молитва, семейно изучаване на Писанията и семейна домашна вечер, както и да преподават Евангелието, когато ги провеждат.

Подготовка

1. Помислете за начини да приложите принципите в раздела „Вашите отговорности като учител“ (стр. ix-xi в този наръчник).
2. Помислете върху заглавията на разделите в урока, написани с получен текст. През седмицата помислете за начини, по които можете да преподадете тези учения и принципи. Търсете напътствията на Духа в решението си върху какво да наблегнете, за да отговорите на нуждите на участниците.
3. Ако следните материали са на разположение, донесете някои от тях или всички на урока. Подгответе се да ги покажете, докато обсъждате семейната домашна вечер.
  - а. Светите писания.
  - б. *Семейно ръководство* (31180 112).
  - в. *Евангелски принципи* (31110 112).
  - г. Църковни списания.
  - д. *Нашето наследство: Кратка история на Църквата на Исус Христос на светите от последните дни* (35448 112).
  - е. Наръчници за Мелхиседековото свещеничество и Обществото за взаимопомощ.
  - ж. Ръководства за изучаване за класовете по евангелско учение.
  - з. *За укрепването на младежите* (34285 112).
  - и. Комплект Картини от Евангелието (34730 112).
4. Ако ще използвате упражнението за преговор на стр. 84, за часа донесете лист хартия и нещо за писане за всеки от участниците.

Предложение за развитие на урока

Семейната молитва, изучаването на Писанията и семейната домашна вечер трябва да бъдат висш приоритет за всяко семейство светии от последните дни.

Обяснете, че през месец февруари 1999 г. Първото Президентство изпрати писмо до членовете на Църквата по целия свят. Писмото включва следните указания:

„Съветваме родителите и децата да дадат най-висок приоритет на семейната молитва, семейната домашна вечер, изучаването и преподаването на Писанията и благотворните семейни дейности. Колкото и достойни и подходящи да са други нужди и дейности, не трябва да се допуска те да изместват божествено предписаните задължения, които могат да бъдат подобаващо изпълнени единствено от родители и семейства” (Писмо на Първото Президентство, 11 фев. 1999 г.).

- Защо този съвет е от особена важност днес?

Обяснете, че този урок обсъжда онова, което родителите могат да правят, за да провеждат всекидневни семейна молитва и семейно изучаване на Писанията и седмични семейни домашни вечери.

Семействата получават големи благословии, когато се молят заедно.

Прочетете 3 Нефи 18:21 с участниците. След това споделете следния съвет на президент Гордън Б. Хинкли, 15-ти президент на Църквата:

„Нека членовете на всяко семейство в тази Църква се молят заедно. Сега, важно е да се провежда лична молитва, но също така е нещо прекрасно да се провежда и семейна молитва. Молете се с вяра на вашия Отец в Небесата. Молете се в името на Господ Исус Христос. Няма нещо по-добро, което да можете да направите за вашите деца от това те да се редуват при семейната молитва, изразявайки благодарност за своите благословии. Ако те правят това докато са малки, ще пораснат в дух на благодарност в сърцата си” („Inspirational Thoughts”, *Ensign*, авг. 1997 г., стр. 5).

- Какво могат да правят семействата, за да установят навик на всекидневна семейна молитва? Пред какви предизвикателства сте се изправяли при провеждането на всекидневна семейна молитва и какво сте направили, за да ги преодолеете?
- Какво могат да направят семействата, за да може семейната молитва да е изпълнена със смисъл? (В допълнение на отговорите на участниците, споделете някои или всички от следните предложения.)
  - а. Родителите могат да отделят време преди молитвата, за да питат дали има нещо определено, за което семейството да благодари на Небесния Отец или дали има проблеми, за които следва да си спомнят по време на молитвата.
  - б. Родителите могат да се погрижат на децата редовно да се дава възможността да казват семейната молитва.
  - в. Семейството могат да си спомнят да се молят за църковни ръководители, мисионери и роднини, които имат нужда от специална благословия.
  - г. Родителите могат да се възползват от молитвите си, за да учат. Техният израз на благодарност например може да предизвика подобни чувства у децата.
  - д. В молитвата родителите могат да споменават всяко едно от децата си по име, помагайки им да чувстват обичта, която техният Небесен Отец и техните родители изпитват към тях.
- Какви благословии сте получавали от семейната молитва?

Семейното изучаване на Писанията помага семействата да се доближат до Бог.

Напишете следните изрази на дъската или ги прочетете на глас:

По-голямо благоговение

По-голямо уважение и по-внимателно отношение

По-малко раздор

Способност да се съветват с повече обич и мъдрост

По-голямо предразположение да се следва съветът на родителите

По-голяма праведност

По-изобилна вяра, надежда и милосърдие

Мир, радост и щастие

Помолете участниците да помислят над следния въпрос, без да отговарят на глас:

- Какво можете да направите, за да могат тези благословии да се излеят по-изобилно в дома ви?

Обяснете, че президент Марион Г. Ромни от Първото Президентство свидетелства, че тези благословии могат да се излеят по-изобилно в нашите домове, когато изучаваме Писанията, особено Книгата на Мормон:

„Сигурен съм, че ако в домовете ни родителите редовно и с молитва четат от Книгата на Мормон, както насаме, така и с децата си, духът на тази велика книга ще проникне в домовете ни и в сърцата на всички, които обитават в тях. Духът на благоговението ще нарасне; взаимното уважение и внимание ще се усилят. Духът на раздора ще напусне. Родителите ще се съветват със своите деца с повече обич и мъдрост. Децата ще станат по-предразположени, отзивчиви и покорни на съвета на родителите. Праведността ще се увеличи. Вярата, надеждата и милосърдието – чистата любов Христова – ще изобилства в нашите домове и в живота ни, носейки мир, радост и щастие” (в Conference Report, апр. 1980 г., стр. 90; или *Ensign*, май 1980 г., стр. 67).

Коментирайки обещанията на президент Ромни, президент Езра Тафт Бенсън, 13-ти президент на Църквата, казва: „Тези обещания – повече обич и хармония в дома, повече уважение между родители и деца, повече духовност и праведност – не са напразни, а точно онова, което Джозеф Смит има пред вид, когато казва, че Книгата на Мормон ще ни помогне да се доближим до Бог” (в Conference Report, окт. 1986 г., стр. 6; или *Ensign*, ноем. 1986 г., стр. 7).

Поканете участниците да разкажат за благословиите, на които техните семейства се радват в резултат на семейното изучаване на Писанията.

- Какво сте правили, за да направите семейното изучаване на Писанията успешно? Пред какви предизвикателства сте се изправяли и какво сте правили, за да ги преодолееете? (В допълнение на отговорите на участниците споделете някои или всички от следните предложения.)
  - а. С общи усилия определете време всеки ден семейно да изучавате Писанията. Обикновено това е най-трудната задача при семейното четене на Писанията. Семействата обаче могат да търсят напътствията на Духа, когато определят кое би било най-доброто при техните обстоятелства.

- б. Помислете дали да определите период от време за четене или даден брой стихове, глави или страници, които да прочитате всеки ден.
- в. Ако е възможно, погрижете се всеки член на семейството да има комплект Писания. Дори децата, които не могат да четат, ще имат полза от свои собствени Писания. Родителите могат да подаряват Писания на децата си на кръщения, рождени дни или други специални случаи. Или пък децата биха могли да спечелят пари, за да си купят свои собствени Писания.
- г. Редувайте се да четете и при нужда да помагате на малките деца. След като прочетете даден пасаж, преговорете прочетеното и го кажете по начин, по който малките деца да го разберат.
- д. Малките деца могат да илюстрират разкази от Писанията. Семейството например може да направи серия картини, изобразяващи видението на Лехий на дървото на живота.
- е. Заедно учете любими стихове.
- ж. Четете стихове, които имат връзка със специални поводи като Великден, Коледа, кръщение, ръкополагане във свещеничеството или освещаване на храм.
- з. Заедно разучавайте дадена тема, като използвате Ръководството към Писанията.
- и. Водете семеен дневник за записване на въпроси, цели или впечатления, свързани с четенето на Писанията.

Обърнете внимание, че ако стане трудно семейството да се събира заедно за изучаване на Писанията, родителите следва да помнят, че усилията им могат да имат по-траен ефект, отколкото биха те могли да си представят. Сестра Сюзън Л. Уорнър, която служи като втора съветничка в Общото президентство на Неделното училище за деца, казва:

„В нашето семейство се опитваме да провеждаме изучаване на Писанията рано сутрин. Ние често се разстройвахме, когато синът ни се оплакваше и трябваше да бъде изкарван от леглото. Когато най-накрая идваше, много често той поставяше глава на масата. Години по-късно, когато служеше на мисия, той написа в едно писмо до вкъщи: „Благодаря ви, че изучавахме Писанията. Искам да знаете, че всички онези пъти, когато се преструвах, че спя, аз всъщност слушах със затворени очи”. (в Conference Report, апр. 1996 г., стр. 109; или *Ensign*, май 1996 г., стр. 79).

Семейната домашна вечер помага семействата се укрепят срещу влиянията на света.

Обяснете, че през 1915 г. президент Джозеф Ф. Смит и неговите съветници в Първото Президентство инструктират родителите да започнат редовно да провеждат „домашна вечер”. Предвидено е това да бъде възможност родителите да учат своите деца на принципите на Евангелието. Първото Президентство пише: „Ако светите се подчинят на този съвет, обещаваме, че ще последват големи благословии. Любовете у дома и послушанието към родителите ще нараснат. Вярата в сърцата на младежта на Израил ще се развие и те ще получат сила да се борят с нечестивите влияния и изкушения, които ги обсаждат” (в James R. Clark, избр., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 6 тома, 1965-75г., 4:339).

Президент Гордън Б. Хинкли разказва как неговите родители последвали съвета на президент Смит:

„През 1915 г. президент Джозеф Ф. Смит помоли хората от Църквата да провеждат семейна домашна вечер. Моят баща каза, че ще направим това, и ще загреем всекидневната, където стоеше рояла на майка и ще сторим това, което ни помоли президентът на Църквата.

Не бяхме добри изпълнители като деца. Можехме да правим различни неща, докато свирехме, но някой от нас да се опита да пее соло пред другите беше все едно да накараш сладолед да остане неразтопен на кухненската печка. В началото се смеехме и си правехме невинни забележки относно изпълнението на другия. Но нашите родители настояваха. Пяхме заедно. Молахме се заедно. Кротко слушахме, докато майка четеше истории от Библията и Книгата на Мормон. Татко ни разказваше случки от своите спомени...

От тези обикновени малки събирания, които провеждахме във всекидневната на старата ни къща, се получи нещо неописуемо и чудесно. Любовта към нашите родители стана по-силна. Любовта към братята и сестрите се увеличи. Любовта към Господ стана по-силна. Зароди се чувство на благодарност за обикновената доброта в сърцата ни. Тези чудесни неща се случиха, понеже нашите родители последваха съвета на президента на Църквата. От това научих нещо изключително важно” (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, 1997 г., стр. 211-12).

Обяснете, че всеки президент на Църквата след президент Джозеф Ф. Смит е наблюдавал на важноста на семейната вечер. Днес Първото Президентство съветва семействата да провеждат семейна домашна вечер всеки понеделник вечерта.

Посочете, че семейната домашна вечер следва винаги да включва семейна молитва и урок, които могат да бъдат представени от родител или едно от децата. Родителите могат да помагат на децата да подготвят и представят уроците.

Обяснете, че Църквата е публикувала материали, които могат да помагат на семействата да провеждат успешни семейни домашни вечери. Покажете публикуваните от Църквата материали, които сте донесли в часа (вж. „Подготовка”, точка 3).

- В допълнение на молитвата и урока какви други дейности могат да включат семействата в семейните домашни вечери? (Възможно е отговорите да включват игри, четене от Писанията, пеење на химни или песни, провеждане на семейни съвети и ядене на почерпки.)
- Как могат родителите да използват семейната домашна вечер, за да посрещнат нуждите на семейството? (В допълнение на отговорите на участниците споделете следния пример.)

Един баща развивал уроци за семейната домашна вечер, като говорел поотделно със своите деца. Когато говорел с децата си, той често задавал въпроси за неща, които го тревожели, като например, „Какво говорят момчетата в училище за момичетата?” или „Някой някога да е казал нещо за наркотиците?” Отговорите на децата му помагали да разбира какво имали нужда да научат и да обсъдят. След това той и съпругата му заедно

планирали уроците въз основа на тези нужди. Децата се радвали да споделят своите идеи и били подготвени да се справят с тези неща в живота.

- Какво могат да направят родителите, за да насърчават всеки член на семейството да участва в семейната домашна вечер?
- На какви благословии се радвате във вашето семейство в резултат на семейната домашна вечер?

Заклучение

Обърнете внимание, че всекидневната семейна молитва, изучаването на Писанията и седмичната семейна домашна вечер ще укрепят семейните взаимоотношения, ще подсилят свидетелствата на членовете на семейството и ще ги подготви да се справят с предизвикателствата на живота.

Ако сте подтикнати от Духа, изразете обичта към вашето семейство и свидетелствайте за истините обсъдени по време на урока и през целия курс.

Позовете се на стр. 69-73 в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*. Насърчете участниците да прегледат ученията и принципите в този урок, като (1) изпълнят поне едно от предложенията в „Идеи за приложение“ и (2) прочетат статиите „Благословиите от семейната молитва“ на президент Гордън Б. Хинкли и „За това аз бях учен“ на старейшина Л. Том Пери. Обърнете внимание, че двойките могат да извлекат огромна полза, като заедно четат и обсъждат статиите в учебното ръководство.

Допълнителни източници

Семейно организиране на благотворни развлекателни дейности

Обяснете, че в допълнение на семейната молитва, семейното изучаване на Писанията и семейната домашна вечер, благотворните развлекателни дейности помагат на семействата да развият силни взаимоотношения на обич и единство. Родителите следва да планират време, когато семейството им могат заедно да участват в такива дейности. Президент Езра Тафт Бенсън съветва: „Изградете традиции на семейно летуване, пътувания и екскурзии. Тези спомени никога не се забравят от децата ви“ (в *Conference Report*, окт. 1987 г., стр. 63; или *Ensign*, ноем. 1987 г., стр. 51).

- Какви са ползите от семейното участие в развлекателни дейности?

Помислете дали да споделите следните предложения или някои ваши такива, за да предизвикате обсъждане:

- а. Членовете на семейството, които заедно се радват на такива дейности, развиват по-дълбока обич и хармония.
  - б. Те заедно ще се забавляват и ще изградят взаимоотношения за цял живот.
  - в. Децата ще се радват на времето, прекарано със своите родители и ще бъдат по-предразположени да следват съвета им.
- Какви спомени имате от семейни дейности от времето на вашето детство? По какъв начин тези дейности са повлияли на живота ви?

Поканете участниците да споделят идеи за забавни, интересни и запомнящи се семейни дейности с малко или никакви разходи.

Обобщение на уроците в част Б на курса „Брак и семейни взаимоотношения“

Това е заключителният урок в част Б на курса „Брак и семейни взаимоотношения“. Ако сте преподавали целия курс, помислете дали да използвате следното упражнение:

Дайте на всеки член на класа лист хартия и нещо за писане. Поканете участниците за три минути да изброят ученията и принципите, които си спомнят от уроци 9 до 16 на този курс. Нека подчертаят ученията или принципите, които са били най-важни за тях. Насърчете ги да се подготвят да говорят по някоя от подчертаните теми. Ако се нуждаят от съдействие, използвайте съдържанието на стр. v-vii в този наръчник или прегледа на стр. vii-viii в *Брак и семейни взаимоотношения: Учебно ръководство на участника*.

След изтичане на трите минути помолете всеки участник да прочете по една тема от своя списък и да обясни защо точно тя е важна. Обобщете изказванията на участниците на дъската и отдайте важност на всеки коментар. След това споделете ваш собствен извод. Ако времето позволява, можете да повторите упражнението.

Изразете своята благодарност към хората, на които преподавате, за участието им в този курс и ги насърчете да продължат да живеят според ученията и принципите, обсъждани по време на курса. Също така ги насърчете периферно да четат „Семейството: прокламация към света“ със своите семейства и да организират домовете си според съвета в нея.